

ÁTU

Yútoe Lúka koeku ítuke ne ápostuluhiko, enepone páhoe Jesus

Enepora koyuhópeti koéhati Átu, Lúka yutoxôa. Ápe ne inúxoti yútoe Lúka koyúhoti koeku Jesus koáne ne inámati ihíkavoti omínovike enepo símo ne Jesus yara kúveu mêum. Kene yara Átu, yutóxoá Lúka koêku neko íhikauhiko Jesus ya Njeruzálem kúxoixeahiko evésekeamo ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke, enepone porexoátimo xunakóti koyúhoyea xapa xâne ne inámati ihíkavoti omone Jesus. Yoko áko'one ne Jesus yara poké'e, pihópone vanúkeke. Anêko xoko kapitulu 2 koyuhó'iyeeati koêku enepo iná eveséko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ovo'ó kó'iyea ne kutípotihiko Jesus.

Enepone inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus, tumúne yóno ukóponea yanekôyoke vo'ókuke xunáko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke ne kutípotihiko Jesus. Inúxotike, ya Njeruzálem óvo koyúhoyeovo, ina ukopóno xapa íhae Samâriya. Yanê'e ukópono xapákuke uhá koeti po'ínuhiko xâne ákoti itukapu júdeu. Vo'oku haina pohúneti júdeu simíno ne Jesus, itea simínotimaka uhá koeti xâne yara kúveu mêum.

Yoko “Atos dos Apóstolos” íhaxeokono ne yútoe Lúka ya purútuyeke vo'oku so'íxeovo uhé'ekotinoe kixoku ítúkeovo ne íhikauhiko Jesus ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, kuteâti koíteovo ka'aríneti. Éxokovimaka kixoku íteova xâne ne xunako Satánae motovâti yonópea natíxokuke Itukó'oviti vanúkeke.

Tûri

1 ¹Xoko inúxoti koyuhópeti yúndoenopi Teofilú, uhá ngíxoane ngayúmakinopea koêku ne turi ítuke Jesus, koánemaka ne ihíkavoti íhikaxoke xanéhiko ²tukú koêti yaneko káxe aukópovone ne Jesus ya vanúkeke. Yoko tumúneke pihópea, koyúhoinoane ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ítukexeakemo ne hóyenoehiko noívokoe, enepohikone ápostulu, páhoe koyúhoyea emó'u. ³Énomonehikomaka koútata'ixopinovo exepúkopone ukópea xapa ivokóvoti ikénepoke koítoponeovo kotíveti ya kuruhúke. Ako tópi kíxoaku koútata'ixopinova, exókoati kaná'uko ne exépukopeane, ákoínokoe

ápahuina xâne motovâti koyúhoyea ákoyea akána'u. Vo'oku kúveu koarenta koeti káxe, koútata'ixopinova Jesus neko íhikauhiko, koane koyúhoinoa koêku ne kixoku natíxea Itukó'oviti xapa xâne. ⁴Yaneko kaha'íneakohiko Jesus ne íhikau, ixíko'okoahiko ákoyea ipúhikeahiko Njeruzálem koane kúxoixea ne páhoenoamo Ha'a úti fhae vanúke, kuteâti yuho Itukó'oviti, enepone koati emo'úti nóvo ápeyeamo. ⁵Ina kixovókokoxopamaka Jesus:

Énomonemaka kuteâti yunzó'inopinoe yanekôyoke. Vo'oku koati kaná'uti itúkeovo úne áhikea xâne ne Xuâum, itea harakene káxe epó'oxo yé'exovone, yahíkokonotinoemo haínati ya úne, itea ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti —kíxovokoxoane.

Pihôpo Jesus vanúkeke

Mk 16.19; Lk 24.50-51

⁶Koeku ho'úxeovohiko neko íhikau, hara kixóhiko Jesus:

—Unaém, énomonemeamo yara koeku kó'oyene peréximo itúkeovo úti, uti fhae Izaráe, pahukópo yara poké'exa úti? —kíxoanehiko.

⁷Ina yumopâ Jesus:

—Ako okónokoa yéxinoe ápeyeakumo ne koekúti kuteâti, koane kaxénaxeakemo Yá'a fhae vanúke, vo'oku poéhane exôa koêku ápepemo. ⁸Itea nemukoâtimo xunakóti enepo evesékane xikóyokenoe ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti. Yane keyuhoâtinoemo xapa xâne kaná'uko ra koekúti neíxoneno ne njokóyoke. Keyuhoâtinoemo yâye ya Njeruzálem, koáne ya uhá koeti Njúdeya yoko Samâriya, koánemaka ya uhá koêti ra kúveu mêum —kíxovokoxoane.

⁹Uke'éxoane Jesus koyúhoyea nê'e, yane pihópone vanúkeke koeku ixómoyea komóma íhikauhiko. Yane koomomo kíxoixoahiko tukú koeti onómekopeovo xapa kapási. Ehane ako ínixahiko. ¹⁰Koeku pono-ponó kíxoixea úke ne íhikauhiko vanúke koeku pihópea Jesus, apé koene pi'âti kutí koeti hóyeno, hóhopu koyêtihiko ípovo xêrerekuke neko íhikauhiko Jesus.

¹¹Hara kíxovokoxoa:

—Itínoe hóyeno fhae Ngalíleya, na koeti ixómoino kemomo vanúke? Enepone Jesus, neíke'euponoe kó'oyene pihópea vanúkeke, aukópovotimo kuteâti kíxeaku neíke'exopi —kíxovokoxoane.

Íhikauhiko Jesus ya Njeruzálem

¹²Énomone yanê'e, aúhikopovone ya Njeruzálem ne íhikau Jesus ukopeâti xoko kali mopôí iháxoneti Olívera. Enepone mopôí, ako ahika Njeruzálem, kuteâti póhuti kílomituru kíxoaku. ¹³Seopóne pitivókoke, ina alu'ókopo sôparatuke yane ovokúti óvoku. Harâ'a iháhiko neko ho'uxóvoti: Pêturu; Xuâum; Teâku; Ándere; Filípi; Túme; Mbatulúmeu; Máteu; Teâku, enepone xé'a Áfeu; Símaum iháxoneti Nzelóti; yoko Njûda, enepone xé'a Teâku. ¹⁴Yoko póhutine yónoku isóneuhiko yúixeovo itúkea orásaum ho'uxoké koêti, koánemaka ne senóhikoya. Yoko ápe Máriya, eno Jesus xapákuke neko senóhiko, koane ápemaka ne ameno Jesus.

Noivókokoxono Mátiya

¹⁵Yaneko káxehiko exépuko ne Pêturu koyúhoyea nonékuke ne po'ínuhiko kutípoti Jesus. Yoko itópono kuteâti séntui vinti koeti xâne neko ho'uxovotihiko. Ina kixovókoxxoa Pêturu:

¹⁶—Itínoe mbo'ínu xoko Vúnae, koati konokoâti tokópeovo ne yutoéti emó'uke Itukó'oviti koeku Njûda, enepone inuxínoti ika'ákotihiko Jesus. Énomone neko yuho Ndávi mekúke, kouhapu'ikinoake Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti tumúneke símeovo kaxéna. ¹⁷Vo'oku enepone Njûda, koati ha'ine úti ikéneke Jesus yanekôyoke. Itúkoamaka kuteâti ne vítuke —kíxovokoxoane.

¹⁸(Yoko ápe poké'e vaneúti yane tiúketi námoe Njûda, ésa'i kuríkea Jesus xoko xanéhiko puvâti. Énomone óvo koépekopeovo ne Njûda kopuhókopovo. Pixeké koe húra ikorókovo. Homuxó koe ásurupi poké'eke. ¹⁹Eyékoxxoahiko uhá koeti ko'óvokuti ya Njeruzálem neko koekúti. Énomone kutí'inoke iháxokonoti Asêudama neko poké'e ya emó'ukehiko. Yoko “Poké'e óvokovoku íti” koêti neko emo'úti.)

²⁰Ina koe'íkomaka ne Pêturu:

—Koati kuteâti ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti ya Sâramu, enepone koêti: “Itúkapu ovokú'ikeneti neko óvoku, epó'oxo hákonemo ko'óvokutiya” kôe.

Sâramu 69.25

Ina koemáka:

“Enepone itukéti ítuke, paréxakana po'i xâne ahe'ókopati” koêti.

Sâramu 109.8

²¹—Konókoti ápeyeya po'i ha'ine úti ahe'ókopati. Yusikóne noivokoxea úti xapákuke ra xanéheixoviti apé'iko Vúnae Jesus xapákuke úti, ²²ukeátine yaneko kaxena áhikea Xuaum Mbátita, tukú koêti neko káxe noíke'exopeaku úti pihópea vanúkeke. Énomonemo kaha'ínevi koyúhoyea úti xapa xâne exépukopea ne Jesus ukópea xapa ivokóvoti —kíxovokoxoane.

²³Ina noivókokoxono pi'âti hóyeno. Enepone inúxoti, Yûse koéha. Mbarasâpa íhaxeokonokemaka. Yoko Njústu itukóvo po'i íhaxeokonokemaka. Ina keno'óko koéhati Mátiya. ²⁴Yane itúkohiko orásauum uhá koêti neko kutípoti Jesus. Hara koe épemone xoko Itukó'oviti:

—Unaém, iti éxoti isóneu uhá koeti xâne, yéxakavea ne neívokoe yara pi'âti hóyeno, ²⁵motovâtimo áhe'okopea Njûda koane kahá'ineyeovi yara itukéti pénevi vitúkea, uti péhoe koyúhoyea yemó'u. Vo'oku kuríkopane Njûda ra itukéti. Kó'oyene pihópone xoko ímetokenaxoake yonópea —koe orásauna.

²⁶Ina kurikóhiko, noixoâti iríkovoku ne noivokoxope. Xoko Mátiya iríkovovo. Yane itúkopovone ha'ínehiko ne unze koeti ápostulu.

Evesékone ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti

Át 4.31

2 ¹Simoné'e ne kaxena áyui jûdeuhiko ya hó'eke, enepone iháxoneti Pentekósti, poéhane ho'úxovokuhiko uhá koêti neko hokoti Jesus. ²Yane apé koéne kutí koeti emo'u xúnati ihunóvoti ukeâti vanúke. Uha-uhá kíxoá kúveu neko ovokúti óvoheixoku. ³Yane apé koénemaka kutí koeti kálíhunoe irúmene yúku kuteâti koeku nenêti, yoneâti tutífkuke póhutihiko koxé'u neko xâne. Koati ovo'ó koatíne. ⁴Yane koâti xúnati ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko póhutihiko neko xâne, koane turíxeovone koyúhoyeahiko inámati yuhôti ákoti itukapu éxone, kuteâti kíxoaku Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ikó'iparaxea póhutihiko koyúhoyea. ⁵Yoko ápe ya Njeruzálem jûdeuhiko teyoti Itukó'oviti ukeâti uhá koeti po'íkehiko poké'e yara kúveu mêm. ⁶Ho'úxinova êno xâne neko emo'úti kamoánehiko, itea akó'oti exínahiko isóneu, vo'oku kamotíhiko koyúhota ya emó'uke póhutihiko neko xâne. ⁷Yupíhova ákoyea éxina isóneu xanéhiko koane iyúpaxeova neko koekúti, ina kixokóko:

—Hainá'ikopo ainóvoti íhae Ngálíleya ra koyuhókexo? ⁸Ná'ikopo koeti kamínoa úti koyúhoyea ya vemó'uke, enepone yuho póhutihiko úti xoko vúkeaku? ⁹Koati anéyeti íhae Pátea, yoko Mêdea, koane íhaemaka Élaum, yoko Mezopotámiya koane Njúdeya. Ina apémaka ukeâti Kapadósea, Póntu, yoko Ázea, ¹⁰Ápemaka íhae Firíjea, Páfílea, Ejítu, Lîpea yoko poké'e oveâti xe'ókuke ne Síreni, yoko íhaemaka Róma. Aínovone ko'óvokuti yáye. ¹¹Vanéye, uti jûdeu, koane anéyemaka po'ínuhiko xâne ikútipasikovoviti hokopâti ne hó'e úti. Anéyemaka íhae Keréta yoko íhae Árabea. Ná'ikopo kixóvotiye kamínoake póhutihiko úti ya vemó'uke koyuhoâti koêku ne hána'itinoe ítuke Itukó'oviti? —kixókokone.

¹²Koati yupihóvati iyúpaxeovahiko. Akó'oti exína isóneu kó'inokeneye. Hara kixókokohiko:

—Kutimea kixó'eko rá'a? —koéhiko.

¹³Itea ápemaka po'ínuhiko xâne koemóke'eati, koyuhoâti itúkeovo kohihíketai, kó'inokeneye neko yúho.

Koyúho ne Pêturu nonékuke xanéhiko

¹⁴Ina exepúko ne Pêturu yóko'omaka ne unzé koeti ápostulu. Ina kohonóko emó'u koyúhoyea ne Pêturu. Hara kôe:

—Itínoe iyénonjapa jûdeu, keánemaka uhá ketínoe íhae Njeruzálem, konókoti yéxi koeku rá'a. Ivévaka ra yúnzo: ¹⁵Haina kohihíketai úti kuteâti iséneunovinoe, vo'oku nóveiko ôra ya yupóniti rakéne. ¹⁶Itea enepora koekúti, énomone ne kíxone yuho porofeta Njôe koyúho emo'u Itukó'oviti xapa xâne mekúke, enepone koêti:

17 “Yaneko káxehiko tumúnekemo uké'eyea ra mêum, mbahúkotimo Sasá'iti Omínjone ovo'ó kó'iyea ne uhá koeti xâne” koe Itukó'oviti. Ina koe'íkomaka:

“Koyuhoâtimo xi'íxaxapa, hóyeno yoko sêno, koekúti ngoúhapu'íkinoake. Enepone inámatiko xâne xepákukenoe, apêtimo noíxone ukeâti njokóyoke. Kene ne yékotenhiko, yunzoíkoatimo ya hopúneke. 18 Koánemaka xapákuke ovónje, hóyeno yoko sêno, mbahúkotimo Sasá'iti Omínjone ovo'ó kó'iyea yaneko káxehiko, ínamo okoyúhohiko emó'um. 19 Apêtimakamo iyupánevoti índuke ya vanúke koánemaka yara poké'e, hoénaxovope njunáko, íti, irúmene yúku yoko ênoti kuríhoe. 20 Ipukóvotimo ne káxe. Kene ne kohê, kutí koetimo harâra'iyea íti koati tumúneke símeovo neko hána'iti teyonéti káxe yúhoikopeakumo Itukó'oviti ra xanéhiko yara kúveu mêum vo'oku kixoku itúkeovo. 21 Itea itóvotimo ne uhá koeti xâne ikoseânaxovoti Itukó'oviti” koe yútoe.

Njôe 2.28-32

22 —Itínoe hóyeno íhae Izarâe, yakámokenonu. Enepone Jesus íhae Nazâre, koati hóyeno éxokopikenoe Itukó'oviti itúkeovo ukeâti ya xokóyoke vo'ókuke ne iyupánevoti ítuke, koane vo'ókumaka ne koekúti ákoti po'í itoâti itúkea xepákukenoe, hoénaxovope xunako Itukó'oviti xokóyoke. Koati Itukó'oviti ko'itúke xokóyoke, itúkinoake Jesus neko hána'iti iyupánevoti xepákuke. Yoko koati yexoâtinoe kaná'uyea ra koekúti. 23 Itea kóyeane képekinoe nekôyo. Koati xâne ákoti panâpu ítuke kuruhúxinopeano. Itea yaneko kiri'ókokonoano, koati kousókovoti isóneunoa Itukó'oviti ukeátinekeneye, enepone heú kixoâti éxea ne koekúti tumúneke ápeyee. 24 Enepone képeunoe, koéxepukopa Itukó'oviti yaneko uke'éxinoa xunako pevóti. Koáhati akó'oti omotóva óvoheixea pevótike ne Jesus, 25 kuteátimaka koêku ya yútoeke Ndávi enepo koyuhó'iyea koêku mekúke. Énomone ne koêti:

“Kóyekune ne Únaem njokóyoke. Anéye njêrerekuke koxunákonuti, ákoinoke íngarakapu. 26 Énomone elókeino ongóvo. Énomonemaka ipúhikino mbahákuke ne hána'iti elókeko ongóvo. Koane énomonemaka ngúxoixino enjépukopeamo ungópea xapa ivokóvoti. 27 Vo'oku ákomo kurí íxenu xapa ivokóvoti, iti Únaem, koane ákomo síkea uké'eyea ra mûyom xoko engóxovoku, undi Sasá'iti Yovóxe. 28 Hara yévekonu xêne yonópoti xoko apéyeati ákotinemo hunókoku xikóyoke. Koati ákotinemo hunókoku ne elókeko ongóvo enepo angahá'inepopine” kôe yútoeke Ndávi.

Sâramu 16.8-11

²⁹Ina kixoá'ikomaka Pêturu:

—Itínoe iyénonjapa, ngáuhapu'ikinapeavo koêku ne Ndávi, eneponeko teyonéti voxú'ikene ivokóvoti koane ekoxóvoti mekúke. Yoko anéyeiko ne ekóxovoku tukú koeti kó'oyene yara poké'exa úti. ³⁰Koati porófeta ne Ndávi koyúhoti koekúti noíxone xoko Itukó'oviti ávoti simápu kaxéna. Epó'oxo éxoamaka yanekôyoke ápeyemo póhuti ámoripono natíxotimo xapa xanena úti, kuteâti koeku yuhó'inoa Itukó'oviti kó'iyeanemoye. Yoko itúkinoa Itukó'oviti koati yuhôti, exókoati ákoyeamo aúkapa ikéne neko emó'uinoa. ³¹Koati vo'oku ínixe Ndávi koekúti yanekôyoke ávoti simápu kaxéna, énomone koyúhoinoa ya yútoeke exépukopeamo ne Mésiya ukópea xapa ivokóvoti enepo koyúho ákoyeamo kurí íxa Itukó'oviti ne ovóxe ya xapa ivokóvoti, koane ákoyeamo aúke'e ne múyo. ³²Yoko enepora Jesus, énomone ne koéxepoepo Itukó'oviti. Noínjopa, koane noíxopamaka uhá koeti nza'ínehiko. ³³Kó'oyene hanekóxopone éxopeke Itukó'oviti xoko ivátakoku kapáyasokopone Itukó'oviti. Yoko kóusokinokonoane Jesus neko yuho Há'a yanekôyoke, enepo itúko koati emo'úti pahúkinoveamo ne Sasá'iti Omíxone. Énomone ra neíxoneno, koane kémoneno kó'oyene. ³⁴Énomone kíxo yútoe Ndávi. Vo'oku haina Ndávi okopóno vanúkeke yanekôyoke, itea énomone yutoxínovea ra emo'úti koéti: “Hara kíxo Itukó'oviti ne Únaem: ‘Ívétakapa énjopeke ³⁵tukú koeti simapúne kaxena mboréxeopikumo itíkivo koati payásoti nâti ya uhá koéti, ínamo ipuyúkexa nenékuke ne uhá koeti koékuti okopópiti” kôe. ³⁶Ngahá'a ú'uhapu'i ngixinopeano, uhá ketínoe íhae Izarâe, motovâti ákoyea oxéne ákoyea yakútipoa ne yunzó'inopi itúkeovo Jesus, enepone képeu, poréxovike Itukó'oviti itúkeovo Vúnae koane Mésiya, enepone páhoe koíteovovi —kíxovokoxoane Pêturu.

Ahíkovo mopo'âti mili xâne ya iháke Jesus

³⁷Koeku kámea yuho Pêturu neko xanéhiko, yupíhova ikótivexea isóneuke. Ina kixohíko Pêturu yoko po'ínuhiko ápostulu:

—Itínoe viyénoxapa, na vákoeneye?

³⁸Ina yumopâ Pêturu:

—Konokoâti ikétivexinoe iséneuke ne pehúnevo koane kiríkopi.

Konókotimaka yáhikivo ya iháke Jesus Kristu, motovâti kotúyopinopea ne pehúnevo, péhutinoe. Yane ínamo nemukâ ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ovo'ó kó'iyepinoe. ³⁹Koáhati itínoe kíxo ne Itukó'oviti koyuhôa yanekôyo ápeyemo kóusokinoake ne yúho. Koane koati xi'íxaxapa kixómaka, koánemaka uhá koeti po'ínuhiko ákoti maliká'avi, koékuti iháxiupomo Vúnae Itukó'oviti xapákuke —kíxovokoxoane Pêturu.

⁴⁰Enómaka po'i yúho kuteâti, koyuhó'inoati emo'u Itukó'oviti, koane enekoâtihiko. Ina kixovókokopamaka:

—Hako kitipásea ne xanéhiko apêti koeku kó'oyene, enepohikone váhere kixoku itúkeovo yonópotimo ipihóponovokutike —kíxovokoxoane.

⁴¹Enepohikone xâne kutipeâti yûho, áhikovohiko ya iháke Jesus. Yaneko káxe koati kuri'úxovoti ne xâne kutípoti Jesus. Kalíhanini itóponea mopo'âti mili xâne neko inámati ahiúti yanekôyoke.

Kixoku itúkeovo ne inúxotihiko hokópoti Jesus

⁴²Enepohikone kutípoti Jesus, koati yuixóvati ne ihíkavoti íhikaxoake ápostuluhiko, koane aínovo póhutine yónoku isóneuhiko ikéneke Vúnae ákoti ihaxákexekakaka. Kóyekunemaka ho'úxinovohiko níkea pâum, puyákoponeovoke okovo ivókinovovi Jesus, koane itúkeamaka orásaum. ⁴³Koati hána'iti téyera Itukó'oviti póhutihiko neko xâne. Enómaka iyupánevoti ítuke ápostuluhiko, koane po'ínuhiko ítone itúkea kuteâti, hoénaxovope xunako Itukó'oviti xokóyoke. ⁴⁴Kaha'iné kixókokohiko neko kutípoti Jesus. Ákomaka kamáxatikaka. Póhutihiko, kutí kíxoa ítukemaka po'ínuhiko neko apeínoati. ⁴⁵Kaváneahikomaka ne poké'exa yoko po'i apeínoati, ina porekéxoa ésa'i ne apêti nókone xapákuke. ⁴⁶Uhá koeti káxe, kutikokó koe yónoku isóneu ikéneke Vúnae koeku ho'úxeovo témpuluke, enepone hána'iti imokóvokuti. Kene ya óvokukehiko, ho'úxinovo níkea pâum, puyákoponeovoke okovo ivókinovovi Vúnae. Koane enepo nikohíko, koati elóketi okóvo, koane póhutine yu'óxoku isóneuhiko ítukeke Vúnae ⁴⁷xaneâti iháyu'ikeamaka Itukó'oviti. Ínixoa uhá koeti xâne unako koêku neko kutípoti Jesus. Yoko uhá koeti káxe, kuri'uxinoa Vúnae po'ínuhiko xâne, enepohikone koítovone ya pahúnevo koeku kutípea.

Koitóvokono ne hóyeno mohéveu

3 ¹Yane pihóne ne Pêturu yoko Xuâum hána'itike imokóvokuti ya mopo'âti ôra ya kiyakáxe, orana itúkopehiko orásaum ne jûdeuhiko. ²Yoko ápe hóyeno omeátinekene itúkeovo mohéveu. Heú koeti káxe ómeokono neko hóyeno xêrerekuke pahapéti iháxoneti “Uhé'ekoti”, enepone páhapetea kíndana ne hána'iti imokóvokuti, motovâti épemea tíuketi xanéhiko urúkovotiya. ³Noixoâne hóyeno úrukeovomo ne Pêturu yoko Xuâum, épemoane tíuketi. ⁴Yane pono-ponó kixínoane úke Pêturu yoko Xuâum, ina kixôa Pêturu: —Yokómomovi.

⁵Ina komomâ hóyeno. Koati kuxoâti ápeyeva póneake evo Pêturu. ⁶Ina kixôa Pêturu:

—Ako ndiúketina, itea enepone apêti njokóyoke, énomone mboréxopi: Ya iháke Jesus Kristu íhae Nazâre, yexépukapa yenápa —kíxoane.

⁷Ina namukêa vô'u éxopeke neko hóyeno huvo'óxoa exépukopea. Énomone yaneko ókoku ôra, xunápone anu hêve, koane hêve. ⁸Xépu koépone ne hóyeno, yane turíxovone yonópea. Xané kixone evo Pêturu úrukeova ne hána'iti imokóvokuti. Koati talakíxovoti koane iháyu'ikea Itukó'oviti neko hóyeno. ⁹Noíxoa uhá koeti xanéhiko koeku yonópea koane iháyu'ikea Itukó'oviti. ¹⁰Exó kixóponoanehiko itúkeova neko épemokenati ivatáheixoti

xoko pahapéti iháxoneti “Uhé'ekoti” nonékuke ne hána'iti imokóvokuti. Koati hána'iti iyúpaxeovahiko, koane ako éxinahiko isóneu kó'inokeneye.

Koyúho emo'u Itukó'oviti ne Pêturu hána'itike imokóvokuti

¹¹ Ako kurika Pêturu yoko Xuâum neko hóyeno. Noixoâne xanéhiko neko koekúti, uhá kôe éhahikinovo evo Pêturu xoko óvoheixoku yane varánda iháxoneti varándana Salúmaum. Koati ákoti éxinahiko isóneu neko koekúti. ¹² Noixoâne Pêturu ne êno xâne keno'ókinoatihiko, ina kôe: —Itínoe iyénonjapa íhae Izarâe, na koeti iyúpaxinova ra koekúti? Na koeti ínainonoe kemómovi kutí'iyea koati xunako úti, áko'o sasá'iko úti veínokono yonópinoke ra hóyeno? ¹³ Koati Itukó'oviti, enepone Unae voxúnoekene Âbraum, Izáki yoko Njáko, kahaná'iko Jesus, enepone sasá'iti ovóxe, kirí'oenoemaka payásotihiko pahúkoti, yaneko keyuhôa nonékuke Pilátu ákoyea yakáha'a itúkeovo netínanoe. Yoko mani úsotine isóneu Pilátu kuríkopea. ¹⁴ Itea ítínenoe ako akahá'a neko Sasá'iti koane Ponóvoti páhoenovi Itukó'oviti. Ya koêkuni itúkeovo énomone yépemo kuríkopeokono, itukovó koe koépekenati yépemone. ¹⁵ Itínenoe koepékoa ne Porexó'oviti vápeyea. Itea koéxepukopa Itukó'oviti ukópea xapa ivokóvoti. Yoko noíxopa úti yaneko exepúkopone, epó'oxo koati koyuhoáti úti xapa xâne kaná'uko ne noíxone úti. ¹⁶ Koati vo'oku iha Jesus, epó'oxo vo'oku kúveova hóyeno, ene kutí'ino unatípoti râ'a, kuteâti koeku neíxi kó'oyene koane yéxi. Ngo'épepo, koati vo'oku kúveovo Jesus unátipinoke nenékuke, uhá ketínoe. ¹⁷ —Itínoe mbo'ínuhiko, énja kíxineye Jesus vo'oku ákoyea koati yéxi koêku ne ítíke. Kúteanemaka koêku ne natina úti. ¹⁸ Itea kó'inokeneye, koati kousókoati Itukó'oviti ne yúho, enepone ipuhíkeati pahákuke uhá koeti porófetahiko koyúhoti emo'u Itukó'oviti xapa xâne mekúke. Koyúhoa nekôyohiko kónokea koítoponeovo kotíveti ne Mésiya, enepone páhoe Itukó'oviti koíteovo xâne. ¹⁹ Énomone ngxínopinoo kónokea ínixepivo ítíkivo pahukóvoti koane ípeki iséneu koane kixeku ítíkivo motovâti sasá'ipea pehúnevo ²⁰ Ínamo parexápi Vúnae Itukó'oviti úhepepea iséneu ikéneke, epó'oxo pahukínopeatinoemo ne Mésiya, enepone Jesus, noívokoenopinoo Itukó'oviti itúkeovo koitóvoviti, uti xâne. ²¹ Eneponê'e, koati konókoti pihópea vanúkeke imókonemo simápu kaxena ikó'inamakopeovo uhá koeti koekúti, kuteâtimaka koêku neko yuho Itukó'oviti ya xokóyoke ne porófetahiko, enepone sasá'iti ovóxe koyuhó'iyeyati emó'u xapa xâne mekúke. ²² Yoko enepone Muíse, koati koyuhó'iyeyati koêku mekúke ya yútoeke. Énomone ne koêti: “Xapákuke viyénoxapa, apêtimo po'i hóyeno kuteâti úndi, noívokoemo Itukó'oviti itúkeovo porófeta koyuhó'iyeyati emó'u xapa xâne. Uhá koeti kémone xokóyoke, konokoâtimo ítíki. ²³ Kene uhá koêti xâne ákoti akutípoa, koepékokonotimo. Yane áko'onemo xapákuke xanena úti” koe yúho. ²⁴ Haina póhutine Muíse koyuhôa koêku ra káxehiko símokune úti, itea koyúhoamaka uhá koeti po'ínuhiko porófeta ukeâti kaxénake Samûe. ²⁵ Itínoe iyénonjapa, yaínovone namukópati kíxone neko yútoe porófetahiko. Enepone yuho Itukó'oviti xoko voxúnoekene, ítínoemaka kíxo. Énomone neko yuhó'ino Âbraum enepo kixôa

Itukó'oviti itúkeovomo vo'ókuke ne ámoriponomo ápeyemo unako koêku ne uhá koeti koêkuti kó'iyevoku xâne yara kúveu mêum. ²⁶Yaneko koéxepukopeaku Itukó'oviti neko Sasá'iti Ovóxe, pahúkinopeano inúxotike, kaha'aínopiti unátiyea kêku ya koeku kiríkopinoe váhere kixeku itíkivo —kíxovokoxoane Pêturu.

Ika'ákovone Pêturu yoko Xuâum

4 ¹Ixómoiko koyuhó'inoa evo Pêturu neko xanéhiko, simóne inuxínotihiko jûdeu hó'eke, koáne ne tuti húndaruhiko koyonoâti neko hána'iti imokóvokuti, yóko'omaka ne evo sadúseu, enepohikone jûdeu ákoti akutípo exépuhikopea ivokóvoti. ²Yoko koati yupihóvatihiko ákoyea aúhepe isóneuno evo Pêturu vo'oku íhikaxea xanéhiko koêku ne exepúkopeati ukópea xapa ivokóvoti koeku koyúhoinoahiko exépukopea Jesus. ³Yane iká'akonehiko evo Pêturu koane kuríkoanehikomaka ika'ákovokutike tukú koêti yuponíne, vo'oku koati kiyotíne káxe yanekôyo. ⁴Itea êno kutípoti yuhu Pêturu xapákuke neko xâne kamokénoati. Kalíhanini itóponea singu koeti mili hóyeno uhá koêti neko kutipóati.

Pêturu yoko Xuâum nonékuke koati payásoti yúhoikovoku jûdeuhiko

⁵Yuponíne, ho'úxovone ya Njeruzálem ne payásotihiko jûdeu, yóko'o ne po'ínuhiko teyonéti xapákuke tuti jûdeu, koáne ne éskiriba, enepohikone íhíkaxoti yútoe Muíse. ⁶Ápemaka Ána, enepone koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke, koane Kaífa, yoko Xuâum, Alíxandere, koane uhá koeti iyénoxapa neko koati payásoti sasedóti. ⁷Ina omokóno ne Pêturu yoko Xuâum nonékuke uhá koêti neko payásotihiko, motovâti épemo'ikeokono. Hara kixókono:

—Na úkea xináko itíki ra ítike? áko'o kuti pahukópi itíki?

⁸Yoko koati xúnati ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko Pêturu. Hara kíxovokoxoa:

—Ítínoe payásoti xapákuke úti, koane ítínoe po'íhiko pahúkoti xapákuke úti, ⁹koati vo'oku koíteovokono hóyeno ka'arínetai, kutí'inoke yomónutínoe yâye yuhoíkovokutike, yepemó'ikonuti, úndi yóko'o ra nza'íne, keha'áti yéxi kixókonoku koíteovokono. ¹⁰Ngahá'a yéxi koêku, uhá ketínoe yâye, koánemaka uhá koêti ne íhae Izaráe, íteovone ra hóyeno nenékukenoe vo'oku xunako Jesus Kristu íhae Nazáre, eneponeko képeunoe, enepone koéxepoepomaka Itukó'oviti ukópea xapa ivokóvoti. ¹¹Enepora Jesus, koati pivóatínoe, kuteâti koeku mopôí noívokoxine itúkoti péti. Itea enepone pívoneno, ainovó koe énomone itukóvovo koati turíxeovoku uhá koeti, kuteâti koeku koati inúxoti mopôí turíxeokonoke péti. ¹²Epó'oxo ako ápahuina motovâti koíteovovi ákoti itukapu Jesus. Vo'oku ako po'i íhâe pónevike Itukó'oviti xapákuke iha xâne ya uhá koeti kúveu mêum, porexó'oviti víteovo ya pahúnevo úti, ákoti itukapu iha Jesus —kíxovokoxoane.

¹³Noixoâne pahúkotihiko ákoyea píkkone koyúhoyea ne Pêturu yoko Xuâum, koane ákoyea itúkavu xâne payásoti koane hainá'iyeamaka

hóyeno ênoti íhikauvo, yupíhova iyúpaxeovahiko koane ivávakea itúkeovo ha'íneheixone Jesus yanekôyo. ¹⁴Noixoâne tutíhiko jûdeu neko hóyeno itóvotine xêrerekuke evo Pêтуру, ako vekínoaku emó'u okópea. ¹⁵Ina pahukópohiko evo Pêтуру ipúhikopea yuhoskovokuti, ina kixokókohiko:

¹⁶—Na víxaye ra hóyenhiko? Vo'oku éxoane uhá koeti ko'óvokuti yara Njeruzálem koêku ne hána'iti iyupánevoti ítuke. Ako oxéne koyúhoyea úti ákoyea akána'u. ¹⁷Poéhaneikopo vípíkea maka hákone yupihóvo itáhineyeya ra koekúti xapákuke xanéhiko, koane maka hákone koyuhó'iyeya koêku ne Jesus xapa xanéhiko —kixókokonehiko.

¹⁸Ina ihaxíkopohiko Pêтуру yoko Xuâum koane kíxea:

—Hákonenoe keyuhôa koane hákone ihíkexo koeku Jesus.

¹⁹Ina yumopâ Pêтуру yoko Xuâum:

—Itíkina iséneu póneovoku ra koekúti nonékuke Itukó'oviti itúkeovo itínoe kónoko kutípea úti, áko'o itúkeovo Itukó'oviti. ²⁰Na kíxoaye ákoyea vokóyuhua ne noíxone úti koáne ne kámone úti? Koati konokoâti koyúhoyea úti —koénehiko.

²¹Ápemaka po'i yuhó'ino evo Pêтуру ne pahúkotihiko kahá'ati ípíkea. Yane koyúhoinoamaka kíxoakuhikomo okoyúhopomaka koeku Jesus. Yane kuríkopanehiko. Akó'oti inixâhiko oxéne ipíhoponea vo'ókuke ne xanéhiko. Koáhati ainóvoti ihayú'íkoti Itukó'oviti vo'oku ítuke evo Pêтуру koitóva neko hóyeno. ²²Yoko anú'ukone koarenta koeti xoénaena ne hóyeno iyupaxó kó'inoke xanéhiko vo'oku kixókonoku koíteovokono.

Itúko orásaum ne kutípoti Jesus

²³Kurikópokonone evo Pêтуру yoko Xuâum, hane yonópo xapa po'ínuhiko kutípoti Jesus. Éto'okopahiko uhá koeti yuhó'inoa tutíhiko sasedóti inuxínoti xanéhiko hó'eke, yóko'omaka ne po'ínuhiko teyonéti xapákuke jûdeu. ²⁴Kamoné'ehiko yuho evo Pêтуру, kutikokó kôe isóneú uhá koetíhiko yúho'ixea Itukó'oviti ya orásaum. Hara koe yúho:

—Iti Vúnae éxoti koeku uhá koeti koekúti, itíne pahukôa apé kó'iyeya ne vanúke, koáne ra poké'e, koane uhá koeti ovâti. Itínemaka pahukôa ápeyeya úne ya mar koane uhá koeti ovâti. ²⁵Itímaka itukôa yúho ipuhíkeati pahákuke ne yovóxe mekúke, enepone voxú'ikene Ndávi, yaneko ikoyúhoxoa Sasá'iti Yomíxone. Énomone ne koêti:

“Na koeti ímaikexinovo ne xanéhiko ákoti éxa Itukó'oviti? Na koeti kenó'okino isóneuke kahá'ayea okópea ne ákoti itâ okópea?

²⁶Ho'úxovonehiko ne nâti yara kúveu mêum koánemaka ne po'ínuhiko pahúkoti, ho'uxínovotihiko okópea Vúnae Itukó'oviti yoko Noívokoe, enepone Páhoe koíteovo xâne yara kúveu mêum” kôe.

Sâramu 2.1-2

²⁷—Yoko koati kaná'uti kó'iyeaneye, vo'oku yara pítivokona úti, ho'úxovonepepo xâne okópea Sasá'iti Yovóxe, Jesus, enepone Neívokoe koane

Péhoe koíteovo xâne yara kúveu mêum. Ênomone neko Êrodi yoko Ponsiu Pilátu xaneâti ne xanena úti, uti íhae Izarâe, yóko'omaka ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu íhae Izarâe. ²⁸Ho'úxinova ípihea tumúne ne isóneu, itea enepone uhá koeti ítuke, ainovó koeti koati kousókoati ne ovoti iséneuke ukeátinekene, iti Itukó'oviti. Koati koekúti kousókovoti ya xináko. ²⁹Kó'oyene Unaém, yokómoma kixoku ípíkeovihiko. Peréxavi vitúkeovo koati ákoti píkone koyúhoyea uti yemó'u, uti yovóxe. ³⁰Iké'itukexa xináko keítivoa ne ka'aríneti, koáne ya iháke sasá'iti Yovóxe Jesus, itika iyupánevoti koane po'ínuhiko koekúti ákoti itoâti itúkea, hoénaxofope ne hána'iti xináko —koénehiko ya orásaum.

³¹Uke'éxone itúkea orásaum, iyúyo neko ho'úxovoku. Koáhati xúnati ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko póhutihiko koxé'u. Koane ákohiko píka koyúhoyea emo'u Itukó'oviti.

Kixoku itúkeovo neko kutípoti Jesus

³²Uhá koêti neko êno xâne kutípoti Jesus, poéhane yónoku isóneu, koane kutikokó koe áha itóponea ikéneke Vúnae. Ako ápahuina kamá'ati ítukevo xapákuke, koane kutí kíxeahiko ítukenemaka po'ínuhiko. ³³Koati ênoti xunako Itukó'oviti xokóyoke ne ápostuluhiko koyúhoyea xapa xâne koêku exépukopea ne Vúnae Jesus ukópea xapa ivokóvoti. Koane koati hána'itimaka itipánevoti ukeâti xoko Itukó'oviti oukeke póhutihiko koxé'u neko xâne. ³⁴Ako ápahuina ikonóko'ikovoti xapákuke vo'oku enepohikone apêti poké'exa, itukovo po'i óvokuhiko, kavane ítukevo. ³⁵Kene ne tiúketi ésa'i vâne, kuríkopona xoko ápostuluhiko. Ina porekéxoahiko ne ikonóko'ixovoti xapákuke. Yoko nókone póhutihiko koxé'u exôa námoe.

Pôreu Mbaranâbe

³⁶Xapákuke neko xâne, ápe hóyeno koéhati Yúse. Itúkinoa ápostuluhiko yonópoku íha. Mbaranâbe íhaxopeahiko. Yoko “kotiú'ikoti okovo po'ínuhiko” koêti neko yonópoku íha. Enepone hóyeno, hane itukóvo levíta íhae Xípere. ³⁷Ápe poké'exa vâne, ina kuríkopona ne tiúketi, ésa'i ne vâne, xoko ápostuluhiko.

Anániya yoko Sáfira

5 ¹Ápe hóyeno koéhati Anániya kavánetimaka poké'exa. Sáfira koéha yêno, ha'íne yaneko kavaneâne ne poké'exa. ²Itea véyoa Anániya poixo'o ésa'i neko poké'exa, itúkoti kouánae. Kutikokó koéhiko isóneu neko hóyeno koane yêno véyeya poixô'o neko tiúketi. Kene háxa, kuríkopona xoko ápostuluhiko itúkoati heú kixoâti kuríkopea ésa'i neko vâne. ³Ina kixôa Péturu:

—Ananiyá, na koeti sikovó ké'ino Satánae ípihea semekénovo'iti iséneuke? Koati itíkoheinovoti Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti koeku he'ono'ú kíxi víyi poixo'o ésa'i ne peké'exa! ⁴Avô'o yakavánae ne peké'exa, koati ítikene.

Koane koeku keváneyi, ítikeikone ne tiúketi ésa'i. Ákoni okónoko ítikivo herú kixepoâti kiríkopi. Na koeti ápeino iséneuke kixineye? Koati Itukó'oviti váherexino ítike koeku simíkikixi, kene haina xâne kixéneye —kíxoane.

⁵Kamoáne Anániya neko emo'u Pêturu, íkorokovone poké'eke, yane ivókovone. Yupihovó koe píkeahiko uhá koeti kamoâti neko koekúti.

⁶Yane kenó'okone homoêhouhiko ramápu'ikea ina ekoxóponoahiko.

⁷Kalíhanini itóponea mopo'âti ôra ikénepo, simónemaka yêno ne Anániya. Yoko ako éxea koêku neko îma. ⁸Ina kixôa Pêturu neko sêno: —Koati yé'akeneoxoye ésa'i keváneyi ne peké'exa, îti yoko îme?

Ina yumopâ sêno:

—Énomone koati yé'akeneye.

⁹Ina kixoá'ikomaka Pêturu:

—Na koeti kutipasí kél'inoa ne îme kehá'ayi yopósi'okivo Sasá'iti Omíxone Vúnae? Harakénepo ra homoêhouhiko ekoxóponoati ne îme. Kó'oyene ítí'ikomo kixónehikoye —kíxoane.

¹⁰Koati énomone yaneko ôra, íkorokovone poké'eke neko sêno nonékuke Pêturu, ivókovone. Ina urúkopovomaka neko homoêhouhiko, inú'ikopanemaka neko sêno ivokóvotine. Yane ekóxoponoanemaka xêrerekuke îma. ¹¹Yupihovó koe píkea heú koêti neko kutípoti Jesus koánehikomaka uhá koeti eyekóxoati neko koekúti.

¹²Êno iyupánevoti ítuke ne ápostuluhiko xapákuke neko xanéhiko, ákoti po'i itukoâti kuteâti, éxokovope xunako Itukó'oviti xapákukehiko. Yoko ixómotihiko ho'uxóvo yane hána'iti imokóvokuti xoko varánda iháxoneti varándana Salúmaum. Yoko kutikokó koe isóneu ikéneke Jesus neko uhá koeti kutipoâti. ¹³Kene po'ínuhiko xâne ákoti itukápa ne ha'ínehiko, píkoa ánavokoxeova neko kutípotihiko Jesus. Itea kóyeane téyehiko koane ínixeá itúkeovo itípakovotihiko. ¹⁴Yoko inamá'axo kuri'úxovo neko êno xâne hokópoti Vúnae Jesus. Koati êno xâne, hóyeno koánemaka sêno, ho'uxínovati ne ítuke Vúnae. ¹⁵Ápemaka xâne ka'arínети omonétihiko ya none ovokúti, ixané kixókonomaka ipéna, áko'o itukovo pouke, kuxoâti itóponeameamo yúkurea Pêturu koeku vékea motovâti koíteovokonohiko ya aríne. ¹⁶Enómaka xâne ukeâti po'ínuhiko pitivóko ákoti ahíka Njeruzálem, omotíhiko ka'arínети yoko xâne úroevo ndémoniu. Heú koéhiko koíteovokono.

Ika'ákokono ápostuluhiko

¹⁷Yanê'e, eneponeko koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti júdeu hó'eke, koane uhá koeti ha'ínehiko, ímailkinovo ápostuluhiko vo'oku íyokeovahiko ne ítone itúkea. Yoko aínovohiko sadúseu neko imákinovati. ¹⁸Yane namúkohiko evo ápostulu, ina kurikôa ika'ákovokutike. ¹⁹Itea yaneko yóti, símoa ánjuna Vúnae, mihe'ókopoinoati páhapetea ika'ákovokuti, ina omopâ meúkeke koane kixeahiko:

²⁰—Pihépanoe. Hane yenápa hána'ítike imokóvokuti. Yokóyuhopoinoá xanéhiko uhá koeti koêku ra inámapoti apéyeati ukeâti xoko Jesus —kíxoane.

²¹ Kameánehiko neko emó'u, pihóponehiko. Ehá'axo yúponi, úrukopovanehiko neko hána'iti imokóvokuti. Yane ôvane íhikaxopeamaka.

Yoko simon'é e yuhoíkovokutike ne koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke, koáne ne ha'ínehiko, yane ho'úxoane uhá koêti neko tutíyehiko ovâti ne koati payásoti yúhoikovoku jûdeu, ina pahúkóhiko veyopónoati ne ápostulu ika'ákovokutike. ²² Itea simon'é e ika'ákovokutike ne húndaruhiko, páhoehiko veyóponea ne evo Pêturu, áko'onehikoya ne opósiu. Yane kayú koéponehiko xoko pahukoâtihiko. ²³ Hara kixovokoxopa:

—Símo úti ya ika'ákovokuti, títiu kóye exéxeovo páhapetea. Koáne ne koyónoti, ápehiko pahapétike, itea mihe'ókoane úti, ákone apêtiya —kixovokoxopane.

²⁴ Enepone tuti húndaru koyónoti hána'iti imokóvoti, yóko'omaka ne tutíhiko sasedóti inuxínoti jûdeuhiko hó'eke, kameánehiko yuhópo, ákone éxina isóneu koêku ne ápostuluhiko áko'oinokenehikoya. ²⁵ Yane apé koéne eyékokoxoponoati. Hara koe yúho:

—Enepokhone hóyeno iké'aenoe, harakóxoponehikomaka hána'itike imokóvokuti ihíkaxopotinemaka xanéhikoya —koéne.

²⁶ Yane pihónehiko ne húndaru koyonoâti ne hána'iti imokóvokuti, koánemaka ne payásoti húndaru inuxínoati, ina veyopónoa ne ápostuluhiko, itea itupa'ii kixoahiko. Koáhati pikotíhiko hepókeokono, eneponi vaheréxina ítuke, vo'oku itúkeovo kotíxone xanéhiko ne evo ápostulu. ²⁷ Ina omáhiko húndaru nonékuke uhá koêti neko pahúkotihiko ovâti ne koati payásoti yúhoikovoku jûdeu. Ina kixohíko ápostulu ne koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti xanéhiko hó'eke:

²⁸ —Pahúkopinepepo úti ákoyeane íhikexa koeku Jesus, itea inamá'axoneoxo ketahíneano e ra ihíkauvoti xapa ko'óvokuti yâye yara Njeruzálem. Haina póhutine, itea ípe'okoveamaka itúkeovo úti koepékoa ne hóyeno —kixoanehiko.

²⁹ Ina yumopâ Pêturu koáne ne po'ínuhiko ápostulu:

—Yusikóne vitúkea páhoenovi Itukó'oviti yaneko vitúkea páhoenovi xâne.

³⁰ Enepone Itukó'oviti, kutípone voxúnoekene, koéxepukopo Jesus, enepone képeunoe ya kuruhúke. ³¹ Kapáyasokopamaka Itukó'oviti ya xunákoke, itukópati natina úti yoko koitóvoviti, maka enepone viyéno íhae Izarâe, ikátivexane isóneuke ne pahúnevo, koane kuríkanemaka, koane katúyapinanemaka Itukó'oviti ne pahúnevo. ³² Koati koyuhoâti úti xapa xâne kaná'uko ne koekúti noíxone úti, koane koati kouhápu'ikoatimaka Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, enepone poréxoake Itukó'oviti ne xâne itukeâti emó'u —kixovokoxoane evo Pêturu.

³³ Kamoáne pahúkotihiko xapa jûdeu yúho ne ápostuluhiko, yupihovó koéne ímaikinova koane kahá'ayeamaka koépekeahiko.

Yuho Ngamalíye

³⁴ Itea ápe hóyeno koéhati Ngamalíye exepúkoti xapákuke neko pahúkotihiko. Yoko farízeu neko hóyeno, ihíkaxotimaka yútoe Muíse,

epó'oxo koati téyone uhá koeti xâne. Ina pahúko kopúhikoati ne ápostuluhiko meúkeke koeku koyúhoyea. ³⁵Ina kôe:

—Itínoe iyénonjapa íhae Izarâe, neíxipa ne yâha itúkinoanoe ra hóyenhohiko. ³⁶Vo'oku ya káxehiko pihotíne, ápe hóyeno koéhati Teúda, itúkuvoti payásoti, ho'úxoti koaturu séntu koeti xâne. Itea koépekokono neko hóyeno. Yane heú koéne itáhineyeya ne hokoâti. Ákone koyuhoâti, ukê'eyeano. ³⁷Ikénepoke, ápemaka po'í hóyeno koéhati Njúda, íhae Ngalíleya, ya kaxénake kayúmáxexovope xanéhiko. Enómaka xâne hokoâti, itea koépekonomaka, koane heú koémaka itáhineheyea neko hokoâti. ³⁸Énomone ngixínopinoe kó'oyene: Kiríki veð'u ra hóyenhohiko. Síkeanehiko, vo'oku enepo itukapu isóneuke xâne úkea ne yúho koane ítuke, uke'é koetímakamo. ³⁹Itea enepo itukapu ukeâti xoko Itukó'oviti, ákonoemo ítea yuké'exi. Neíxapunoe, mará'ínamo itúkapu Itukó'oviti yokópo —kíxovokoxoane.

Yane heú koe ínixea unátiyeya neko yuho Ngamalíye. ⁴⁰Ina ihaxíkopamaka ne ápostuluhiko. Yane yehépoke'exohahiko, ina ixikó'okoa ákoyeane okóyuhoko koeku Jesus, yane kuríkopanehiko. ⁴¹Ipuhíkopeane ápostuluhiko ne yuhoíkovokuti, yupihovó koe elókeyea okóvo vo'oku ínixea Itukó'oviti itúkeovo itoâtihiko koítóponeovo kotíveti vo'oku iha Jesus kutí'inoke porexoâti vékeahiko. ⁴²Uhá koeti káxe yane hána'iti imokóvokuti, koánemaka ya ovokúti ya ovokúti, ákone áka íhikaxeahiko koane koyúhoyea koeku Jesus, enepone Mésiya, páhoe Itukó'oviti koíteovo xâne.

Inâ turixóvo ápeyeya ndeákinu

6 ¹Énomone yaneko káxehiko, tumúne yóno kurí'uxeovo xâne hokópoti Jesus. Itea enepohikone koyúhoti emo'u ngerêku kutípoti Jesus, kapáhakovo koane poé'ainoa isóneu ne kutípotihiko Jesus koyúhoti emo'u jûdeu, vo'oku uhá koeti káxe koeku pôrekexeokono nókone ne po'ínuhiko ivokóvoti íma xapákuke neko kutípotihiko Jesus, ákone puyakóvati okóvo nókone ne senóhiko koyúhoti emo'u ngerêku ivokóvoti íma. ²Yane ho'úxoane ndusé koeti íhikau Jesus uhá koéti ne po'ínuhiko kutípoti Jesus vo'ókuke ne koekúti, ina kixovókoaxo:

—Ako yusíka kurí kíxea koyúhoyea úti ra emo'u Itukó'oviti xapa xâne motovâti yuíxeova úti koéku ne huvó'oxeokonoke xâne apêti nókone.

³Neívakaxaikopo seti koeti hóyeno xepákukeno, itínoe po'ínu úti xoko Vúnae. Konókoti itúkeovo hóyeno teyonéti, koati xúnatimaka ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke, koane éxotimaka itúkea isóneu, motovâti poré'okea úti ra itukéti. ⁴Kene úti, uti ápostulu, hara yuíxovomo úti vitúkea orásaum koane koyúhoyea uti emo'u Itukó'oviti xapa xanéhiko —kíxovokoxoane.

⁵Ínixoa uhá koeti kutípoti Jesus unáko neko isóneu ápostuluhiko. Ina noivókoxo Etévaum, hóyeno koati kuvóvoti Itukó'oviti koane koati xúnatimaka ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke. Noívokoxohikomaka Filípi; Porókoru; Nikáno; Tímaum; Pármene; yoko Mikúlau, eneponeko íhae Antiokíya hokópoti hó'e jûdeu yanekóyoke. ⁶Ina omâhiko nonékuke ápostuluhiko itukínoa orásaum koane ípihea vó'u tutíkuke haxakínoati ítuke Itukó'oviti yanekóyoke.

⁷Tumúne yóno ukóponea ne emo'u Itukó'oviti. Kene ya Njeruzálem, koati kuri'úxovoti yé'akeneye ne xâne hokópoti Jesus. Ákomaka yumáxapu sasedóti, enepone inuxínoti jûdeu hó'eke, kutipoâti ne ihíkavovoti koyúhovi koeku Jesus.

Omokóno Etévaum nonékuke koati payásoti yúhoikovoku jûdeu

⁸Eneponoko Etévaum, koati iyúseoti ne hána'iti seánako yoko xunako Itukó'oviti xokóyoke koeku itúkea iyupánevoti xapákuke ne xanéhiko koánemaka po'ínuhiko koekúti, hoénaxovope ne hána'iti xunako Itukó'oviti xokóyoke. ⁹Itea ápe íhikaxovoku hó'e jûdeuhiko iháxoneti “Íhikaxovoku xâne iteóvoti itúkeovo akaúti”. Ako tôpi úkohikeaku neko xanéhiko yonóheixoati. Ápe ukeâti Síreni yoko Alíxandiriya, Silísea yoko Âzea. Koati okópoti Etévaum nekóyohiko. ¹⁰Itea enepone hána'iti exóneti, poréxoake Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ne Etévaum, yupihovó kôe anú'tukea éxone ne xanéhiko okopâti. ¹¹Yane noixoânehiko ákoyea íta, poréxonehiko tiúketi hóyenhiko usó koyêti itúkoheyea koeku Etévaum. Hara koe yuhóhiko itúkoheyea koêku: —Kámoa úti ra hóyeno váherexino yuho Muíse koánemaka Itukó'oviti —koénehiko.

¹²Vo'ókuke neko yuhóhiko, ímaikexovo ne xanéhikoya, koánemaka ne po'ínuhiko teyonéti xapákuke tuti jûdeu yóko'o ne éskiriba, enepohikone ihíkaxoti yútoe Muíse. Ina namukóponohiko Etévaum, iyonoâti xoko koati payásoti yúhoikovoku jûdeu. ¹³Simonéhikoya, ina pahukôa neko hóyenhiko itúkoheyea koeku Etévaum nonekúti. Hara koe yuhóhiko itúkoheyea koêku:

—Eneporâ'a, ako áka váherexinoa emó'u ne hána'iti imokóvokuti, enepone sasá'iti óvoku Itukó'oviti, koánemaka ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse. ¹⁴Vo'oku kámoa úti koyúhoyea kotóhinekexopeamo óvoku Itukó'oviti ne hóyeno koéhati Jesus íhae Nazâre, koane ípokeamo kixoku vitúkeovo, enepone páhoenoví Muíse vitúkea ya Ponóvoti Kixovókuti yútoe —koénehiko.

¹⁵Yoko uhá koêti neko ivatáhikoti kúveuke neko yuhoikovokuti, pono-ponó kixínonehiko úke Etévaum noixeâtihiko ne nône kutí kó'iyeanne none ánju.

Yuho Etévaum

7 ¹Ina kixo Etévaum ne koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke:

—Kaná'utimea ne yuhóhiko koêku ne íti?e

²Ina yumopâ Etévaum:

—Ítínoe mbo'ínu, keáne itínoe teyonéti xapákuke úti, yakámokenonu. Enepono hána'iti ihayú'iyuti Itukó'oviti, kaútata'ixinovo voxú'íkene Ábraum yaneko ovo'íko Mezopotámiya tumúneke ípokeopeovo ya Áram. ³Hara kixoá Itukó'oviti: “Ípíhiki peké'exa koáne ya xapa iyínoxapa. Hara yenápa poké'e énjokopikemo” kixoane. ⁴Yane ipúhikopeane Ábraum ne poké'exa kaúdeu yonópoti Áram. Ivokóvone há'a, ina iseópa Itukó'oviti yara poké'e vóvoku kó'oyene. ⁵Itea avo poké'exa Ábraum yara poké'e, muhíkova kalihú koeti itátane. Yane koyúhoinoa Itukó'oviti

poréxeamo uhá koêti neko poké'e, koane itúkeovomakamo ítuke amósenopono ikénepoke, upánini ávovea xe'éxa yanekôyo. ⁶Ina koyuhó'inoakomaka Itukó'oviti koêkumo ne amósenopono ovó kó'iyeamo poké'e ákoti itukapu ítuke, koane itúkeovomo kaútiya, yoko komóhiyeekonomo kúveu koaturu séntu koeti xoénae.

⁷—Ina kixoá'ikomaka Itukó'oviti: “Imbihóponoatimo ne xanéhiko itukoâtimo ákau ne yamósenopono. Ikénepoke, ínamo ipuhíkapea neko poké'e. Yane itukoâtimo ne mbáhoenoa ítúkea yâye yara poké'e” kixoane Itukó'oviti ne Âbraum. ⁸Yane pahúkoane Itukó'oviti sirkunsidá kó'iyea ne Âbraum, koánemaka xe'éxa, yoko uhá koeti hóyeno xapákuke amósenoponomo, hoénaxovope ítúkevohiko xanena Itukó'oviti. Ehane ápe Izáki, xé'a Âbraum. Oitú koené'e káxe ike ipúhikine, sirkunsidá kixoane Âbraum. Paya'íne Izáki, ápe xe'éxa koéhati Njáko. Kene xe'éxaxapa Njáko, énomone neko ndusé koeti hóyeno, turi viyénoxapa.

⁹—Enephikonekôyo, kavánehiko Yúse, enepone áti, xoko íhae Ejítu. Kixínoakeneye, ahuxúkinovati okóvo neko áti vo'oku íyokeova kixoaku há'a kátarakea. Itea ako kurí íxa Itukó'oviti ne Yúse. ¹⁰Koítova ya uhá koeti kotíveti kixókonoku. Poréxoamaka hána'iti itipánevoti koane exóneti nonékuke Farão, natina Ejítu, eneponeko poréxoti Yúse ítúkeovo pahúkoti ya poké'ixa Ejítu. Poréxoamaka éxa koêku ne uhá koeti apêti óvokuke. ¹¹Ehane ápe êno hímakati ya uhá koeti poké'ixa Ejítu. Enómaka kotíveti koekúti ya poké'ixa Kanâm. Ákone níka neko voxúnoekeneya. ¹²Eyekóxoane Njáko ápeyea êno nikokónoti ya Ejítu, pahúkoane neko xe'éxaxapa, enepohikoneko voxúnoekene, píheaya. Yoko inúxotikone pahúkoaya. ¹³Ya pí'apeke pihóhiko, ina etó'okoa Yúse ítúkeovo koati po'ínu. Yane éxoane Farão neko iyénoxapa Yúse. ¹⁴Pahúkoa Yúse neko po'ínuhiko veyóponea ne há'a, eneponeko Njáko, koane uhá koeti iyénoxapa. Yoko seténtai sinku koe uhá koêti neko iyénoxapa. ¹⁵Yane ípokopovone Njáko ya Ejítu. Énomone ivókopovo, koánemaka neko voxúnoekene. ¹⁶Itea omópokonohiko múyo ya Síkem ekóxoponeokono xoko uhôro kehoéti mopóíke, enepone váneu Âbraum xoko xe'éxaxapa Ému mekúke —kíxovokoxoane Etévaum.

¹⁷Ina koe'íkomaka:

—Ye'éxovone kaxena kousokea Itukó'oviti neko koati emo'úti ákoti aukápapu, yuhó'ino Âbraum nóvo, yupihovó koéne ukóponea neko viyénoxapa ya poké'ixa Ejítu. ¹⁸Enoné'e xoénae ike ivókinevo Yúse, ehane úrukovo pol'í pahúkoti. Yoko ako exa Yúse nekôyo. ¹⁹Eneponeko náti, koati ahúkoti ya aupú'ikeati. Komohí kixo voxúnoekene, koane íkoitoponoahiko kotíveti. Pahúkomaka voxúnoekene kúrihikea neko inámatiko xe'éxa, kaha'aínoati ívohikeovo. ²⁰Énomone yaneko káxehiko, ipúhikone Muíse. Yoko yupíhova ítúkeovo koati exóketi kalivôno. Kúveu mopo'áti kohê, ítoa êno yoko há'a hé'onea óvokuke. ²¹Ikénepoke enepo iyonôa huveóke, ipokôa hé'onoaku, ínixopa ihine Farão. Yane omópane óvokuke koexókexopati. Kutí kixópane koati xe'éxa. ²²Yoko aínovo exóneti ya Ejítu íhikaxokono neko Muíse. Koati hána'iti teyonéti nê'e, ênoti xunáko ya koyúhoyeake koáne ya uhá koeti ítuke.

23—Koarénta koené'e xoénaena neko Muíse, kenó'okone isóneuke kahá'ayea noíxoponea iyénoxapa, enepohikone izaraelíta. 24 Yaneke noíxoponeaku, ápe hóyeno íhae Ejítu isúkoti izaraelíta ákoti évotikoake. Noixoâne Muíse, ina kotixôa neko izaraelíta vaheréxinokonoti ítuke. Itúkopihoa ésa'i, koépekoa neko íhae Ejítu. 25 Yoko ikútixati Muíse exoátimo iyénoxapa itúkeovo páhoe Itukó'oviti koíteovahiko. Manírapo ako éxahiko kó'iyeaneye. 26 Yaneke po'ípone káxe, noíxoanemaka Muíse ne iyénoxapa isukókoti. Ina kaha'â haxákea. Hara kíxoahiko: “Itíneo hóyeno, koati kepo'ínukokoti. Na koeti isíkinokoko?” kíxoanehiko.

27—Itea enepone hóyeno isúkoti po'ínu, okopo Muíse. Hara kíxoá: “Inípono íti kehá'ati kepáyasokinovovi, kehá'atimaka itíkivo yúhoikovoku úti. 28 Hainá'ikopomea kehá'ati képekinu kuteâti kíxeaku ne íhae Ejítu kiyakáxeke?” kíxoane. 29 Kameáne Muíse neko yúho, oméxovone. Kohó'ine ya poké'e koéhati Midíyam. Koeku óveaya, ápene pi'âti xe'éxa, hóyeno kalivôno.

30—Ikénépoke óvea koarénta koeti xoénae yaneke poké'e, koítata'ixinova ánju íhae vanúke xapákuke irúmene yúku, xoko kali xuve tikóti irumékoti. Yoko hane óvo poké'e ákoti ovâti, xêrerekuke neko hána'iti mopôi koéhati Sinâi. 31 Koati hána'iti iyúpaxeova Muíse noixoâne neko koekúti, ina ahi'ókovaxo ivóko'okoponea. Yane apé koéne emo'u Vúnae kixoâti: 32 “Undi Itukó'oviti, kutípone yoxúnoekene Ábraum, Izáki yoko Njáko” kíxoane. Yoko hána'iti píkea Muíse, koane honónokea mûyo. Ako íta komómoyea. 33 Ina kixoá'ikomaka Vúnae Itukó'oviti: “Víya ne piríkatana, vo'oku koati sasá'iti ra poké'e yókonokoku. 34 Koati noinjoâti koítoponeovo kotíveti ne njanéna ya poké'exa Ejítu, koane ngameâtihiko varú'inevo koeku koítoponeovohiko kotíveti. Énomone evénzekino ngoítoponeovahiko. Kó'oyene, keúsakapu, vo'oku mbahukópiti ya Ejítu” kíxoane Itukó'oviti.

35—Yoko énomone ne Muíse, púvone iyénoxapa itúkeovo yúhoikovoku. Harapepo kixókono: “Inípono íti kehá'ati kepáyasokinovovi, kehá'atimaka itíkivo yúhoikovoku úti” kixókono. Énomonemaka ne Muíse, páhoe Itukó'oviti itúkeovo tûti yoko koitóvati yaneke koutáta'ixinova ánju xoko xuve tikóti.

36 Koati Muíse inuxópino viyénoxapa ipuhíkopea Ejítu. Kúveu koarénta koeti xoénae, êno iyupánevoti ítuke yoko po'ínuhiko koekúti, hoénaxovo xunako Itukó'oviti xokóyoke. Aínovone ítone itúkea ya koeku óvea poké'exa Ejítu, koáne yane mar iháxoneti Hararáno'evoti, koánemaka yaneke mêum ákoti apêtiya. 37 Koati Muíse itukoa yúho râ'a, yuhó'ino xanena úti, uti íhae Izaráe. Hara kôe: “Xapákuke viyénoxapa, apêtimo po'i hóyeno kuteâti úndi, noívokoemo Itukó'oviti itúkeovo porófeta koyuhó'iyeeati emó'u xapa xâne” kôe. 38 Koatímaka Muíse opónoa neko mêum ákoti apêti xapákuke neko êno xâne ho'uxóvoti, koane xokóyoke ne ánju yuhó'ixoati oukeke neko hána'iti mopôi, enepone Sinâi, koane xapa voxúnoekene. Koatímaka Muíse namukôa neko yuhôti apêti xunáko ikó'inamakopeovi, enepone yuho Itukó'oviti, koane énomonemaka koyuhópinovea.

³⁹—Itea ako akáha'a itúkea yuho Muíse neko voxúnoekene. Koati puvâtihiko, koáne ya isóneuke aúkopovohiko ya poké'exa Ejítu. ⁴⁰Hara kixóhiko Áraum yanekôyo: “Ítíkinavi okovo hokonéti, kuvónonemo úti, motovâti inúxinovi. Vo'oku enepone inuxópinoviti vipuhíkopea poké'exa Ejítu, ákone véxea koêku” kixoanehiko. ⁴¹Énomone yaneko káxehiko, itúkone okovo xe'exa váka ne xanéhiko, ina isukínoahiko hó'openo itukínoati ikó'iparaxoake. Ínamaka koyuíhiko, elóketihiko okóvo vo'ókuke neko kixovókuti ítuke vò'u. ⁴²Vo'ókuke ne kixóvokuhiko, ahíkuxopeova Itukó'oviti. Sikó kixoane píhoheya ikéneke po'i ho'éti, enepone heú koeti hékerehiko ya vanúke, kuteâti koêku ne yútoe porófeta emó'uke Itukó'oviti. Énomone ne koêti:

“Ítínoe íhae Izarâe, koeku yónoheixi neko mêum ákoti apêti kúveu koarenta koeti xoénae, undí'ikopomea képekino hó'openo itíkoti iké'iparaxonuke? Ako kalíhuina. ⁴³Kéxepukonoemaka kali péti, ipó ipo kixonéti, óvoku ihéyu'iki hékone koéhati Molóki, yoko okovo hékere koéhati Réfam, ainóvoti ítikenoe ya veò'u. Vo'oku kurí kixépinu, hekópoti koekúti kuteâti, mbahukópopitinoemo ya poké'e ákoti malíka yátikeneye ya Mbabílonea” kôe ne yútoe porófeta —kixovokoxoane Etévaum.

Amós 5.25-27

⁴⁴Ina koe'íkomaka:

—Koati apêti óvoku Itukó'oviti xapákuke voxúnoekene. Énomone neko tabenáku, ipó ipo kixonéti koeku yónoheya xanéhiko yaneko mêum ákoti apêti. Enepone tabenáku, itúkoa Muíse kuteâti páhoenoa Itukó'oviti itúkea, kuteâti neko éxokoake Itukó'oviti inúxotike, kaha'aínoti Muíse íkutipasikea neko íkomumuxoake. ⁴⁵Enepone óvoku Itukó'oviti, ápenemaka ya kaxénake Njozúe. Ípohikoane voxúnoekene, koinoâti enepo itukópane poké'exa neko émeuxa xanéhiko kópuhiu Itukó'oviti. Yoko ápeikomaka neko péti xapákuke viyénoxapaikene tukú koeti kaxena Ndávi. ⁴⁶Enepone Ndávi, koati hóyeno kóseanane Itukó'oviti. Épemo Itukó'oviti, enepone kuvónonemaka voxú'ikene Njáko, yusúkea itúkinoa óvoku. ⁴⁷Itea Salúmaum, xé'a Ndávi, itukóvo koexépukoati neko hána'iti imokóvokuti, óvoku Itukó'oviti.

⁴⁸—Itea ako ava ovokúti, koéxepoe xâne, ne Itukó'oviti, enepone koati payásoti ya uhá koêti, kuteâtímaka koêku ne yútoe porófeta mekúke, enepora koêti:

⁴⁹ “Vanúke indúko óvongu nandíxea. Kene ra poké'e, kutí ngíxoa ómomikoku njêve' koe Vúnae Itukó'oviti. 'Kutí'ikopomo itukóvo ovokúti mani ítikeinonunoe? Manímea apêti ómomingoku ítikeinonu? ⁵⁰Hainá'ikopo úndi itukôa uhá koêti ra koekúti apêti?' ” kôe yútoe porófeta —kixovokoxoane Etévaum.

Izâiya 66.1-2

⁵¹Ina kixovókopaiikomaka Etévaum neko tutíhiko júdeu:

—Ítínoe xâne koati tiú'iti omíxone koane ákoti akutípo. Iti xâne exexeâti isóneu yoko kêno ne emo'u Itukó'oviti! Kéyekune kétiu'ikinoe yomíxone

yokopâti ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, kuteâti kixoku itúkeovo neko yoxúnoekene. ⁵²Ako ápahuina porófeta ákoti itukapu íkoitoponone kotíveti yoxúnoekene. Enephikonê'e, koépekeoxomaka ovoxe Itukó'oviti koyuhoâti nóvo kenó'okeamo neko koati Ponóvoti Páhoe Itukó'oviti, enepone váherexinokemaka ítike koane képekeunoemaka, ⁵³ítínoe namukoâti ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, omínopike ánjuhiko, enepone ovóxe Itukó'oviti ukeâti vanúke, itea ako itíka —kíxovokoxoane.

Kixoku ivókeovo ne Etévaum

⁵⁴Kamoné'e yuho Etévaum neko tutíhiko júdeu, yupihovó koéneoxo ímaikinovahiko koane ngarútutukexea ôe. ⁵⁵Itea koati xúnati ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xoko Etévaum. Yane pono-ponó kixone úke vanúkeke neko Etévaum koane noíxea êno uhé'ekoti uhapú'iti ukeâti xoko Itukó'oviti, koánemaka Jesus éxopeke Itukó'oviti, ⁵⁶ina kôe:

—Koati imihé'okinsonuti ra vanúke. Noínjopane ne Íhae Vanúke ikútipasikoponovoti xâne, xe'ó koyêti éxopeke Itukó'oviti xoko óvoku kapáyasokone Itukó'oviti —koéne.

⁵⁷Yane vaúkexo neko okópoti Etévaum. Exexó kixónehiko kêno ya vô'u koane uhá kó'iyea éhahikeovo namúkoponea Etévaum. ⁵⁸Yane káhakoane meúkeke yane pitivóko, ina hepokoâhiko ya mopôdi. Enephikone koyúhoti ákoyea aúnati ítuke Etévaum, veyópohiko kápána muyókuke, ina kurikoâhiko xoko homoêhou koéhati Saúlu ⁵⁹koeku hepókea Etévaum. Kene Etévaum, Jesus vaúko ya orásaum-ke. Ha koe yúho vaúkea:

—Unaém, nemúkapa ra omínjone —koéne.

(Átu 7.58-60)

⁶⁰Yane ipuyuké koéne, koane kóhonokea emó'u kó'iyea:
—Unaém, hako ipihéponoahiko vo'ókuke ra váhere ítukeinonu —koéne.
Yane ivókovone.

8 ¹Yoko ínixoamaka Saûlu unáko koépekeokono ne Etévaum.

Koeku inâ puvokóno ne kutípotihiko Jesus

Yaneko káxe, turíxovone ápeyea ikoítponoati kotíveti ne kutípotihiko Jesus ya Njeruzálem. Yane itóhineone uhá koêti neko kutípoti Jesus ya po'íke ipuxóvokutihiko ya Njúdeya koánemaka ya Samâriya. Poéhane ápostuluhiko ako itahínehea. ²Yoko ápe hóyehohiko teyoti Itukó'oviti ekoxóponoati neko Etévaum, ikotívexoatihiko isóneuke ne koekúti. Yupihovó kôe íyokexeahiko vo'ókuke.

³Kene neko Saûlu, koati vaheréxinoati ítuke ne kutípotihiko Jesus, kaha'âti uk'é'exea. Koêkúti ovokúti úrukovoku nê'e, koeku inú'ikea hokoti Jesus-ya, káhakoa meúkeke, hóyeno koánemaka sêno, omopâtihiko ika'ákovokutike.

Koyúho emo'u Itukó'oviti ne Filípi xapa íhae Samâriya

⁴Kene neko kutípoti Jesus itohíneheoti, koyúhohiko emo'u Itukó'oviti koêkúti vékokuhiko. ⁵Yoko Filípi, Samâriya yóno koane koyúhoyea koeku Kristu. ⁶Koyuhóne Filípi xapa xâne, yupíhova ivávakeokono neko yúho. Koáhati noixeâti xanéhiko neko ítuke, hoénaxovope xunako Itukó'oviti xokóyoke. ⁷Êno xâne úroevo ndémoniu koítovone Filípi. Koati kohonókoti emó'u vaúkea ne ndémoniuhiko koeku ipúhikopea. Enómaka xâne isayú'ixovoti ákoti ehevákapu mûyo, koane mohéveu, koítovone Filípi. ⁸Koati hána'iti elókeyea okóvo ne xanéhiko yane pitivóko vo'ókuke.

Koixómoneti koéhati Símaum

⁹Yoko yaneko pitivóko, ápe hóyeno koixómoneti koéhati Símaum. Ítoa íkutipea xanéhiko ya Samâriya ítúkeovo hána'iti ko'éxoneti, aupú'ikoati yane ítuke. ¹⁰Heú koe xâne ivavákea yúho, kúteane xâne payásoti yoko ákoti apayáso. Hara koéhiko vo'ókuke:

—Enepora hóyeno, koati ovâti hána'iti xunako Itukó'oviti, íhaxinokonoke “Hána'iti Xunakóti” —koénehiko.

¹¹Ivávakinokonoke neko Símaum vo'oku mekú'iyeeane ítúkovo koixómoneti ítúkoti iyupánevoti, aupú'ikoati ne xanéhiko yane ítuke. ¹²Itea kutipoâne xanéhiko ne yuho Filípi koyuhó'inoane koêku ne natíxea Itukó'oviti xapa xâne koánemaka koeku Jesus Kristu, áhikovonehiko ya iháke Jesus, hóyeno koánemaka sêno. ¹³Muhíkova neko Símaum, kutípoanemaka. Yane áhikokonone. Koêkúti yónoku Filípi, pihómaka ne Símaum ikéneke. Ako íríka. Koati hána'iti iyúpaxeovo ítuke Filípi, enepone êno hána'iti iyupánevoti ítuke, hoénaxovope ne xunako Itukó'oviti xokóyoke.

¹⁴Eyékoxoanemaka ápostuluhiko ya Njeruzálem namúkeane emo'u Itukó'oviti ne íhae Samâriya. Yane pahúkinoahiko Pêturu yoko Xuâum.

15 Simoné'e evo Pêтуру xapákuke, itúkinoa orásaum maka namúkanehiko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, 16 vo'oku ávovea evéseka pa xokóyokehiko. Pohúneti ahíkovotinehiko ya iháke Vúnae Jesus. 17 Yane ípíhone vò'u evo Pêтуру tutíkuke neko xâne, yane namúkoanehiko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti.

18 Noixoâne Símaum namúkeanehiko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti koeku ípihea vò'u evo ápostulu tutíkuke neko xâne, yane kahá'ane poréxea tiúketi evo Pêтуру. 19 Hara kíxoá:

—Peréxanu xunakóti kuteâti xináko, motovâti namúkea Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ne koêkuti ímbihone vò'um tutíkuke —kíxoane.

20 Ina kixôa Pêтуру:

—Koati metokeâti yenópi ipihóponovokutike xané kixepoâti ne tíketina. Inípono íti, ikítixati vanêti ne íparaxeovike Itukó'oviti, enepone Sasá'iti Omíxone! 21 Ákomo kalíhuina itíkivo ha'ine íti yara itukéti, vo'oku ako panápu iséneu nonékuke Itukó'oviti. 22 Konókotiko ikétivexi iséneuke ne pehúnevo koane kiríkopi. Yépema Vúnae kóseanayeopi. Ávaina avá'avo oxéne itúyopea ne váhere iséneu. 23 Koati ininjoâti yupíheovo kotívevea iséneuke ne ákoyea ítea itíki kuteâti ra índuke. Ika'ó kixópi ne váhere iséneu koeku yupíheovo íyekivoa itíki kuteâti ne índuke —kíxoane.

24 Ina kíxo Pêтуру ne Símaum:

—Yépeminanuikopo Vúnae Itukó'oviti maka hákone yóno oungeke kuteâti ne yihó'inonumeku —kíxoane.

25 Uke'éxoane evo Pêтуру koyúhoyea emo'u Vúnae xapákuke neko xâne, aúkopovohiko Njeruzálem xoko vekópoku. Êno kálíhunoe ípuxovoku samarítanu koyúhoakumaka ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus koeku pihópeahiko.

Tokôpo hóyeno íhae Etiópea ne Filípi

26 Kene Filípi ápe ánjuna Vúnae kixoâti:

—Keúsakapu, píhe ya íyeu úkeaku kásati. Hane víka xêne taru'úxoti mêum ákoti apêti, enepone ukeâti Njeruzálem yonoti Ngâza —kíxoane.

Úkeane pího ne Filípi. 27 Yoko ápe hóyeno íhae po'i poké'e koéhati Etiópea vekoâti neko xêne. Eunúku itukóvove neko hóyeno, koane koati payásoti ko'itúkeinoti sêno koéhati Kandáse, natina Etiópea. Ênomonemaka exôa koêku ne tiúketi ya natíxokuke Kandáse. Yoko ukopeâti Njeruzálem neko hóyeno, yónoku iháyu'íkoponea Itukó'oviti. 28 Vataa koépo karósanake ixómoti yuhoíkopo emo'u Itukó'oviti yútoeke porofeta Izâiya. 29 Ina kíxo Filípi ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti:

—Yahí'akapa rakene karósa, yaxénapoa —kíxoane.

30 Ina ehakínova Filípi. Koeku ahí'okeova, koane kámea ne hóyeno yúhoikea emo'u Itukó'oviti yútoeke porofeta Izâiya, ina kixôa Filípi:

—Yéxoá kixó'ekone ne yího'iu?

31 Ina yumopâ neko hóyeno:

—Namo ngíxoaye énjea hákotimo kourápu'ikinonoati? —kíxoane.

Yane itaikone Filípi evésenekuyea ne ivú'e ivátakea xêrerekuke. ³²Yoko eneponeko yúho'iu emó'uke Itukó'oviti, énomone ne koêti:

“Kufí kixókono su'úso omonéti xoko koépekokonoku. Kuteâti koeku ákoyea yaíka ne kali xe'exa su'úso enepo vate'íkokono, énomonemaka koéneye ákoyea yúho râ'a. ³³Yaneko yupíheovoku kixókono, ako ápahuina xâne ponoâti ne ítukeinoa. Ápeikopo itoâti kayúmakea váherevoko ne xanéhiko kûrivokoevo? Vo'oku koépekeokono, áko'one yara poké'e” koêti.
Izâiya 53.7-8

³⁴Ina kixo Filípi neko hóyeno:

—Émbemopi keûrapu'ikinonoa kíxone ra porófeta. Kixopóvotimea? áko'o po'ínu xâne kixómea —koéne.

³⁵Ina kouhápu'ikinoa Filípi kíxone. Koati koukeâti yútoeke porófeta koyúhoinoa koeku Jesus.

³⁶Ehánehiko itópono óvoku úne koeku yónea. Ina kôe neko hóyeno:

—Anéye úne. Motóvanemea ánjikeovo ya iháke Jesus? áko'o ápemea itopónuti.

(³⁷Ina kixôa Filípi:

—Enepo heru'ó ixêa yomíxone kitípi ne Vúnae, motóva yáhikivo ya iháke kó'oyene.

Ina kixôa neko hóyeno:

—Ngutípoa itúkeovo Xe'exa Itukó'oviti ne Jesus Kristu —koéne.)

³⁸Ina pahukôa ixíkeovo ne ivú'e. Pihóne úneke neko pi'âti. Yane áhikoane Filípi.

³⁹Ipuhíkopeanehiko úne, má kixópane Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ne Filípi. Ákone naíke'exapa áhiu. Yane ukópononemaka neko hóyeno. Yoko koati hána'iti elókeyea okóvo koeku vekópea neko xêne. ⁴⁰Kene Filípi, apé koépone ya pitivóko koéhati Azótu. Koékuti vekópoku yâtikeneye, koyúhopinoa emo'u Itukó'oviti ne xanéhikoya. Koatine kóye; tukú kixópa seôpo ya Sezâreya.

Hokópo Jesus ne Saúlu

Át 22.6-16, 26.12-18

9 ¹Yoko koati ixómotiko oposí'ixoa Saúlu kixoaku koépekexea ne kutípohiko Vúnae Jesus. Koati kaha'âti uké'exea. Énomone pihíno xoko koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke ²epemóponoati koyuhópeti yonoti xoko inuxínohiko itukéti íhikaxovokuke hó'e jûdeu ya pitivóko iháxoneti Ndamásku. Enepone koyuhópeti veyóponone, poréxoá iká'akea koékuti kó'iyevoku ínixononone, hóyeno koánemaka sêno, hokoâti ne ihíkavoti íhauti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti, koane omópea ika'ákovokutike ya Njeruzálem. ³Úkeane pího ne Saúlu. Koeku yé'exean Ndamásku, apé koéne koati xúnati uhapú'iti ukeâti vanúke kouhápu'ikoati.

⁴Yane íkorokovone Saúlu poké'eke. Ápemaka emo'úti kámone kixoâti:

—Saulú, imáko ké'iyivoku. Na koeti váherexino ítikeinonu?

⁵Ina yumopâ Saúlu:

—Kuti ìti Unaém?

—Undi Jesus, enepone váherexinoke ítike. ⁶Yexépukapa, yûrukapa ne pitivóko, ínamo yexákakana ne nêkone ítiki —kíxoane.

⁷Kene xánena Saûlu, xe'okó koéne, yunukú koéne. Kámoahiko neko emo'úti itea akó'oti inixâ neko koyúhóti. ⁸Ina exepúkopea poké'e neko Saûlu. Kahâ'a míhe'okopea úke, ákone ínixa. Yane ápene namukeâti vô'u hirikoâti tukú koeti Ndamásku. ⁹Mopó'a káxe ako ínixa. Ákomaka nîka, koane ákomaka énapu úne.

Noixópono Saûlu ne Anániya

¹⁰Yoko ápe hóyeno ya Ndamásku kutípóti Jesus, koéháti Anániya. Yúho'ixoa Vúnae ya kutí koeti hopúne.

—Ananiyá —kíxoane.

Ina yumopâ Anániya:

—Usó ngóye koêkuti kevóxenuku Unaém.

Ina kixopâmaka Vúnae:

¹¹—Keúsakapuikopo, píhe ya xoko rúva iháxoneti Ponóvoti, óvokuke hóyeno koéháti Njûda. Yapásikamo hóyeno koéháti Saûlu íhae Társu. Yara koeku kó'oyene, ixómoti ítúko orásaum. ¹²Mboréxoane ya kutí koeti hopúne ínixeopi yurúkovoti óvokuke, ípíhetai veð'u tutúkuke motovâti ínixoapea —kíxoane Vúnae.

¹³Ina yumopâ Anániya:

—Unaém, enóne xâne koyuhó'inonoati koêku ne hóyeno. Koati vaheréxinoati ítuke ne xanéhiko kesása'iupone ya Njeruzálem. ¹⁴Epó'oxo koeku símea yâyeke, ápe koyuhópeti ómone, ukeâti xoko tutúhiko sasedóti inuxínóti xanéhiko hó'eke, porexoâti iká'akea uhá koeti kutipópiti.

¹⁵Ina kixôa Vúnae:

—Píhe, vo'oku koati noívangoe ítúkeovo ko'ítúkeinonuti ne hóyeno. Koyúhotimo emó'um ya xapa xâne ákoti itukapu jûdeu, koáne ya nonékukehiko nâti, koánemaka xapa íhae Izaráe. ¹⁶Epó'oxo enjókoatimo kónokea yupíheovo koítóponeovo kotívetai índukeke —kíxoane.

¹⁷Yane pihóne Anániya óvokuke Njûda. Urúkovone ovokútike, ípíhone vô'u tutúkuke Saûlu xaneâti kíxea:

—Saulú, iti mbo'ínu xoko Vúnae. Koati Vúnae pahúkonu yâyeke, enepone Jesus kautáta'ixinovopiti xenékuke xoko víkoku kino'óko yâkeneye. Pahúkinonuke yâye maka ínixepane, koane áxunaneoxomaka ne Sasá'iti Omíxone xikóyoke —kíxoane.

¹⁸Énomone yaneko ókoku ôra, apé koéne koekúti irihíkopovoti ukopeâti ukékuke ne Saûlu kutí koeti xo'orópiti. Yane ínixopone, ina exepúkopo, yane áhikovone ya iháke Jesus. ¹⁹Ike níképea, xunápone koxé'u.

Koyúho koeku Jesus ne Saûlu ya Ndamásku

Ápe kali ye'á koeti'iyé káxe óveako ne Saûlu ya Ndamásku kaha'íneatihiko ne kutípóti Jesus. ²⁰Énomone yanê'e, turíxovone ne Saûlu

koyúhoyea koeku Jesus ya Ndamásku ya íhikaxovokuke hó'e jûdeuhiko, koyuhoâti itúkeovo koati Xe'exa Itukó'oviti ne Jesus. ²¹Yupíhova iyúpaxeova uhá koeti kamoâti. Hara koéhiko vo'ókuke:

—Hainá'ikopo énomone ne koepékexoti kutípoti Jesus ya Njeruzálem? Hainá'ikopomaka mani simínoko yáye iká'akoponea yoko omópea iká'ae xoko tutíhiko sasedóti inuxínoti xâne hó'eke úti ya Njeruzálem? —koénehiko.

²²Itea inamá'axo ukopóno itúkeovo éxoti koyúhoyea koeku Jesus ne Saúlu. Enepohikoneko jûdeu ko'óvokuti ya Ndamásku, ákone éxina isóneu kixoku yumópea Saúlu. Koáhati kouhápu'ikoati Saúlu itúkeovo Mésiya, páhoe Itukó'oviti koíteovo xâne, ne Jesus.

²³Xu'ikénene, ina ho'uxóvo ne jûdeuhiko oposíkinoati isóneu ne Saúlu kixokumo koépekea. ²⁴Itea eyékoxxoa Saúlu neko isóneunokono. Yoko káxe, yóti veyónehiko neko okopâti kóyonoyea páhapetea ne pitivóko kaha'âtihiko koépekea. ²⁵Itea ya yóti, íkoho'ixo Saúlu neko íhikauhiko, kopúhikopatihiko meúkeke yane pitivóko, evékopati oúkeke ne ípi ya hána'iti sésta.

Saúlu ya Njeruzálem

²⁶Yane hane yonópo ne Saúlu Njeruzálem. Seopóneya, kahá'a ánavokoxopeova ne kutípotihiko Jesus, itea uhá kôe píkeahiko. Akó'oti akutípoahiko itúkeovo hokópotine Jesus. ²⁷Itea óma Mbaranâbe ne Saúlu xapákuke neko íhikau Jesus. Ina koyuhó'inoahiko koéku ne Saúlu xenékuke noíxea Vúnae, koane ápeyemaka yuhó'ino Vúnae. Koyúhoinoahikomaka ákoyea píkone ne Saúlu enepo koyúho koeku Jesus ya Ndamásku. ²⁸Yane kahá'inepoane Saúlu ne kutípotihiko Jesus koékuti yónokuhiko ya Njeruzálem, koane ako píka Saúlu koyúhoyea koéku ne Vúnae. ²⁹Koyúhomaka koeku Jesus xapákuke ne jûdeuhiko koyúhote emo'u ngerêku. Koati yumopâtihiko Saúlu. Yane opósikonehiko kixókumo koépekea Saúlu. ³⁰Eyekóxoane po'ínuhiko kutípoti Jesus ápeyemaka kaha'âti koépekea ne Saúlu, ómanehiko ya Sezâreya. Ikénepoke ina iyonópamaka ya Társu.

³¹Yoko ú'uhepe kóyehiko neko kutípoti Jesus ya uhá koeti Njúdeya, yoko Ngálíleya koánemaka ya Samâriya. Ákone okopâti. Tumúne yóno kóxuna'ixeovohiko ikéneke Vúnae koane ukóponea itúkeovohiko teyoti Itukó'oviti, vo'oku huvó'oxea Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, koane kurí'uxeovomaka yé'akeye ne kutípoti Jesus xapákuke.

Koitóvo hóyeno koéhate Éneya ne Pêturu

³²Kene Pêturu, ako tôpi pitivóko vékoku. Po'íke káxe, vekóponoamaka xapákuke ne kasása'iupo Jesus ya pitivóko koéhate Lída. ³³Énomone tokópea hóyeno koéhate Éneya. Enepone hóyeno, oitu koene xoénae óvoheixo ípeke, vo'oku itúkeovo isayú'ixovoti mûyo ákoti ehevákapu. ³⁴Ina kixôa Pêturu:

—Eneyá, yexépkapa; koítovopine Jesus Kristu. Keúnakapa ne peúke —kíxoane.

Ênomone yaneko ókoku ôra, xépu koépone Éneya. ³⁵Noíxoá uhá koeti ko'óvokuti ya Lîda yoko Sârona neko koítovone Pêturu, koane enó'iyea hokópoti Vúnae Jesus vo'ókuke.

Koeku Ndórka exepúkopo ukópea xapa ivokóvoti

³⁶Ya pítivokona Njôpi, ápe sêno kutípoti Jesus. Tabíta koéha. Enepora ihâe, enepo sa'irí'okopovo ya emó'uke ngerêku, Ndórka koêti. Enepone sêno, é'exo kíxoixokono vo'oku únati kixoku itúkeovo, koane vo'oku ixómoyea huvó'oxo xâne ákoti apeínoati. ³⁷Yaneko káxehiko, ká'arinene neko sêno. Ehane ivókovo. Ahíkopokonone ne mûyo, ina omopókono ya kúveu ovokúti sôparatuke. ³⁸Yoko enepone pi'âti pitivóko, Lîda yoko Njôpi, ako ahíkaka. Eyekóxoane kutípotihiko Jesus ápeyea ne Pêturu ya Lîda, pahúkohiko pi'âti hóyeno xokóyoke épemoponea xanépea ya Njôpi hú koêti. ³⁹Koáne, xanépoanehiko Pêturu. Simoné'e, ina omâhiko sôparatuke xoko imópokonoku muyo Ndórka. Heú koéhiko neko sêno ivokóvoti îma ayákukuyea Pêturu koane íyokexea, exókoatihiko ne híxo yoko po'i ípovo úhe'oenoahiko Ndórka koeku ápeyeako. ⁴⁰Ina pahukôa Pêturu ipúhíhikopea méúkeke heú koêti neko xanéhiko. Yane ipuyuké koéne épemea Itukó'oviti xaneâti inonéxinova ne ivokóvoti koane kó'iyea:

—Tabítá, yexépukapa! —koéne.

Ina mihe'óko úke neko sêno. Yane noíxone Pêturu, ina ivatákopo ípeke. ⁴¹Yane namúkea vô'u Pêturu huvo'óxoati exépukopea, ina ihaxíhikoa Pêturu ne senóhiko ivokóvoti îma koánemaka ne po'ínuhiko kasása'iupeo Jesus. “Harâ'apo” kíxovokoxoane.

⁴²Yoko eyékoxokono neko koekúti ya uhá koeti Njôpi. Êno kutípoti Vúnae vo'ókuke. ⁴³Êno káxe óvoheixea Pêturu ya Njôpi óvokuke eyoti vakamóto, hóyeno koéhati Símaum.

Koeku hóyeno koéhati Kôrneliu pahúkoti húndaruhiko

10 ¹Ápe hóyeno ko'óvokuti ya Sezâreya koéhati Kôrneliu. Itáleanu itukóvoye neko hóyeno. Yoko pahúkoti póhuti séndu húndaru itúkovo, ainóvoti ítuke iháxakoku húndaru iháxoneti “Itáleanu”.

²Koati teyoti Itukó'oviti neko hóyeno, koane yuixóvoti itúkea ponóvoti nonékuke. Kúteanemaka koêku ne uhá koêti ya óvokuke. Enómaka huvó'oxea ne ákoti apeínoati, koane kóyekunemaka itúkea orásaum.

³Po'i káxe ya kuteâti mopo'âti ôra ya kiyakáxe, ápe éxokoake Itukó'oviti ne Kôrneliu ya kutí koeti hopúne, itea ako imáka, iyukovó koyêti. Noixo ánju, ovoxe Itukó'oviti ukeâti vanúke, ahi'ókovati.

⁴—Korneliú —kíxoane ánju.

Pono-ponó kixínoane úke Kôrneliu koane yupíheovo píkea.

—Kutíya unaém? —kíxoane.

Ina kixôa ánju:

—Ako inátapa okóvo Itukó'oviti ne kixeku itíki orásaum, koánemaka ne kixeku ixómoyea huvó'oxo xâne ákoti apeínoati. ⁵Kó'oyene, pehuka yovóxe ya Njópi iháxikoponea hóyeno koéhati Símaum, yonópoti íha Pêтуру. ⁶Hane óko óvokuke po'ímaka koéhati Símaum, hóyeno eyoti vakamóto. Xe'ókuke mar óvo neko óvoku —kíxoane ánju.

⁷Ehá'axo pihópo ne ánju, iháxikone pi'áti ahínoe ne Kôrneliu. Ina apémaka po'i húndaru iháxiu. Eneponê'e, koati huvo'óxoati ya óvokuke koane teyotímaka Itukó'oviti. ⁸Ina koyuhó'inoahiko Kôrneliu uhá koêti neko yuhó'inoa ánju. Yane pahúkoanehiko ya Njópi.

Noíxone Pêтуру ya kutí koetíke hopúne

⁹Yaneko po'ípone káxe ya koeku vékea xêne yonoti Njópi neko páhoehiko Kôrneliu, koane yé'exea neko pitivóko, énomone yaneko ôra, pihóne ne Pêтуру omómikokutike oúke péti itukóponoti orásaum. Yoko itumúkotine káxe yanekóyo. ¹⁰Koati epékoatine hímakati ne Pêтуру, itea koêkuiko ixómoyea koúsokinokonoa ne níka, apé koéne éxokoake Itukó'oviti ya kutí koeti hopúne itea ako imáka, iyukovó koyêti. ¹¹Hara noíxo vanúke imihé'okinoati. Yane ápene kutí koeti hána'iti ramápu'i ípe ika'oké kíxeokono koaturu koeti kêno koévesekeokono ukeâti vanúke. ¹²Kíveuke, ápe hó'openo, heú koeti kó'iyevokuku apêti koaturu koeti hêve, koánemaka ne há koeti poké'eke yoneâti hûra, yókomaka hó'openo ôti. ¹³Ina apê emo'úti kámone Pêтуру. Hara kôe:

—Yexépuka Peturú. Képeka koêkuti yarâ'a ínamo níkêa —koéne.

¹⁴Itea hara kixópa Pêтуру:

—Ako kalíhuina Unaém, vo'oku ako níngeaku kuteâtihiho rá'a ákoti asasá'i nenékuke, ákotimaka parexâ hó'e úti níkeokono —kíxoane.

¹⁵Ina apépomaka emo'úti kixoti Pêтуру:

—Enepora kasása'iuipo Itukó'oviti, hako keyuhôa itúkeovo ákoti asasá'i —kíxoane.

¹⁶Mopó'a koéneye, ina omopókono vanúkeke neko kutí koeti ramápu'i ípe.

Símo xoko Pêтуру ne páhoe Kôrneliu

¹⁷Kene ne hóyenhiko páhoe Kôrneliu, épemonehiko óvoku Símaum. Koeku ixómoyea itúkinoa isóneu Pêтуру kixó'ekone neko koekúti éxokoake Itukó'oviti, xe'okó kóyene neko pahoéti pahapétike. ¹⁸Ina ihaxíkohiko ko'óvokuti, epemoâtihiho ápeyêa hóyeno koéhati Símaum, yonópoti íha Pêтуру okoâtiya. ¹⁹Yoko ya koêkuiko ixómoyea itúkinoa isóneu Pêтуру kixó'ekone neko noíxone éxokoake Itukó'oviti, hara kíxoa Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti:

—Simóne pi'áti hóyeno oposíkopiti. ²⁰Yexépuka, yevésekina ínamo yaxenápoa. Hako poe'aínoa iséneu vo'oku undíne pahukoâhiko yâkeneye —kíxoane.

²¹Yane evésekinonehiko Pêтуру koane kíxeahiko:

—Undíne ne yopósiupono. Na koeti simínenoe?

²²Ina yumopâhiko:

—Uti páhoe hóyeno koéhati Kôrneliu, kali payásoti húndaru. Enepone hóyeno, koati ponóvoti ítuke koane teyotímaka Itukó'oviti. Ínixoa heú koeti jûdeu ítúkeovo ítípakovoti. Ápe ánju íhae vanúke, sasá'iti ovoxe Itukó'oviti pahukoâti iháxikeopi óvokuke motovâti kámokenoyea yemó'u —kíxoanehiko páhoe Kôrneliu.

Xanépoa Pêturu ne ihaxíkopoati

²³Yane ítaikoane Pêturu neko hóyenhiko úrukeovo ovokútike koane imókeakone yaneko yóti. Yuponíne, koúnakovone ne Pêturu ina xanepoâhiko. Ápemaka po'ínuhiko kutípoti Jesus íhae Njópi xaneâti. ²⁴Yaneko po'ípone káxe, simónehiko ya Sezâreya. Yoko ho'úxoanehiko Kôrneliu ne iyénoxapa yoko po'i húpiu, enepohikone koati ínikone, kuxotínehiko Pêturu. ²⁵Ehá'axo mani úrukovo ne Pêturu, ítokopovane Kôrneliu koane ipuyuké kó'iyeeane nonékuke kutí kixoâti Itukó'oviti.

²⁶Itea pahúkoa Pêturu exépukopea. Hara kíxoá:

—Undímaka xâne kuteátine íti. Yexépuropa! —kíxoane.

²⁷Koeku yúho'íxea Pêturu, koánemaka úrukeovo ovokútike. Tokononé koene êno xanéya ho'uxoké koyêti kuxoíxoati. ²⁸Ina kixovókoaxo Pêturu:

—Yéxoanoe indúkeovo jûdeu koane ákoyea sikákana jûdeu ánavokoxeovo xâne ákoti itukapu jûdeu. Muhíkova vahí'okeova, ako paréxakana úti. Itea éxokonoa Itukó'oviti ákoyea omótova ngíxeaneye koêkuti xâne. Ako yusíka kutí ngíxea ákoti asasá'i koane ákoyea aínavangaxapa. ²⁹Énomone ákoino mitatahí ángoe enepo pehúko ihaxíkopononuti. Kó'oyene yéta'akanu ihéxikinonuke —kíxoane.

³⁰Ina kixôa Kôrneliu:

—Mopó'apoane káxe ikéne, yunzó'ixoti Itukó'oviti óvonguke koené'ekene ya mopo'âti ôra ya kiyakáxe, orana vitúkope orásaum. Yane apé kó'inonune kutí koeti hóyeno koati ú'uha koyêti ípovo. ³¹Ina kixônu: “Korneliú, kámoa Itukó'oviti ne yorásauna. Ako inátapa okóvo ne kíxeaku hivó'oxi ne xâne ákoti apeínoati. ³²Kó'oyene pehuka yonoti Njópi iháxikoponea hóyeno koéhati Símaum yonópoti íha Pêturu. Xoko po'ímaka hóyeno koéhati Símaum óko, hóyeno eyoti vakamóto. Xe'lo mar óvo neko óvoku” kixónune. ³³Yane ákone ingá'akarixa mbahúkea ihaxíkoponopiti. Aínapo yákoé kino'óko. Kó'oyene ho'uxoké kóye úti ya nonékuke Itukó'oviti. Usokó kóye kámokenoyea úti uhá koêti ne páhoenopi Vúnae keyúhoinovea —kíxoane Kôrneliu.

Koeku yuhó'inoa Pêturu ne Kôrneliu

³⁴Ina kixovókoaxo Pêturu:

—Kó'oyene énjoaneoxo ákoyea nafvakaxa xâne ne Itukó'oviti. Kutíkokone uhá koeti xâne nonékuke. ³⁵Epó'oxo ya koêkuti poké'e óvohikoku xâne yara kúveu mêum, úhepeti isóneunoa Itukó'oviti ne xâne teyoâti koane ponoâtimaka ne kixoku ítúkeovo. ³⁶Yéxoanoe koêku ne ihíkavoti páhoe Itukó'oviti xapa íhae

Izarâe, enepone inámati ihíkavoti omínoti xâne unako koêku ikéneke Itukó'oviti ya xoko Jesus Kristu, Únae uhá koeti xâne. ³⁷Yéxoanoe herumó kó'iyeano Njúdeya ra ihíkavoti turixeôvoti ya Ngalíleya, ikénepoke kaxena Xuaum Mbátita koyúhoyea xapa xâne koane áhikexea iháke Itukó'oviti. ³⁸Énomone ne ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus íhae Nazâre, enepone poréxoake Itukó'oviti hána'iti xunáko koáne yupíheovo xuná'iyea ne Sasá'iti Omíxone xokóyoke. Ako tôpi vékoku ne Jesus ítúkoti únati vo'oku ápeyea Itukó'oviti xokóyoke. Koítovomaka kixeóvovoti xâne íkoitoponone kotíveti Ndeâpu. ³⁹Noínjoa ungékuke, koane noíxoamaka nza'ínehiko uhá koêti neko ítuke Jesus ya Njeruzálem, koánemaka ya uhá koeti poké'exa úti, uti júdeu. Énomonemaka koepékokono, ikokókonoti kuruhúke. ⁴⁰Itea koéxepukopa Itukó'oviti koukópeati xapa ivokóvoti ya mopó'apeke káxe ike ivóki-nevo. Poréxoamaka Itukó'oviti noíxoapeokono ikéneke exépukopine. ⁴¹Haina uhá koeti xâne noixópati, vo'oku tumúneke ápepe ne koekúti, ápe xâne noíwokoe Itukó'oviti noíxoapeamo. Énomone úndi yoko nza'ínehiko, uti kaha'íneati ne Jesus xe'lo mēsa óvoku nikokónoti yoko ekáti ikénepoke exépukopine ukópea xapa ivokóvoti. ⁴²Ina pahukó'ovimaka koyúhoyea uti emó'u xapa xâne, koane véxokea xanéhiko ítúkeovo énomone noíwokoxo ne Itukó'oviti éxokopeamo yonópoku uhá koeti xâne, kúteane xâne iyukóvotiko koánemaka ne ivokóvotine. ⁴³Énomonemaka koyúho ne heú koeti porófeta, enepohikone koyúhoti emo'u Itukó'oviti mekúke, exókoviti ítúkeovo ya iháke Jesus kotúyoapeovomo pahúnevo ne póhutihiko koxé'u xâne kutipoâti —kíxovokoxoane Péturu.

Namukoâne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ne ákoti itukapu júdeu

⁴⁴Ixómoiko koyúho ne Péturu, evésecone ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke uhá koêti neko kamokénoti emo'u Péturu. ⁴⁵Enepohikoneko júdeu kutípoti Jesus xánena Péturu, yupíhova iyúpaxeovo vo'oku ikó'iparaxeokonoanemaka xâne ákoti itukapu júdeu ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti. ⁴⁶Kámea evo júdeu ne yúho enepo koyúho po'ínuhiko yuhôti ákoti itukapu éxone koane iháyu'ikea Itukó'oviti. Ina kôe ne Péturu:

⁴⁷—Ápeikopo motovâti ítópea áhikeovo rá'a ya iháke Jesus? Vo'oku aínovonehiko namúkotine Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti kuteâti koêku yanekóyoke inâ namukôa úti, uti júdeu.

⁴⁸Yane pahúkoane Péturu áhikeovohiko ya iháke Jesus Kristu. Ina itaíko Péturu neko xanéhiko ávoyea pihápa, kaha'aínoatihiko óveako xapákuke kali ye'á koeti'iyé káxe.

Koyuhópo koeku ítuke ne Péturu

11 ¹Ehane eyékoaxo ápostuluhiko yoko po'ínuhiko kutípoti Jesus ya uhá koeti Njúdeya kutípeanemaka emo'u Itukó'oviti ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu júdeu. ²Itea seopóne Péturu ya Njeruzálem, poé'ainoa isóneu po'ínuhiko júdeu hokoti Jesus, inixoâti ákoyea yusíka aínavokoxeovo xâne ákoti sirkunsidá akôe. Hara kixóhiko Péturu:

3—Imáko kêku yûrukoponivo óvokuke xanéhiko ákoti sirkunsidá akôe, keha'íneatimaka níki! —kíxoanehiko.

4Yane heú kíxoa kayúmakopinoa Pêтуру kixoku koêku. Hara kíxovokoxoa:

5—Ixómoti indûko orásaum yanekóyoke ya pítivokona Njópi, apé kôe éxokonuke Itukó'oviti ya kutí koeti njopúne, itea iyukovó ngoyêti. Noinjo koekúti kutí koeti hána'iti ramápu'i ípe ika'oké kixeókonoti koaturu koeti kêno evesékinonuti ukeâti vanúke. Ako ahíkapananu ókoku. 6Ina ngomomâ'axo kúveuke. Yane noínjone hó'openoya. Ápe apêti koaturu koeti hêve, yoko ipúhokovoti, yoko há koeti poké'eke yoneâti hûra, koánemaka hó'openo ôti. 7Yane ngamone emo'úti kixónuti: “Yexépuka Peturú. Képeka koêkuti yarâ'a, ínamo níkêa” kixónune. 8Ina ngxôa: “Ako kalfhuina Unaém, vo'oku ako níngeaku kuteâtihiko râ'a, koekúti ákoti asasá'i nenékuke, ákotimaka parexâ hó'e úti níkeokono” ngxóane. 9Ina apépomaka ne emo'úti inu'íxoti vanúkeke kixónuti: “Enepora kasása'íupo Itukó'oviti, hako keyuhâa itúkeovo ákoti asasá'i” kixónune.

Yoko pí'apene yanê'e. 10Mopó'a koéneye ina omopókono uhá koêti vanúkeke.

11—Énomone yaneko ókoku ôra, simóne mopo'âti hóyeno pahoéti ukeâti Sezâreya oposíkopononuti yaneko ovokúti óngoku. 12Ina exókonoa Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ngónokea njanépeahiko ákoti opoé'ainoa inzóneu. Enepora sei koeti po'inu úti xoko Jesus apêti njokóyoke kó'oyene, aínovone njánenamaka. Heú koe úti vûrukeova óvokuke ne Kórneliu. 13Yane koyúhoinovine noíxea ánju, ovoxé Itukó'oviti ukeâti vanúke, xe'ó koyêti nonékuke ya óvokuke. Hara kíxoa ánju: “Itika péhoe ya Njópi ihaxíkoponoti hóyeno koéhati Símaum, yonópoti íha Pêтуру. 14Énomonemo koyuhó'inopi kixeku ítivoamo ne pehúnevo, koánemaka uhá koêti ne íhae yóvokuke” kíxoane. 15Ndurixóvone ngoyúhoinoahiko, evésekkone ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti oukekehiko kuteâti koeku inúxotike xoko úti, uti jûdeu. 16Yane puyákoponovane ongóvo neko yuho Vúnae yaneko kixo'óvi: “Kaná'uti itúkeovo úne áhikea xanéhiko ne Xuâum, itea yahíkotonotinoemo, háñnati ya úne, itea ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti” kixó'ovi. 17Koeku kixeaneye Itukó'oviti ne ákoti itukapu jûdeu, iko'íparaxoatimaka kuteâti poréxovike koeku kutípea úti ne Vúnae Jesus, yusíkoikopo poé'ainoa inzóneu? Eneponi angoéneye, mani ongópoti Itukó'oviti —kíxovokoxoane.

18Kamoánehiko neko yuho Pêтуру, úhepeponehiko isóneu koane iháyu'ikeahiko Itukó'oviti. Hara koéhiko:

—Poréxoamaka Itukó'oviti ne ákoti itukapu jûdeu ikótivexea isóneuke ne pahúnevo koane kuríkopea, kutí'inoke apeínoatihiko ne inámapoti apéyeati ákotinemo hunókoku xoko Itukó'oviti —koénehiko.

Inâ turixóvo íhaxeokono hokoti Kristu ne kutípotihiko Jesus

19Ako tópi itóhineheoku neko kutípotihiko Jesus vo'oku ápeyea ikoítoponoati kotíveti ikénepoke koépekeokono ne Etévaum. Ápe yonoti tukú koeti Fenísea, Xípere yoko Antiokíya. Koêkuti vékokuhiko, koane

koyúhoyea emo'u Itukó'oviti. Itea poéhane jûdeuhiko koyúhoinoa. ²⁰Kene po'ínuhiko íhae Xípere yoko Síreni, hane yóno Antiokíya, koyuhoâtimaka xapákuke xâne ákoti itukapu jûdeu ne inámati ihíkavoti omínovike Vúnae Jesus. ²¹Yoko êno xunako Vúnae xokóyokehiko kutí'inoke ênoti xâne kutipoâti ne ihíkavoti koane hokópoti Vúnae.

²²Enepohekone hokópoti Jesus ho'uxínovoti ítuke Vúnae ya Njeruzálem, eyékoxoane neko koekúti. Yane pahúkohiko Mbaranâbe ya Antiokíya.

²³Simón'e ne Mbaranâbeya, yupihovó koe elókeyea okóvo, noixoâti ne seánako Itukó'oviti oukekehiko neko xâne, koane enékeahikomaka uhá koêti neko xâne kónokea kóxuna'ixeovo ikéneke Vúnae koane ákoyea aúkapapu ikéne. ²⁴Yoko koati únati xâne ne Mbaranâbe, koane xúnati ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke, yoko hána'itimaka kúveovo Itukó'oviti. Koati ênoti xâne hokópoti Vúnae yanekóyoke.

²⁵Yane pihóne Mbaranâbe ya pitivóko iháxoneti Társu oposíkoponoti Saûlu.

²⁶Inixóponoane, ina omâ ya Antiokíya. Kúveu póhuti xoénae, kóyekune ho'úxeovohiko yane imokóvokuti, koane yupíhova êno xâne íhikau. Koati ya Antiokíya turíxeovo íhaxeokono hokoti Kristu neko kutípotihiko Jesus.

Koyúho Âgabu ápeyeamo êno hímakati

²⁷Yaneko káxehiko, ápehiko porófeta íhae Njeruzálem yonoti Antiokíya. ²⁸Ápe koéhati Âgabu xapákuke exepúkoti koyúhoyea ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ápeyeamo êno hímakati ya uhá koeti kúveu mêmum. Yoko kaxénake Kalaútiu, enepone koati payásoti nâti, ápeyea nê'e. ²⁹Enepohekoneko kutípoti Jesus ya Antiokíya, kóusokonehiko isóneu pahúkeamo kali huvó'oxeakehiko neko kutípoti Jesus ya Njúdeya. Yé'akeye apeínoati exôa pôreu póhutihiko. ³⁰Yane pahúkoane ne huvó'oxopehiko xoko Mbaranâbe yoko Saûlu omínoahiko xapákuke neko inuxínotihiko ítuke Itukó'oviti ya po'íke imokóvokutihiko.

Koépeko Teáku ne Êrodi ina ika'ákomaka Pêturu

12 ¹Yaneko káxehiko pahúkoa Êrodi, enepone nâti, iká'akeokono ne po'ínuhiko kutípoti Jesus. Koati kaha'âti íkoitoponeahiko kotíveti.

²Pahúkonemaka koépekeokono Teáku, po'ínu Xuâum, ya hána'iti pirítu.

³Noixoâne Êrodi ínixea jûdeuhiko unátiyea ne ítuke, pahúkonemaka ika'ákoti Pêturu ya xapa kaxena áyui jûdeuhiko hó'eke, enepo nikohíko páum ákoti kohiyákoati. ⁴Namukónehiko Pêturu, ina kurikôa ika'ákovokutike xoko dizései koeti húndaru koyonoâti. Koaturú koaturu kôe koyonoâti, koane ahe'ó ahe'o kixókoko. Yoko isóneu ne Êrodi ómeani Pêturu nonékuke xanéhiko ikénepoke ne ayuíti, enepone iháxoneti Pásko, motovâti koépeka.

⁵Koeku óvoheixea ika'ákovokutike ne Pêturu, ákonehiko áka itúkino orásaum po'ínuhiko kutípoti Jesus ixómoti ho'uxínovo ítuke Itukó'oviti.

⁶Yaneko yóti, koâti tumúneke ne káxe mani iháxikeaku Êrodi ne Pêturu nonékuke xanéhiko koépekeokono, ú'uhepe kóye imókea ne Pêturu

upánini ika'ó kóye ya pi'âti korénde kukúkeke pi'âti húndaru. Ina apé'ikomaka po'i koyonoâti páhapeteake ne ika'ákovokuti. ⁷Yane apé koéne ánju íhae vanúke, ovoxe Vúnae, simoâti ne Pêturu. Uhapu'í kízoane neko ika'ákovokuti. Ina yurôko xêrere Pêturu koyúkoati. Hara kízoa:

—Yéhakapu yexépuki —kízoane.

Énomone yanê'e, ikúxeopone neko korénde ikávo'u. ⁸Ina kixoá'ikomaka ánju: —Keúnakapapu, itíkapa ne piríkatana —kízoane.

Koáne, itúkopane Pêturu. Ina kixopâmaka ánju:

—Itíkapamaka keápana ínamo hekapánu —kízoane.

⁹Yane ipúhikopeane ika'ákovokuti ne Pêturu. Hokó kixópone ánju, itea ako koati éxea itúkeovoxo kaná'uti neko koêku, áko'o áko'oyea. Kutí kó'inoo hopúne. ¹⁰Anu'úkopanehiko neko inúxoti ókoku koyónoti, koáne ne pí'ape, ina itopónoa ne pahapéti haváva urúkopovoti kúveu pitivóko. Seopâne, imíhe'okone ne pahapéti ákoti mihe'ókoati. Ipuhíkopeanehiko, vekópone ya none ovokúti. Kali tumúneke, pohú koépone ne Pêturu, pihópone ne ánju.

¹¹Ina kôe isóneu ne Pêturu noixoâne itúkeovo kaná'uti neko koêku: “Énjoane itúkeovo kaná'uti pahúkinonu Vúnae ánjuna koíteovonu ya mani kixónuku Êrodi yoko ya mani uhá koeti kúxone júdeuhiko kízoanu” koéne isóneu.

¹²Ina itúko isóneu ne Pêturu kixóvokumo, yane pihóne óvokuke Mâriya, eno Xuâum. Énomone neko Xuâum yonópoti íha Márku. Énomone ho'úxovo êno xâne itukínoati orásaum. ¹³Simoné'e ne Pêturu pahapétike nonékuke ovokúti, ina ihapápakó vô'u. Yane ipúhiko ovoxéti koéhati Rôdi noixóponoati itukóvotiye. ¹⁴Exó kixóponoa ârunoe itúkeovo emo'u Pêturu, itea ya koêkuni míhe'okinoa pahapéti motovâti úrukeovo, kayú koépone ehákopeovo éto'okoponea po'ínuhiko itúkeovo Pêturu. Koati yupihóvotine elókeyea okóvo neko ârunoe. ¹⁵Ina kixoáhiko éto'oe:

—Koati iti pepokéxovoti! —kízoanehiko.

Itea inamá'axo koyuhôa ârunoe itúkeovo kaná'uti. Ina kixopâhikomaka: —Ávaina koípihapatina Pêturu nê'e —kízoanehiko.

¹⁶Kene Pêturu, óvaikone meúkeke ixómoyea ihápakó vô'u. Ehane míhe'okinoahiko. Noixoânehiko itúkeovo koati Pêturu, hána'iti iyúpaxeovahiko. ¹⁷Ina koexépuko vô'u ne Pêturu pahukoâti kóyunuhikeovo. Yane kayúmakopinoanehiko kízoaku Vúnae veyópea ya ika'ákovokutike. Ina koemáka hunókokuke:

—Yokóyuhopinoamaka Teâku yoko po'ínuhiko úti xoko Jesus —koéne. Yane pihópone po'íke ovokúti.

¹⁸Yuponíne, koyó'ikene neko húndaruhiko. Akó'oti exêa koêku ne Pêturu. ¹⁹Pahukoâne Êrodi oposíkoponoati, ákone ínixapanahiko. Yane épemo'ikoane Êrodi ne húndaruhiko koyonoâti kixoku koêku, ina pahukôa Êrodi koépekeokonohiko. Ikénepoke neko koekúti, pího ne Êrodi Sezâreyake ukeâti Njúdeya. Kali ye'á koe káxe óveaya.

Ivokóvo Êrodi

²⁰Yanekôyoke koati imaíkinovati Êrodi ne xanéhiko íhae Tîru yoko íhae Sîdom. Enephikone xâne íhae neko pitivókohiko, kutikokó koéne isóneu noíxoponea Êrodi, iyuní'ikoponoati, kaha'aínoati unátipea isóneunoahiko, vo'oku itúkeovo poké'exa Êrodi úkea níkáhiko ne íhae Tîru yoko Sîdom. Inúxotike, yúho'ixoponohiko koati payásoti ko'itúkeinoti nâti koéhati Mbalástu, enepone éxoti uhá koeti koekúti óvokuke Êrodi. Énomone porexôa úrukeovohiko xoko nâti yúho'ixoponeahiko. ²¹Yane ápe káxe íxíkoaku Êrodi símeahiko nonékuke. Yaneko káxe, itúkone koati uhé'ekoti ípovo ne Êrodi, iyóyonevo koeku itúkeovo nâti. Yane ivátakone xoko ivátakoku natíxea, ina koyúho. ²²Ina kohonóko emó'u neko xanéhiko ihayú'ikoati. Hara kôe yúho iyúni'ikeakehiko:

—Koati kuteâti yuho íhae vanúke râ'a. Hainá'ikopo yuho xâne!
—koénehiko.

²³Énomone yaneko ókoku ôra, ápe ánjuna Vúnae ipihóponoti Êrodi vo'oku ínixeá unáko neko iháyu'ikeokonoke. Yoko poéhane Itukó'oviti motokêa kíxeokononeye iháyu'ikeekono. Ápe kanêti nikeâti múyo, ivókovane Êrodi vo'ókuke.

²⁴Kene ne emo'u Itukó'oviti, inamá'axone ukopóno.

²⁵Enepone Mbaranâbe yoko Poúlu, uséxonehiko ítuke ya Njeruzálem, káyukopovohiko ya Antiokíya. Xuâum xanépo, enepone iháxonetimaka Márku.

Perekáxopono ne Mbaranâbe yoko Poúlu ya po'íke poké'e

13 ¹Ápehiko porófeta yoko ihíkaxoti ya xapákuke kutípoti Jesus yane imokóvokuti ya Antiokíya. Ká'aye koéhahiko: Mbaranâbe, Simeum Níje, Lúsiu íhae Sîreni, Saúlu, yoko Manâem, enepone koéxokeu ha'a Êrodi, ha'ínemaka Êrodi itukóvoikohiko kalivóno. ²Po'íke káxe koeku ho'úxinovohiko ítuke Vúnae, koane jejuá kó'iyeahiko oposíkti xunako Itukó'oviti, hara kíxoahiko Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti:

—Hexákinana ne Mbaranâbe yoko Saúlu itúkeahiko ne itukéti inzákikinoake —kíxoane.

³Koêkuiko jejuá kó'iyeahiko yoko itúkea orásaum, ípíhohéhiko vó'u tutíkuke Mbaranâbe yoko Saúlu, koane pahúkeahiko itúkea ne páhoenoa Vúnae itúkea.

Koixómoneti koéhati Élima

⁴Yaneko pahukoâne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ne Mbaranâbe yoko Saúlu, pihónehiko ya pitivóko koéhati Seleúsiya. Énomone namúkea hána'iti vatéke yonoti kali poké'e koéhati Xípere kukúke úne. ⁵Simoné'e ya pitivóko koéhati Salámina, koyúhohéhiko emo'u Itukó'oviti ya sinâgoga, enepone íhixaxovoku hó'e jûdeuhiko. Yoko Xuuum Márku huvo'óxoahiko. ⁶Taru'úxoanehiko heú koêti neko kali poké'e, yane simóne pitivóko koéhati Páfu. Énomone tokópeahiko

jûdeu koixómoneti, itoti itúkea iyupánevoti, itea haináya xunákoke Itukó'oviti. Mbarjézu koéha. ⁷Hane óvo xoko hóyeno koéhati Sésiu Poûlu, ngovenâdo yaneko kali poké'e. Yoko koati hóyeno ko'isóneuti neko ngovenâdo. Iháxico Mbaranâbe yoko Saûlu nê'e, vo'oku kahá'ayea kámokenoyea emo'u Itukó'oviti.

⁸Itea okópa koixómoneti ne Mbaranâbe yoko Saûlu. Yoko Élima koéhamaka neko koixómoneti sa'irí'okokopovo íha ya emó'uke ngerêku. Ako akáha'aino ngovenâdo kutípea emo'u Itukó'oviti. ⁹Yane pono-ponó kixínoane úke Saûlu, enepone iháxonetimaka Poûlu. Yoko koati xúnati Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke koeku sayá'ikea. Hara kixoá:

¹⁰—Koati iti xe'exa Ndeâpu. Ainovó koe semekénovo'iti yoko váhere koekúti ovô xikóyoke. Iti ka'anáneti uhá koeti únati koekúti. Namó hunóko képoe'aki ne ponóvoti ihíkavoti íhikaxovike Vúnae? ¹¹Kó'oyene ipihóponopitinemo Vúnae, kemítitinemo. Ákonemo ínixeá ra uhápu'ine káxe yara ye'á koeti káxe —kixoane Poûlu.

Énomone yaneko ókoku ôra, apé koéne kopívahiyea úke neko hóyeno. Ehane ako ínixa. Yakukuhii kóyene oposíkti hirikoâti. ¹²Noixoâne ngovenâdo neko koekúti, kutípoaneoxo. Yupihovó koe iháyu'ikea ne ihíkavoti ítuke Vúnae.

Aukópovo Xuaum Márku ya Njeruzálem

¹³Ukeâti Páfu, namúkone hána'iti vatéke ne Poûlu yoko xánenahiko. Hane yonóhiko pitivóko koéhati Pêrji ya Páfílea. Kene Xuaum Márku, káyukopovone ya Njeruzálem, kurí kixone evo Poûlu. ¹⁴Ukeánehiko Pêrji, pihónehiko ya Antiokíya, pitivóko ovoti Písíteake. Ya sâputu pihónehiko ya íhikaxovokuke hó'e jûdeuhiko. Urúkovanehiko, ina ivatáhiko. ¹⁵Usoné'e yúhoikeokono ne emo'u Itukó'oviti yútoeke Muíse yoko yútoeke porófeta, ina epemôa tutíyehikoya ápeyea emó'u ne evo Poûlu. Hara kixoá ítaikea:

—Ítínoe viyénoxapa íhae Izarâe, enepo áva yemó'u yenékike ra xanéhiko, yokóyuhua kó'oyene —kixoanehiko.

Yuhu Poûlu ya Antiokíya, pitivóko ya Písíteá

¹⁶Yane exépucone Poûlu, ina koexépuquinao vô'u pahukoâti yunukú kó'iyea. Hara kixovokoxoa:

—Ítínoe iyénonjapa íhae Izarâe, koane ítínoe ákoti itukapu jûdeu teyotímaka Itukó'oviti, yakámokenonu. ¹⁷Koati Itukó'oviti, Únae xanena úti, uti íhae Izarâe, noivókoxo voxúnoekene. Énomonemaka porexôa yupíhevo ukóponeahiko yaneko óveaku poké'exake Ejítu, ina veyohíkopamaka ya hána'iti xunáko. ¹⁸Ako ímaxapahiko Itukó'oviti upánini ako aúnati ne kixoku ítúkeovo kúveu koarenta koeti xoénae koeku óvea yaneko poké'e ákoti apêti. ¹⁹Yoko uké'exinoa Itukó'oviti seti koeti kó'iyevokú xâne ya poké'exa Kanâm, ina iko'íparaxea poké'exa ne voxúnoekene. ²⁰Yoko uhá koêti neko vékokuhiko tukú koeti iko'íparaxoa neko poké'e, koaturu sentu sinkoenta koeti xoénae ómo. Ikénepoke, ina itukínoa Itukó'oviti neko voxúnoekene inuxínoatihiko,

yúhoikovoku tukú koeti kaxénake porofeta Samúe, enepone koyúhoti emo'u Itukó'oviti mekúke. ²¹Yane épemonehiko Itukó'oviti itúkinoa natína. Koáne, itúkinoa Itukó'oviti kuteâti âha. Poréxoá Sâu, xé'a Kî, âmoripono Mbejámi, itúkeovo natína kúveu koarenta koeti xoénae. ²²Veyopâne Itukó'oviti ne Sâu itúkeovo nâti, íphione Ndávi. Yoko hara koe Itukó'oviti vo'ókuke: “Enepone Ndávi, xé'a Njése, íninja itúkeovo hóyeno hokoâti ne ngxokú ngo'ísoneyuea, itukoâtimo uhá koêti ne anjá'inoa” kôe. ²³Koati xapa amósenopono Ndávi úkea ne Jesus, enepone koitóvoviti, páhoe Itukó'oviti Izarâeke, kuteâti koeku yuho Itukó'oviti mekúke kó'iyeanemoye. ²⁴Itea inúxotike, tumúneke símea ne Jesus, símo Xuaum Mbátita koyuhó'inoati emo'u Itukó'oviti ne heú koeti xâne íhae Izarâe, koyúhoti kónokea ikótivexea isóneuke ne pahúnevo yoko kuríkoapea, koane áhikeovo. ²⁵Yoko yaneko kousokeaku ítuke neko Xuâum, ha kôe: “Haina ûndi ne íkitixanuke. Keno'ókotimo ingénepoke ne koati teyonéti ya uhá koêti. Muhíkova anjío'okeova ngúxeinoa imo perékatana, ako omóndokea” kôe. ²⁶Ítínoe iyénonjapa, âmoripono voxú'ikene Âbraum, yoko ítínoe ákoti itukapu jûdeu teyotímaka Itukó'oviti, koati utíne koyúhoinokono ra ihíkavoviti koyúhoti koeku víteova ne pahúnevo úti. ²⁷Itea enepohikoneko ko'óvokuti ya Njeruzálem yóko'o neko tutíhiko, ako éxa itukóvotiye ne Jesus. Ákomaka éxa nekóyohiko kixó'ekone ne íhikaxovike porófetahiko yuhoíkovoti heú koeti sâputu íhikaxovokuke hó'e. Yoko enepo koepékohiko Jesus, koati kousókoatihiko ne kúxoti yutoéti emó'uke Itukó'oviti. ²⁸Upánini ákoyea ápahuina pahúnevo ne Jesus mani évotikokonoke koépekeokono, kóyeane épemeahiko Pilátu pahúkea koepékoati. ²⁹Usoné'e ítukeinoahiko, yoko énomone neko uhá koeti yutoxóvotine emó'uke Itukó'oviti mekúke kixókonokumo Jesus, ina veyopókono ne muyo Jesus kuruhúke, ina ekoxókono. ³⁰Itea koéxepukopa Itukó'oviti koukópeati xapa ivokóvoti. ³¹Ápemaka xáneheixone Jesus yaneko ukêa Ngálíleya yóno Njeruzálem, ixómoti noixópa ike exéupokopine kúveu ênoti káxe. Énomonemaka koyuhópo koeku noixone xokóyoke xapa xanéhiko yara koeku kó'oyene —kíxovokoxoane Poûlu.

³²Ina koepómaka:

—Hara koyúhoinopinoe úti inámati ihíkavoviti koeku Jesus, enepone kixínoake Itukó'oviti neko voxúnoekene mekúke ápeyemo. ³³Kousokinoveane Itukó'oviti ne emó'uinoa, uti âmoripono. Koéxepukopo Jesus koukópeati xapa ivokóvoti, kuteâtimaka koêku ne yutoéti yane pí'ape Sâramu, enepone koêti:

“Iti koati nje'éxa. Kó'oyene indúkopovone yá'a” koêti.

Sâramu 2.7

³⁴—Koéxepukopinoake Itukó'oviti koukópeati xapa ivokóvoti, koati porexoâti ákoyeanemo ivákapu, kuteâtimaka koeku po'i yuho Itukó'oviti ya emó'uke, enepone koêti:

“Ngousókinopeatinoemo ra yunzó'ino Ndávi, enepone sasá'iti emó'um ákoti aukárapu ikéne” kôe.

Izâiya 55.3

³⁵Énomone kó'inomaka po'i yuhôti ya Sâramu koêti:

“Ákomo síkea uké'eyeane mûyo ne Sasá'iti Yovóxe xoko ekóxokonoku” kôe.

Sâramu 16.10

³⁶—Yoko enepo uséxoane Ndávi ne uhá koeti ahá'inoa Itukó'oviti itúkea ya kaxénake, ivókovopepo. Pihópone kuteâti koeku oxúnoekene, koane óvane mûyo yane ekóxopokonoku. Uké'epone yanekôyo. ³⁷Itea enepone koéxepoepo Itukó'oviti ukópea xapa ivokóvoti, ako ávaheixa xoko ekóxokonoku, ako aúke'eyeane muyóya. ³⁸Itínoe iyénonjapa, ivéka'akanoe ra yuhó'inopi úti itúkeovo xoko Jesus kotúyopeokono pahunévoti. ³⁹Koati vo'ókuke Jesus sasá'ipea nonékuke Itukó'oviti ne uhá koeti xâne kutipoâti, sasa'ípeati uhá koêti neko koekúti ákoti oxéne sasá'ipea koeku hókea ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse. ⁴⁰Neíxapunoe mará'inamo itúkapu itínoe kíxo ne yútoe porófeta, enepone koêti:

⁴¹ “Itínoe émoketi, hána'itimo kénoko'iyi. Má koetímo yomíxone.

Vo'oku apétimo índuke ya kexénake ákotimo yakutípoa muhíkovamo keuhápu'ikinakana” kôe —kíxovokoxoane Poúlu.

Habacucue 1.5

⁴²Yane ipúhikopeane Poúlu yoko Mbaranâbe neko íhikaxovoku hó'e jûdeuhiko. Koeku ipúhikopea, itaikoamaka xanéhiko káyukopinoamaka neko yúho yaneko keno'ókoti sâputu. ⁴³Pihopóne ne Poúlu yoko Mbaranâbe, êno jûdeu hokopâti, koánemaka po'ínuhiko teyoti Itukó'oviti ákoti itukapu jûdeu hokopâtimaka ne hó'e jûdeu. Koyúhoinoahiko evo Poúlu, kotiú'ikeati isóneu, kaha'aínoatihiko ákoyea itávakea ne hána'iti seánakoa Itukó'oviti.

⁴⁴Poéha sâputu ikéne, kalíhanini uhá kó'iyea ne ko'óvokuti yane pitivóko kámokenoponea emo'u Itukó'oviti. ⁴⁵Itea noixoâne jûdeuhiko neko êno xâne, yupihovó koe ahúxukinovo okovo vo'oku íyokeovo ivávakeokono ne evo Poúlu. Ina turixóvo ne jûdeuhiko koémoke'eye, koane koyúhoyea ákoyea akána'u neko yuho Poúlu. ⁴⁶Itea ako kalíhuina píkea ne Poúlu yoko Mbaranâbe. Hara kíxovokoxoa:

—Konókoti itúkeovo itínoe jûdeu inuxô íkameokonoa ra emo'u Itukó'oviti. Itea koeku ákoyea yakáha'a, inixépovotinoe ákoyea yomótokea ko'íparayea ne inámapoti apéyeati ákotinemo hunókoku, koyuhópoinoatinemo úti ne xâne ákoti itukapu jûdeu. ⁴⁷Vo'oku hara koe páhoenonu ne Vúnae, úndi yoko nza'íne:

“Íti indúko kouhápu'ikoati ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu, motovâti iyúseyea ya uhá koeti kúveu mêum ne kixoku íteova xâne ya pahúnevo” kôe —kíxovokoxoane evo Poúlu.

Izâiya 49.6

⁴⁸Kamoné'e yuho Poûlu neko ákoti itukapu jûdeu, yupihovó koe elókeyea okóvo koane iháyu'ikeahiko ne emo'u Vúnae. Yoko kutipo emo'u Itukó'oviti ne heú koeti xâne hoenáxovotine yonópeamo xoko Itukó'oviti ákotinemo hunókoku.

⁴⁹Pihóne itóhineyeano ne emo'u Vúnae ya uhá koêti neko poké'e. ⁵⁰Itea enepohikone jûdeu, ítoa koésayu'ixea isóneu senóhiko koati teyonéti, teyotímaka Itukó'oviti, yoko isóneu pahúkotihipiko yane pitivóko, kutí'inoke okópotihipiko Poûlu yoko Mbaranâbe. Koati okopâti, ina kopúhikopahikomaka yaneko poké'ixa. ⁵¹Itea ikátatahevexopovo ne evo Poûlu, kurikópoti ipú'ine poké'e oveâti hevékuke, exókoatihiko itúkeovo xâne ákoti omotókea íkameokono emo'u Itukó'oviti. Yane ukópononehiko pitivóko koéhati Íkoniu. ⁵²Kene neko hokópoti Jesus ya Antiokíya, koati hána'iti elókeyeahiko okóvo ikéneke Itukó'oviti, koane êno xunako Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti xokóyoke.

Yóno ya Íkoniu ne Poûlu yoko Mbaranâbe

14 ¹Ya Íkoniu, koyúhpono íhikaxovokuke hó'e jûdeuhiko ne Poûlu yoko Mbaranâbe. Vo'ókuke neko kixoku koyúhoyea, yupihovó kôe êno xâne kutípoti Vúnae, jûdeuhiko koánemaka po'ínuhiko xâne ákoti itukápa. ²Enepohikone jûdeu ákoti akutipo yuho Poûlu, kopúhiko tuti xâne ákoti itukapu jûdeu, ihíkaxoati okópea Poûlu. ³Itea kóyeane xu'íkeneyea ne evo Poûlu yaneko pitivóko, koane ako kalíhuina píkea koyúhoyea emo'u Vúnae. Poréxoá Itukó'oviti itúkea iyupánevoti koane koekúti ákoti po'í itoâti itúkea, kouhápu'ikoati yane ítuke itúkeovo koati kaná'uti ne yuhôti koêku ne hána'iti seánakoa. ⁴Yanê'e, haxákevokoko ne xanéhiko yane pitivóko. Ápe kotíxoti jûdeuhiko puvoti Poûlu, ina apê kotíxoti evo Poûlu. ⁵Yane ho'úxovone ne jûdeuhiko, yóko'o ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu, koánemaka ne tutíyehiko okópea evo Poûlu. Koati kahá'ati váherexea ítukeino Poûlu yoko Mbaranâbe, koane koépekea, hepokoâti ya mopô. ⁶Eyekóxoane Poûlu yoko Mbaranâbe, kohó'ine xoko pitivókohiko iháxoneti Lístara yoko Ndêrbe ya Líkauneake, koánemaka xoko po'ínuhiko pitivóko ákoti ahiká. ⁷Énomone koyúhoyeamaka ne inámati ihíkavvoti koeku Jesus.

Ya Lístara koítovokono hóyeno ákoti yána isayú'ixovoti hêve

⁸Ya Lístara, ápe hóyeno ákoti yána. Poéhane ivátaixea itúkovo, vo'oku omeátinekene ákoyea ehévekapu ne hêve. Ako lévekexeaku. ⁹Enepone hóyeno, ixomo kamokéno Poûlu koyúhoyea. Yane pono-ponó kixínoane úke Poûlu koane noíxea itúkeovo kutípoti ápeyeano xunako Itukó'oviti, motó'inovake koíteovokono. ¹⁰Ina kohonóko emó'u ne Poûlu kíxea:
—Yexépuka! Xe'ó yákoe! —kíxoane.

Énomone yanê'e, xépu koépone neko hóyeno koane yonópea. ¹¹Noixoâne xanéhiko neko ítone Poûlu itúkea, hara koe emó'u vaúkexeahiko ya emó'uke:
—Simó'ovinehiko ra íhae vanúke ikútipasikovovitihipiko, uti xâne yara poké'e —koénehiko.

¹²Ina itukínohiko evo Poûlu iha hó'ehiko. Njúpíte íhaxea Mbaranâbe. Kene Poûlu, vo'oku itúkeovo énomone ixomo koyuhô, Mérkuriu íhaxea. ¹³Yoko nonékuke páhapetea ne pitivóko, ápe hána'iti péti imóko'ikokonoku ne Njúpíte. Enepone sasedóti inuxínoti xâne hó'eke, kaha'a iháyu'ikea evo Poûlu. Hukínóvoti ómea vûi páhapeteake ne pitivóko koane iyoyónevoti itunoêvoti ikó'iparaxoke evo Poûlu. Mani isukoâti ne vûi itúkoti ikó'iparaxoke Poûlu yoko Mbaranâbe kuteâti kixoku Njúpíte hó'e. Yoko kutipasí koémaka isóneu xanéhiko ho'uxóvotiya. ¹⁴Exoâne ápostuluhiko, enepone Mbaranâbe yoko Poûlu, âha ne xanéhiko itúkinoá, kávarerekexo ípovo muyókuke, éxokovope yupíheovo ikótivexea isóneuke neko koekúti, ina ehakóvo xokóyoke neko xanéhiko. Hara kíxovokoxoa:

¹⁵—Itínoe hóyeno, na koeti kixíneaneyey? Utímaka xâne kiteátinenoe. Enepone yeópone iséneuke, kúteanemaka veópone. Hara simíno úti koyúhoyea úti ra inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus, maka kiríkapanenoe ra koekúti hékone ákoti itóponone, koane hekápanemaka ra koati kaná'uti Itukó'oviti, enepone pahukoâti apé kó'iyea ne vanúke, koáne ra poké'e, koánemaka ne úne ya mar yoko uhá koeti ovâtihiko. ¹⁶Yaneko káxehiko pihôti, síkoa Itukó'oviti pihohí kó'iyea ne uhá koeti xâne ikéneke koêkuti áha hókea. ¹⁷Itea kóyeane ápeyea koekúti, ítuke vo'u Itukó'oviti, koughápu'ikinoati ne xanéhiko yara poké'e itukóvotiye ne Itukó'oviti. Énomone ne uhá koeti únati ítuke kuteâti koeku pahúkinopinoe úko ukeâti vanúke, koane itúkinopinoe kaxena itóvope ha'i nonéti, koane poréxeopinoe nikokónoti motovâti imétaxivo, koánemaka elókeko yokóvo —kíxovokoxoane Poûlu.

¹⁸Upánini koéneye yuhu Poûlu yoko Mbaranâbe, kalíhanini ákoyea íta sayá'ikea neko ákoti yumaxápu xâne kaha'âtihiko oró'okinoa hó'openo mani ikó'iparaxoake. ¹⁹Yoko ápe júdeuhiko íhae Antiokíya yoko íhaemaka Íkoniu kopuhíkoponeati tûti neko xanéhiko, ihíkaxoati okópea Poûlu koane hepókea ya mopô. Yane hepókoanehiko, ina kahakôa méúkeke ya pitivóko po'okoâti ivókeovone. ²⁰Itea yakukú kixo Poûlu ne kutípotihiko Jesus, yane exépu kopone ne Poûlu, ina urúkopovamaka ne pitivóko. Poéha káxe ikénepoke, pihópone Poûlu ya pitivóko koéhati Ndêrbe. Mbaranâbe xanépo.

Kayukópovo evo Poûlu ya Antiokíya, pitivóko ya Sírea

²¹Koyuhoâne evo Poûlu ne inámati ihíkavoti koeku Jesus ya Ndêrbe, éno xâne hokópoti Jesus. Ina kayukópovamaka evo Poûlu neko pitivókohiko okóponoku inúxotike, enepone Lístara, Íkoniu yoko Antiokíya. ²²Yâkonoye, kótiu'ikeahiko isóneu ne hokoti Jesus, enekoâti kóxuna'ixeovohiko ikéneke Vúnae koane ákoyea aúkapapu ikéne. Éxokoahikomaka enó'iyea kotíveti koekúti nókone vékea úti tumúneke seópea úti natíxokuke Itukó'oviti vanúkeke. ²³Ina itukínomaka póhutihiko imokóvokuti inuxínoati ne itukéti. Ikénepoke, ina

itukínoahiko orásaum koane jejuá kó'iyea, epémoti xunako Itukó'oviti oúkeke, ina kuri'ókoahikomaka Itukó'oviti, enepone kutíponehiko, epemoâti huvó'oxea.

²⁴Ina ukopóno ne evo Poûlu. Poké'e koéhati Písitea tarú'uxohiko yonoti Páfíleake. ²⁵Yane koyúhonehiko emo'u Itukó'oviti ya Pêrji. Ikénepoke, ina yonôpo Átalea. ²⁶Ukopeâne Átalea, namúkopo hána'iti vatéke kayukópovoti Antiokíya ya Sírea, úkeakuhiko inâ pahukókono yátikeneye enepo inâ epemínokonomaka seánakoa Itukó'oviti yane itukéti úseune kó'oyene.

²⁷Seopónehiko, enepo ho'uxóvonemaka ne kutípotihiko Jesus imokóvokutike, koyúhopinoa evo Poûlu uhá koeti kíxoaku Itukó'oviti ikó'itukexea ya ítukeke, koane kíxoakumaka Itukó'oviti míhe'okinoa ne ákoti itukapu jûdeu oxene kutípea. ²⁸Kali êno ókea evo Poûlu xapákuke neko kutípotihiko Jesus.

Apê ho'uxóvoti ya Njeruzálem

15 ¹Ápehiko xâne ukeâti Njúdeya ihíkaxoponoati neko ákoti itukapu jûdeu kutípotihiko Jesus. Hara kíxoa íhikaxea:

—Enepo hákotinoemo sirkunsidá kê itikoâti kexé'uke ne hoénaxovope itíkivo xanena Itukó'oviti, kuteâti íhikaxovike yútoe Muíse, ákomo oxéne sesá'ipi ya pehúnevo —koe íhikaxea.

²Êno poé'ainoa isóneu Poûlu yoko Mbaranâbe yúho neko ukeâti Njúdeya, koane kali xúnati yumópeokoko vo'ókuke. Ina kousókohiko isóneu ne kutípoti Jesus kónokea yónea ne evo Poûlu ya Njeruzálem koánemaka ne po'ínuhiko noivókoeti xapákuke, motovâti épemo'ikoponeahiko ápostulu, enepohikoneko xáneheixone Jesus, isóneunoa yóko'omaka isóneunoa po'ínuhiko inuxínoti ítuke Itukó'ovitiya. ³Enepohikoneko xâne ho'uxínovoti ítuke Vúnae pahúkoti evo Poûlu yónea Njeruzálem, kali xanee kíxoahiko oxéneke. Yane pihóne ne evo Poûlu. Hane vekóhiko poké'exa Fenísea yoko Samâriya. Koêkuti vékoku xapákuke ne kutípoti Jesus, éyekoxoa ápeyea hokópoti Jesus xapákuke xâne ákoti itukapu jûdeu. Uhá koêti neko kutípoti Jesus kamoâti, yupíhova elókeyea okóvo. ⁴Enepo simohíko ya Njeruzálem, enepohikone kutípoti Jesus-ya koánemaka ne ápostuluhiko, yóko'omaka ne po'ínuhiko inuxínoti ítuke Vúnae, elókea okóvo símea ne evo Poûlu. Ina koyuhó'inoa Poûlu yoko ha'ínehiko heú koêti kíxoaku Itukó'oviti ikó'itukexea ya ítukeke. ⁵Itea ápe farízeu, enepone yuixóvoti hókea yútoe Muíse, kutípotimaka Jesus anavókokovoti ne po'ínuhiko ho'uxóvotiya. Ina koyuhoâhiko kónokea sirkunsidá kó'iyea ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu koane kónokea yuixeovo hókea yútoe Muíse.

⁶Yane ho'úxovone ne ápostuluhiko koánemaka ne po'ínuhiko inuxínoti ítuke Itukó'oviti oposíkoti póneovoku isóneunoa ne koekúti. ⁷Enoné'e yúho'ixeokoko vo'óku, ina exepúko ne Pêturu. Hara kíxovokoxoa:

—Ítínoe mbo'ínu xoko Jesus, yéxoanoe mekú'iyeano noívokoxonu Itukó'oviti xapákuke úti ngoyúhoyea ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus xapákuke po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu, motovâti kámea yoko kutípea. ⁸Itukó'oviti

enepone éxoti isóneu uhá koeti xâne, énomone exókovi koêku yaneko pahukôa ne Sasá'iti Omíxone ovo'ó kó'iyea ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu, kuteâtimaka kixó'oviku yanekôyo, uti jûdeu. ⁹Ako ápahuina ínixone Itukó'oviti po'é'ayea úti, uti jûdeu, yane xâne ákoti itukapu jûdeu. Kasása'ikopamaka Itukó'oviti nekôyohiko yane pahúnevo vo'oku kutípea, kuteâtimaka kixó'oviku. ¹⁰Ná'ikopo koeti kehá'ainonoe yopósi'okivo Itukó'oviti koeku kehá'ainoa ne xâne ákoti itukapu jûdeu hokópotine Jesus itúkea kixovókuti ákoti vitâ vitúkea, ákotimaka itâ voxúnoekene? Yara kêku, kutí kôe ikeínoxoatihiko koati ínati koekúti ákoti itoâti koínoyea. ¹¹Koati kutipoâti úti itúkeovo vo'oku seánakovi Vúnae Jesus vitínovoke ya pahúnevo úti. Yoko énomone kutí'inoke itóvotimaka ya pahúnevo ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu —kíxovokoxoane.

Koeku isóneunoa Teâku

¹²Énomone yanê'e, kóyunukovone neko heú koeti xâne ho'uxóvoti. Ina kamokénohiko Mbaranâbe yoko Poúlu koyuhó'iyeani koêku ne êno iyupánevoti poréxoake Itukó'oviti itúkea xapákuke po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu, koane po'ínuhiko koekúti ákoti po'i itukoâti kuteâti. ¹³Uke'éxonehiko koyúhoyea, hara kíxovokoxoa Teâku:

—Itínoe mbo'ínu xoko Jesus, ivévaka ra yúnzo. ¹⁴Kámoanemeku úti ne Simaum Péturu koyuhó'iyea koêku inâ ihaxíkoa Itukó'oviti ne ákoti itukapu jûdeu hokópea, motovâti itúkea xanéna. ¹⁵Yoko koati énomonemaka koéneye yútoe porófetahiko, enepone koyúhohi emo'u Itukó'oviti mekúke, xoko kó'iyeaçu:

¹⁶“Ikénepoke ra koekúti, aungóvotimo ngoéxepukopeamo ne kúxoti natíxoku Ndávi, enepone kutí koeti ovokúti itohíneotine. Enepone kixovókuti uké'etine yara koeku kó'oyene, ingo'ínamakopatimo.

¹⁷Yane oposíkonutimo uhá koeti po'ínuhiko xâne, enepone uhá koetímó kó'iyevovoku xâne ákoti itukapu jûdeu ikoseânaxovonuti.

¹⁸Énomone kôe ne Itukó'oviti, enepone kouhápu'ikoati ra koekúti mekúke” koe yútoe porófeta.

Amós 9.11-12

¹⁹Ina kixovókokopamaka Teâku:

—Kuteâti koêku ra yuhu porófeta, íninjoa unáko ákoyea aina víxa ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu hokópotine Itukó'oviti. ²⁰Yusikóne pohu yutóxinoa uti koyuhópeti koyuhó'inoati úti ákoyea yusíka níkea níkokónoti ikó'iparaxokonoke sánduhiko, koane ákoyea yusíka kapíneyea xâne ákoti itukapu koati múxone, koane ákoyea yusíka níkea nau hó'openo kotitínoeti yoko íti. ²¹Vo'oku koati énomone koéneye ne ihíkavoti yútoeke Muíse. Yoko ukeátinekene, kóyekune ápeyeya koyuhoâti ya uhá koeti pitivóko enepo yuhoíkokono ne yutoéti ya sâputu, ho'úxovope viyéno jûdeu fhikaxovokuke hó'e.

Yutoéti yonoti xapa xanéhiko ákoti itukapu jûdeu kutípoti Jesus

²² Yanê'e, enepohikoneko ápostulu yóko'o ne po'ínuhiko inuxínoti ítuke Itukó'oviti ya Njeruzálem, koánemaka uhá koêti ne po'ínuhiko kutípoti Jesus ho'uxínovoti ítuke Itukó'oviti, ínixoa unáko noífvokoxea hóyenhiko xapákuke, páhoemo xanépea Poûlu yoko Mbaranâbe ya Antiokíya. Enepone noífvokoe, énomone ne Njûda, iháxonetimaka Mbarasâpa; yókomaka Síla. Aínovo koati teyonéti xapákuke neko kutípoti Jesus. ²³ Énomone ominôa ne yútoe. Yoko hara kôe ne koyuhópeti ómone:

“Itínoe po'ínu úti xoko Jesus, itínoe ákoti itukapu jûdeu ya Antiokíya, Sírea yoko Silísea, yúhoikopinoe úti, uti ápostulu yoko inuxínoti ítuke Itukó'oviti yâye, uti pe'ínu xoko Vúnae.

²⁴ “Véxoa ápeyea xâne ukeâti xapákuke úti, ákoti itukapu páhoe úti, kopoé'akoponoti iséneu ya kixoku íhikaxea emo'u Itukó'oviti. ²⁵ Kutikokó kó'inoá visóneu kónokea noífvokoxea uti hóyeno, páhoe úti xepákukeneo xanépea ra pi'âti hóyeno ákoti omotóva vokóvo, enepone Mbaranâbe yoko Poûlu, ²⁶ hóyenhiko koiatóponovoti kotíveti, mani koépeutimaka vo'oku itúkea ítuke Vúnae Jesus Kristu. ²⁷ Pahúkinopimaka uti Njûda yoko Síla. Énomonemo koyuhó'inopeanoé ra koekúti simapíne. ²⁸ Koati inixoâti Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti koánemaka úti ákoyea yusíka kuri'uxinopea uti po'i nékone itíki ákoti itukápa ne koati nokonéti, enepora páhoenopi úti itíki. ²⁹ Harâ'ahiko: ákoyea nike nikokónoti íparaxeokonoke sánduhiko, koane ákoyea nike íti koane nau hó'openo kotitínoeti, koane ákoyeamaka yakápinea xâne ákoti itukapu koati mîxone. Koati únatimo yokohíyanavao ra koekúti kixínopike úti yarâ'a. Koékuikone yuhó'inopi úti” kôe ne yútoehiko.

Yuhóikoa íhae Antiokíya ne koyuhópeti

³⁰ Úkeane pího neko pahoéti ya Antiokíya. Simoné'eya, ina ho'uxôa heú koêti neko kutípoti Jesus, yane poréxoane neko koyuhópeti ómone. ³¹ Yuhóikoanehiko, koati yupihovó koeti elókeyeahiko okóvo vo'oku koati kouhépekopeati isóneu. ³² Enepone Njûda yoko Síla, koatímaka porófeta koyúhotei kouhupu'ikinoake Itukó'oviti. Kouhépekomaka isóneu kutípotihiko Jesus neko pi'âti vo'oku kixoku enékea, koane kóxonakoamaka ikéneke Vúnae. ³³ Kali ôvane xapákuke. Yane poréxoanehiko kutípoti Jesus aúkopeovo xapa pahukoâti kaha'aínoatimaka unako koêku yaneko pihópeaku. (³⁴ Itea ínixoa Síla unáko óveakoneya.)

³⁵ Ôvaikone Poûlu yoko Mbaranâbe ya Antiokíya. Enómaka po'ínuhiko ha'íne ihíkaxoati koane koyuhoâti ne emo'u Vúnaeya.

Haxakeôvokokone Poûlu yoko Mbaranâbe

³⁶ Ikénepoke, hara kíxoa Poûlu ne Mbaranâbe:

—Vaúkapapu noíxoponea po'ínu úti xoko Jesus ya uhá koeti pitivóko vékokune koyúhoyea úti emo'u Vúnae yanekôyo, maka véxane kóyekuhiko —kíxoane.

³⁷Yoko kahá'ainoa Mbaranâbe ne Xuâum iháxonetimaka Márku xané'iyea. ³⁸Itea ínixoa Poûlu ákoyea yusíka kó'iyeaneye vo'oku yanekôyoke ya Páfílea, kurí kíxoa ne itukéti aukópovoti ikéne. Ákone axéna ya itukétike. ³⁹Koati yupihóvati ákoyea akútíkoko isóneunoa Poûlu yoko Mbaranâbe, kutí'inoke haxakeôvokokoti vo'ókuke. Pihóne Mbaranâbe Xípereke ya hána'iti vatéke. Márku xáne. ⁴⁰Kene Poûlu, Síla noívokoxo. Úkeane pihohíko neko pi'âti itukínoane orásaum po'ínuhiko kutípoti Jesus, epemínoati seánako Itukó'oviti. ⁴¹Hane vekóhiko poké'exa Sírea yoko Silísea huvo'óxoati ne kutípotihiko Jesus xoko póhutihiko imokóvokuti kóxuna'ixeovo ikéneke Vúnae.

Xanêa Timóti ne Poûlu yoko Síla

16 ¹Ehane símo ne evo Poûlu ya pitivókohiko koéhati Ndêrbe yoko Lístara. Ápe kutípoti Jesus-ya koéhati Timóti, xé'a seno jûdeu kutípotimaka Jesus. Kene há'a, ngerêku. ²Enepone Timóti, ínixoa kutípotihiko Jesus ya Lístara yoko Íkoniu itúkeovo koati ponóvoti kixoku itúkeovo ikéneke Vúnae. ³Yane kahá'ainoa Poûlu xané'iyea. Énomone sirkunsidá kixínoa inúxotike, pikoti poé'ainoa isóneu jûdeuhiko, enepohikone ko'óvokuti yane pitivóko koane xe'ókuke, enepo hákoti sirkunsidá kixôa, vo'oku heú koe xâne éxea ákoyea itukapu jûdeu ne ha'a Timóti. ⁴Úkeane pihohíko. Koêkuti pitivóko vékoku, éxokoa evo Poûlu ne kutípotihiko Jesus yútoe neko ápostuluhiko yoko po'ínuhiko inuxínoti ítuke Itukó'oviti ya Njeruzálem, maka hákanehiko neko koekúti ínixone evo ápostulu kónokea hókeokono. ⁵Énomone kutí'inoke koukóponovoti ikéneke Itukó'oviti ne kutípotihiko Jesus xoko póhutihiko imokóvokuti. Koane káxe, káxe kurí'uxeovo yé'akeye xâne kutípoti Jesus.

Noíxone Poûlu ya kutí koeti hopúne koeku óvea Torôadi

⁶Heú kíxoa yónea evo Poûlu ya poké'e koéhati Firíjea-Ngalásea vo'oku ávoyea síka Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti yóneahiko Ázea koyúhoponea emo'u Itukó'ovitiya. ⁷Ye'éxonehiko poké'exa Mísea, mani yonotíhiko íyeu Mbítinea, itea ávomaka síka Sasá'iti Omíxone Jesus yóneaya. ⁸Yane tarú'uxonehiko Mísea koane símea ya pitivóko koéhati Torôadi. ⁹Yaneko yóti koeku óvea yane pitivóko, ápe éxokoake Itukó'oviti ne Poûlu ya kutí koeti hopúne. Hara noíxo, hóyeno íhae Masêdonea xe'ó koyêti ihaxíkoati. Hara kíxoa: “Kiná'aka yâkeneye ya Masêdonea, hivá'axapanavi” koéne. ¹⁰Ehá'axo ápe neko éxokoake Itukó'oviti ne Poûlu, koukóvovone úti vóneaya, vexoâti itúkeovo Itukó'oviti ihaxíkovi koyúhoponea úti ne inámati ihíkavvoti koyúhote koeku Jesus xapákuke ne íhae Masêdonea.

Hokôpo Jesus ne sêno koéhati Lîtea ya Filípu

¹¹ Vipuhíkeane Torôadi ya hána'iti vatéke, ponó koene uti Samotarásiya. Po'ípone káxe ina vitopóno pitivóko koéhati Neáputi. ¹² Ukeâti Neáputi, Filípu vóno. Enepone pitivóko, koati hána'iti, epó'oxo koati exóneti yane po'ínuhiko pitivóko ya Masêdonea. Kutí koe kixoku koêku ya Róma yane pitivóko vo'oku itúkeovo ne ponóvoti kixovókuti ya Róma hokokónoya. Énomone vóko kali ye'á koeti káxe. ¹³ Simovóne sâputu, vipúhikea ne pitivóko vonoti xe'o huvêo vo'oku hara koeti visóneu: “Anêkomea ho'úxovoku xâne itúkea orásaum” koeti visóneu. Simoné'e utíya, ina vivatáko koane yúhoikea úti ne senóhiko ho'uxóvotine, koane koyúhoinoa úti ne emo'u Itukó'oviti. ¹⁴ Xapákuke neko senóhiko kamokénoviti, ápe koéhati Lîtea, íhae pitivóko iháxoneti Tiyâtira. Ká'aye itúkovo neko sêno, kaváneti koati únati ipovóti kalísoti híyeu. Koatímaka teyoti Itukó'oviti neko sêno. Míhe'okea isóneu Itukó'oviti kutípea neko yuho Poúlu. ¹⁵ Ina ahíkovomaka iháke Jesus, koane uhá koeti xâne íhae óvokuke. Ike áhikinevo hara kixó'ovi:

—Itukapu kitipoâteexo indúkeovo hokópotine Jesus, yaxénaponuikopo óvonguke. Koati yókokunemo njokóyoke —koéne yuhó'inovi.

Éno íta'ixeovi, ehane xanépoa úti.

Koitóvokono árunoe vekoti kovóti

¹⁶ Po'íke káxe koeku vónea ho'úxovokuke xâne itúkea orásaum, ítokopovovi árunoe éxoti vékea kovóti vo'oku itúkeovo úroevo ndémoniu. Éno íríkuxea ne hóyehohiko kovoxeâti neko árunoe. ¹⁷ Koêkuti vékoku ne Poúlu koánemaka úti, hokó'ovi neko árunoe koane vá'uixea. Hara koe yúho vá'uixea:

—Enepora hóyehohiko, ainovo ovóxehiko Itukó'oviti, enepone koati payásoti ya uhá koêti. Epó'oxo simínoko koyúhoinopinoo kixeku ítivoa ne pehúnevo —kóye.

¹⁸ Koati ênoti káxe kóyeyeaneye. Ehane ímaxova Poúlu. Na'akené kó'inoane, ina kixôa neko ndémoniu:

—Ya iháke Jesus Kristu mbahúkopi ipíhikopi ra árunoe —kíxoane.

Koati énomone yaneko ókoku ôra ipúhikopeane ndémoniu neko árunoe.

Yehépóke'exokono ne Poúlu yoko Síla

¹⁹ Noixoâne hóyehohiko kovoxeâti neko árunoe ákoyeanemo namúkope tiúketi vo'ókuke, namúkonehiko Poúlu yoko Síla, ina kahakôa parásake nonékuke ne pahúkotihiko yane pitivóko. ²⁰ Isímoane nonékuke neko exeâti koêku ne koekútihiko yane pitivóko, hara koéhiko:

—Enephikora hóyeno júdeu, koati kopoe'akoti isóneu xanéhiko yara pítivokona úti, ²¹ ihíkaxoti kixovókuti ákoti omotóva kutípea úti, ákotimaka omotóva hókea úti vo'oku uti rómanu —koénehiko.

²² Yane kutikokó koe isóneu ímaikinovo evo Poúlu neko êno ho'uxóvoti xâne. Ina véyo ípovo evo Poúlu neko pahúkotihiko koane pahúkea yehépóke'exekono ya itátane tikóti. ²³ Enoné'e yehépóke'exekono, ina kurikókono ika'ákovokutike.

(Átu 16.23-24)

Koati ixikó'okokonoti ne éxoti koeku iká'aeti kókohiyana kíxoixea motovâti ákoyea itápuhiko. ²⁴Kamoáne éxoti koeku iká'aeti neko emó'uínokono, ina ómo evo Poûlu xoko koati tiú'iyeku iká'akeokono xâne, ínamaka ikahévexoa. Títíu kíxea hêve ya koati êno ínati tâpoa. ²⁵Xu'ikénene, kuteâti kuku yóti, ixómonehiko itúko orásaum ne Poûlu yoko Síla xoko iká'akokonoku, koane imóko'ixeovohiko ihayú'íkoti Itukó'oviti. Yoko kámokenoane po'ínuhiko iká'aeti. ²⁶Yane apé koéne xúnati iyuyôti poké'e koyuyoâti neko ika'ákovokuti ukeâti poéheveke. Uhá koe imíhe'okea páhapetea neko ika'ákovokuti vo'ókuke, epó'oxo heú koe ikúxeyea neko korénde, iká'o neko iká'aetihiko.

Hokôpo Jesus neko éxoti koeku iká'aetihiko

²⁷Yane iyukovó koéne neko éxoti koeku iká'aetihiko. Noixoâne mihe'oké kó'iyeano neko pahapétihiko, hé kixone hána'iti pirítauna, mani koepékopovoti. Ikutíxati kohó'itinehiko neko iká'aeti óyonone. ²⁸Itea vaúkoa Poûlu. Hara kíxoia: —Hako kixevóneye! Vanéye, uhá koeti úti, uti iká'aeti —kíxoane.

²⁹Ina pahúko íhuxeokono yúku neko éxoti koeku iká'aetihiko. Yane éhakovo úrukeovo xoko óvoheixoku Poûlu yoko Síla, ina ipuyúkexea nonékuke xaneâti ínayea honónoko múyo. ³⁰Yane ina kopúhikopo evo Poûlu meúkeke. Hara kíxoia: —Unaém, kuti ngónoko motovâti índeova ne mbahúnevo?

³¹Ina yumopâ evo Poûlu:

—Yakútipo Vúnae Jesus. Ênomonemo koitóvopi ya pehúnevo, koánemaka uhá koeti xâne íhae yóvokuke —kíxoane.

³²Yane koyúhoinoane evo Poúlu emo'u Itukó'oviti neko hóyeno, koáne ne uhá koeti xâne íhae óvokuke. ³³Ênomone yaneko ôra ya yóti, kátarakopone evo Poúlu neko éxoti koeku iká'aetihiko, kipo'íkopinoati óko'onevo ike yehépoke'exinekono. Ikénepoke, áhikovo neko hóyeno ya iháke Jesus koánemaka uhá koeti xâne íhae óvokuke. ³⁴Ina ómo evo Poúlu óvokuke porexoâti nîka. Êno elókeyea okóvo neko hóyeno koánemaka uhá koeti íhae óvokuke vo'oku kutípeanehiko Itukó'oviti.

Koeku yuhó'inoa tutíyehiko ne evo Poúlu

³⁵Yuponíne, pahúkone pulísea ne tutíyehiko xokóyoke ne éxoti koeku iká'aetihiko, pahukoâti kuríkopea evo Poúlu.

³⁶Ina kíxo evo Poúlu neko exoti koeku iká'aeti koyonoâti:

—Pahúkonu tutíyehiko nguríkopeopinoe. Motóvane pihépi, ákonemo yuvópitinoe —kíxoane.

³⁷Ina yumopâ Poúlu:

—Ako yúhaikakana úti motovâti éxeokono ápeyea pahúnevo úti, itea kóyeane pahúkeovihiko yehépoke'exeokono úti parásake nonékuke uhá koeti xâne, ina kurikó'ovi ika'ákovokutike. Ako omótova kíxeokononeye úti, uti ovóheixoti opékuke xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma. Inípono kahá'ayeahiko pahúkea kuríkoponeokono úti kó'oyene he'ono'ú koêti ákoti exoâti. Ako yusíka kó'iyeaneye. Kena'ákanehiko kuríkopeovi —kíxoane Poúlu.

³⁸Ina aukópovo neko pulísea xokóyoke ne tutíyehiko koane éto'okopeahiko yuho Poúlu. Kamoáne tutíyehiko neko yuhó'inoa pulísea, yupihovó koéne píkea exoâne ápeyea xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma kotíxea evo Poúlu. ³⁹Yane pihóne neko tutíyehiko xoko evo Poúlu. Hara kíxoahiko:

—Hako kixe'évi. Pahúkovo úti —kíxoanehiko.

Ina kurikópohiko evo Poúlu koane épemo'ixeahiko ipúhikoapea neko pitivóko.

⁴⁰Ipuhíkopeane ika'ákovokuti, pihóponehiko óvokuke Lítea. Noixópo po'ínuhiko kutípoti Jesus ne evo Poúlu, kóxunakoapea isóneu, ínahiko pihôpo.

Poúlu yoko Síla ya Tesálonika

17 ¹Vekoáne Poúlu yoko Síla ne pitivókohiko koéhati Ánfipoli yoko Apólonea, yane simónehiko ya Tesálonika. Yaneko pitivóko ápe sinâgoga, íhikaxovoku hó'e júdeuhiko. ²Koati kixóvokune ne Poúlu koêkuti yónoku opósikea ne júdeuhiko. Hukínóvoti píhea sinâgogake. Mopó'a sâputu yónoheixoa Poúlu, koyuhó'inoati koêku ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti. ³Koúrapu'ikinoa Poúlu koêku neko yutoéti, koyuhó'inoati kónokea koítoponeovo kotíveti ne Mésiya, enepone páhoo Itukó'oviti koíteovo xâne, koane kónokeamaka ivókeovo yoko exépukeapea ukópea xapa ivokóvoti. Haramaka kíxovokoxoa:

—Enepone Jesus ngixínopikeno, énomone itukóvo Mésiya, páhoe Itukó'oviti koíteovovi —kíxovokoxoane.

⁴Xapákuke neko jûdeuhiko, ápe itukínoati isóneu neko yuho Poûlu koáne kutipoâti. Yane kahá'ineponehiko Poûlu yoko Síla. Xapákuke ne xâne teyoti Itukó'oviti ákoti itukapu jûdeu, enómaka kutipeâti yûho, koánemaka senóhiko teyonéti yane pitivóko.

⁵Itea ahúxukinovo okovo evo Poûlu neko jûdeuhiko ákoti akutipo Jesus. Koáhati iyókovatihiko kíxoaku xanéhiko ivávakea evo Poûlu. Hukínóvoti ítaikoponea koyuvôrixovoti hóyenhiko xané'iyea. Ina koturíhikopono xanéhiko yaneko pitivóko, kopuhíkeati túti, ihíkaxoati okópea evo Poûlu. Yane pihónehiko óvokuke Njázau, kahá'atihiko veyóponea evo Poûlu koane káhakea meúkeke nonékuke neko xanéhiko. ⁶Itea ako inú'ika. Yane namúkohiko Njázau koane po'ínuhiko kutípoti Jesus, ina kahakoâhiko nonékuke ne pahúkoti yane pitivóko. Yane hara kíxoahiko:

—Simó'ovinemaka ne hóyenhiko yómoti koésayu'ixea isóneu xanéhiko ya uhá koeti kúveu mêum. ⁷Poréxo Njázau ókea óvokuke. Enepohikone hóyeno, ánovovo okópoti yuho Sêza, natina úti vo'oku koyúhoyea ápeyea po'i nâti koéhati Jesus —kíxoanehiko.

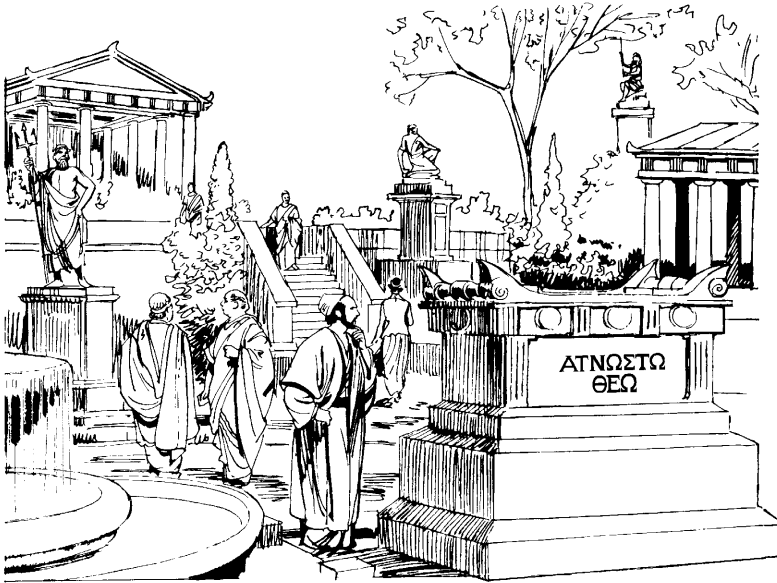
⁸Kameáne xanéhiko koánemaka ne pahúkotihiko yane pitivóko neko yûho, ako aúhepe isóneu. ⁹Itea kóyeane kuríkopeahiko Njázau yoko ha'ínehiko. Itea tumúneke yusíkea pihópea, kónoko poréxea tiúketi. Yoko enepo hákoti po'i évotikokonoke ikénepoke, mani kayukópínokonoati neko tiúketi.

Pího Poûlu yoko Síla ya Mbêreya

¹⁰Énomone yaneko yóti pahúkoa po'ínuhiko kutípoti Jesus ne Poûlu yoko Síla ya Mbêreya. Simoné'eya, pihóne íhikaxovokuke hó'e jûdeuhiko. ¹¹Yoko unatíne isóneu ne íhae Mbêreya yane íhae Tesálonika. Koati ivavákoateoxo neko yuho evo Poûlu. Koane heú koeti káxe íhikaxova ne yutoéti emó'uke Itukó'oviti, noixoâti kó'iyeanexoye, kuteâti neko kámone xoko Poûlu. ¹²Énomone enó'ino xâne xapákuke kutipoâti neko yuho evo Poûlu. Ápe senóhiko ngerêku teyonéti kutipeâti yûho, koánemaka kali xu'ínati hóyeno ngerêkumaka. ¹³Itea enepohikone jûdeu íhae Tesálonika ákoti akutipo Jesus, ehá'axo éxo símeane Poûlu ya Mbêreya koyuhoâti ne emo'u Itukó'ovitiya, pihónehiko kopuhíkoponeati túti ne xanéhiko yane pitivóko, ihíkaxoatihiko okópea evo Poûlu. ¹⁴Yane hú kíxoane kutípotihiko Jesus pahúke ne Poûlu po'íke pitivóko xe'ókuke mar. Itea óvaikone Síla yoko Timóti ya Mbêreya. ¹⁵Yoko ápe xánenahiko Poûlu koyonoâti, kuríkopoatihiko tukú koeti pitivóko koéhati Átena. Ina aukópovohiko xoko úkeaku, omópotihiko emo'u Poûlu páhoepino Síla yoko Timóti ákoyea iká'akarixapu píhea xokóyoke.

Koyúho ne Poûlu ya Átena

¹⁶Ya Átena, koeku kúxoixea Poûlu símea ne Síla yoko Timóti, yupíhova ikótivexea isóneuke vo'oku enó'iyea sándu, kuvóvone neko xanéhiko

(Átu 17.16)

yane pitivóko. ¹⁷Énomone pihíno xoko íhikaxovoku hó'e jûdeuhiko koyuhóponoati ne emo'u Itukó'oviti xapákuke ne jûdeuya koánemaka ne ngerêkühiko teyoti Itukó'oviti ho'uxóvotimakaya. Kúteanemaka kixoku koyúhoino po'ínuhiko xâne ya parásake itukovo káxe, koêkuti tokópone.

¹⁸Yoko ápe xâne áhati esá'ikeokoko isoneúti kuteáti ápeinoke xâne yara kúveu mêum koane póneovoku hó'e xâne. Xapákukehiko nekôyo, ápe xâne hokotíhiko isóneu hóyeno koéhati Épikuru. Ina apémaka po'ínuhiko xâne hokoti po'i isoneúti iháxoneti éstoiku, po'i hó'e xâne. Xapákuke nekôyohiko, ápe kahá'ati yumópea Poúlu. Hara kixókokohiko vo'ókuke:

—Kútea koyuhóheoti rá'a. Kutimea itukóvoye ne kíxone? —kixókoko.

Ina koehíko po'ínu:

—Po'ímea kó'iyevovoku hó'e xâne koyúho.

Yoko kó'inokeneye yúho vo'oku itúkeovo Jesus koane exépukopea ukópea xapa ivokóvoti koyúho ne Poúlu. ¹⁹Ina omohíko Poúlu Areópaguke, ho'úxovoku pahúkotiuhiko yane pitivóko, kaha'átihiko éxea koêku ne inámati ihíkavoti íhikau Poúlu. Yane hara kíxoa xanéhiko:

²⁰—Koati pó'iti ne ihíkavoti yomínovike. Ako kámeaku úti kuteáti. Kahá'a úti véxea koêku —kíxoanehiko.

²¹Yoko koati kixóvokune ne xanéhiko íhae Átena koánemaka ne po'ínuhiko xâne ko'ónvotimakaya íhae po'íhiko pitivóko, ako po'i yuixovonehiko ákoti itukapu koyúhoyea koane kámokenoyea inámati isoneúti.

²² Ina exepúko ne Poúlu nonékuke neko xanéhiko yane ho'úxovoku pahúkotihiho. Hara kíxovokoxoa:

—Ítínoe ko'ónvokuti ya Átena, noínjoa ya uhá koeti koekúti itíkivonoe xâne koati yuixóvoti hó'e. ²³ Vo'oku koêkuti véngoku yara kúveu pitivóko, noínjoa ápeyea sasá'iti kixovókuti kéképoenohiko hé'e. Yoko xapákuke kéképoehiko, ápe póhutiya apêti yutoéti koêti: “Eneporá'a, ítuke ra ho'éti ákoti vexâ” koêti. Enepora ákoti yexâ, énomone ngoyúhoinopinoe kó'oyene. ²⁴ Itukó'oviti, enepone itukoâti ra mêum yoko uhá koeti ovâti, únae ra vanúke yoko poké'e, ako ava péti koéxepoe xâne. ²⁵ Ákomaka nókone mani ítukeinoake xâne. Koáhati énomone porexó'ovi vápeyea koane vómixekuyeovo, koane koúsokinovimaka uhá koeti po'ínu nókone úti. ²⁶ Enepone inúxoti hóyeno ítuke, énomone úkea uhá koeti po'ínuhiko xâne póneake Itukó'oviti óvea ra uhá koeti kúveu mêum. Yoko mekúke itúkinoahiko Itukó'oviti kaxena ápepemo koane émeuxa óvohikoku, ²⁷ motovâti opósikeahiko Itukó'oviti koane itóponea éxea yane opósikea ahí'okeova, upánini ako ahíka Itukó'oviti ne póhuti koxe'u xâne. ²⁸ Koati xokóyoke úkea vómixekuyeovo koane vehévokeovo. Énomonemaka úkea vápeyea, kuteâtímaka koeku kó'íyeya yútoeke po'ínuhiko hóyeno xepákukenoe, enepone éxoti yutóxea poêziya, vo'oku hara kôe: “Utímaka xe'éxaxapa Íhae Vanúke” koe yútoe. ²⁹ Koeku vitúkeovo xe'éxaxapa Itukó'oviti, ako yusíka ápeyea visóneunoa ne Itukó'oviti itúkeovo kuteâti itukéti ya ôro, péhu koánemaka mopôï, ítuke vo'u xâne, kuteâti isóneunoa itukoâti. ³⁰ Ako kíxoaku Itukó'oviti ne xâne koetíneye isóneunoa mekúke avô'o exâ koêku, itea kó'oyene éxokoane Itukó'oviti ne heú koeti xâne, koêkuti óvohikoku yara kúveu mêum, kónokea ikótivexea isóneuke ne pahúnevo koane kuríkopea. ³¹ Vo'oku itúkinoane Itukó'oviti kaxena yúhoikopeakumo ne uhá koeti xâne vo'oku kíxoku itúkeovo. Yoko koati ponóvotimo ítuke yaneko káxe yuhaíkapavine neko noífvokoe Itukó'oviti yúhoikopeovimo, enepone éxokoke uhá koeti xâne itúkeovo noífvokoe yaneko koexépkopa ukópea xapa ivokóvoti —kíxovokoxoane Poúlu.

Ako akútikoko isóneuno yuho Poúlu ne íhae Átena

³² Kamoáne xanéhiko neko yuho Poúlu koêku ne exepúkopeati ukópea xapa ivokóvoti, ápe koemóke'ati. Itea hara koe po'ínuhiko:

—Kahá'a úti keyúhopinoveamakamo ra koekúti po'íke káxe —kíxoanehiko.

³³ Yane pihópeane Poúlu. ³⁴ Itea ápehiko xâne kaha'ínepoati, kutipeâti yúho. Xapákuke ne kutipoâti, ápe koéhati Ndiunísíu, hóyeno teyonéti xapákuke po'ínuhiko payásoti ya Areópagu. Ina apémaka sêno koéhati Ndámari, koánemaka po'ínuhiko xâne.

Poúlu ya Koríntu

18 ¹ Ikénepoke neko koekúti, ipúhikopeane Átena ne Poúlu. Hara yonópo pitivóko koéhati Koríntu. ² Énomone tokópea hóyeno júdeu koéhati Ákila, íhae Póntu. Enepone hóyeno, avo áxu'ikenepo seópine ukópea Róma ya Ítalea, vo'oku ápeyea nâti koéhati Kalaútiu ya Róma pahuhíkopotí

ipúhikopea uhá koeti jûdeu yaneko pitivóko. Xané kixópomaka yêno koéhati Pirísila. Ina yuhó'ixoponoahiko Poûlu. ³Yane ókeane Poûlu óvokuke vo'oku itúkeovo kutikókotine itúkovoke. Koáhati itúkotiitiko itukéti, kali péti ipó ipo kixonéti. ⁴Yoko uhá koeti sâputu koyúhotine koeku Jesus ne Poûlu sinâgogake, enepone íhikaxovoku hó'e jûdeuhiko, kaha'aínoati ne evo jûdeu koáne ne ngerêkuhiko kutípea ne ihíkavoti íhikaxone.

Koyúho koeku Jesus ne Poûlu

⁵Simoné'e Síla yoko Timóti ukeâti Masêdonea, ixíkoako Poûlu ne po'i ítuke motovâti itúkeovo póhutine koyúhoyea emo'u Itukó'oviti yuíxovo, exókoati neko jûdeuhiko itúkeovo Jesus ne Mésiya, enepone páhoe Itukó'oviti koíteovo xâne. ⁶Itea okópohiko Poûlu neko jûdeuhiko koane koémoke'eyea. Ina ikatátaheopo ípovo ne Poûlu muyókuke exókoati ákoyeane omótokea íkameokonohiko emo'u Itukó'oviti. Hara kixovokoxoa:

—Keyumákapunemo enepo itukapu ipihóponovokutike yenóponoe. Hainamo oungeke yóno ne ipíheponikonomo. Ukeátine kó'oyene, ngoyuhó'inoatinemo emo'u Itukó'oviti ne xanéhiko ákoti itukapu jûdeu —kixovokoxoane.

⁷Ipuhíkopeane neko íhikaxovoku hó'e jûdeuhiko, hane yonópo ne Poûlu óvokuke hóyeno koéhati Tísu Njústu, hóyeno koati teyoti Itukó'oviti. Yoko xêrerekuke íhikaxovoku hó'e jûdeu óvo. ⁸Enepone hóyeno koéhati Kiríspu inuxínoati ne itukéti yane íhikaxovoku hó'e jûdeu, kutipo Vúnae koane uhá koeti íhae óvokuke. Enómaka po'ínuhiko xâne íhae Koríntu kutipoâti ne emo'u Itukó'oviti kamoáne, koane áhikovohiko ya iháke Vúnae.

⁹Yaneko yóti, ápe éxokoake Vúnae ne Poûlu ya kutí koetíke hopúne. Hara kíxoa:

—Hako píke, itea yákoyeneye keyúhoyinu. Hako keyunúkovo ¹⁰vo'oku anéyem xikóyoke. Ákomo itoti itúkinopi váhere, vo'oku koati ênoti xâne kutipónutine yara pitivóko —kíxoane.

¹¹Yoko poéha xoénae sei koe kohê óva Poûlu xapákuke ihíkaxoati emo'u Itukó'oviti yane pitivóko.

Omokóno Poûlu xoko Ngáliu

¹²Itukóvone pahúkoti ne Ngáliu ya Ákaya, ho'úxovo neko jûdeuhiko okópoti Poûlu. Ina omâ yuhoíkovokutike nonékuke Ngáliu. ¹³Hara kôe yuhóhiko:

—Enepora hóyeno, koati ahúkoti itokúxoti okovo xanéhiko, yoko kopoé'akeatimaka kixoku hókeahiko Itukó'oviti ya ákoti ihíkaxavea Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse —koénehiko.

¹⁴Ehá'axo mani koyúho ne Poûlu, hara kixovokoxoa Ngáliu ne jûdeuhiko:

—Ítínoe jûdeu, eneponi itukapu ákoti aunáti ítuke ra hóyeno, áko'o itukápuni koati váhere koekúti kuteâti koepékoti itúko, hainápo mani usó ngoyêti ngámea yihónoe. ¹⁵Itea koeku itúkeovo yuhôti, yoko ihâe

hokonéti, yoko koekúti ya Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse hé'e, itínenoe exêa koêku. Ako angáha'a ênjea koêku ra koekúti kuteâti —kíxovokoxoane.

¹⁶Ina kopúhikopahiko Ngáliu yane yuhóikovokuti. ¹⁷Yane enepone xanéhiko ho'uxóvotiya, namúkone hóyeno koéhati Sósteni, tutíye ya ho'úxinovokuke hó'e júdeu, ina yehepóke'exoa nonékuke yuhóikovokuti. Itea ako itúkoake Ngáliu neko koekúti.

Kayukópovone Poúlu ya Antiokíya

¹⁸Kene Poúlu enó'iko káxe óvea ya Koríntu. Ehane íkopova ne kutípotihiko Jesus. Yane namúkopone hána'iti vatéke yonópoti Síreake. Hane xanépo Pirísila yoko Ákila. Yoko tumúneke ipúhikoepa Sénkereya, kaúlalapu'ikovo ne Poúlu, éxokovope kousokeamo emó'u xoko Itukó'oviti. ¹⁹Simohíko ya pitivóko koéhati Éfezu, ôvane Pirísila yoko Ákila. Ina ukopóno ne Poúlu, yonoti íhikaxovokuke hó'e júdeuhiko koyúhopoinoa emo'u Itukó'oviti. ²⁰Yane kahá'ainohiko Poúlu óvea kali ye'á koeti káxe, itea ako akáha'a Poúlu. ²¹Ina kixovókoxoa Poúlu ikopóva:

—Itukapu ahá'inonu Itukó'oviti, aungópinovopitikomo yáye —kíxovokoxoane.

Yane namú kixópone ivú'e, ipúhikoepane Éfezu. ²²Simoné'e ya Sezäreya, evésekeane neko ivú'e. Yane ukóponone ya Njeruzálem noixóponoati ne kutípotihiko Jesus-ya. Yane pihópone ya Antiokíya. ²³Kali ôkoane Poúluya, ina ukopónopomaka. Hane véko ya poké'exa Ngalásea inúxotike, ina ukopóno poké'exa Firíjea koxunákoati ikéneke Vúnae ne uhá koeti kutípoti Jesus-ya.

Ápolu ya Éfezu

²⁴Énomone yaneko káxehiko, símo ya Éfezu hóyeno júdeu íhae Alíxandiriya. Ápolu koéha. Enepone hóyeno é'exo kíxoa ne emo'u Itukó'oviti koane koati ahúkoti koyuhoâti. ²⁵Éxoamaka koêku ne íhíkavoti íhauti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti, enepone íhíkavoti koeku Vúnae. Yoko enepo koyúho neko Ápolu, koati heru'ó kixoâti omíxone íhikaxea koane koati tokopónvotoexo ne yúho koeku Jesus. Itea poéhane íhíkavoti koeku Jesus, íhikaxone Xuaum Mbátita yaneko ahíkexo xâne, ene éxo. ²⁶Yane turíxovone koyúhoyea ákoti píkone ya íhikaxovoku hó'e júdeu. Yoko kámoa Ákila koane Pirísila. Uke'éxone koyúhoyea ne Ápolu, ina itaíkoa evo Ákila xanépea óvokuke koane íhikaxeahiko po'ínuhiko koekúti nókone éxea koêku ne kaná'uti xêne íhikaxovike Itukó'oviti. ²⁷Yane kahá'ane yónea poké'exa Ákaya ne Ápolu, ina huvó'óxo po'ínuhiko kutípoti Jesus yutoxínoati koyuhópeti ómonemo yonoti xoko kutípotihiko Jesus ya Ákaya, epemoâtihiko kátarakea koeku símea Ápolu xapákuke. Simoné'eya, enepohikone xâne kutípoti Jesus vo'ókuke ne hána'iti seánako Vúnae oukeke, êno huvó'oxeokono ikéneke Vúnae vo'oku ítuke Ápolu xapákuke. ²⁸Yoko koati ú'uhapu'i-ú'uhapu'i kixóixinoati Ápolu ne júdeuhiko, enepo koyúho íhikaxovokuke hó'e itúkeovo Mésiya ne Jesus, enepone páhoe Itukó'oviti koíteova, exókoati ya emó'uke Itukó'oviti kó'iyeaneye.

Poûlu ya Éfezu

19 ¹Koeku óvea ne Ápolu ya Koríntu, hane ayákukoponovo ne Poûlu vanúke'exeaku neko poké'e, hañnati xe'o mar, ina símo ya Éfezu. Yoko ápe xanéhiko tokóponeya kutipoâti ne inámati ihíkavoti koyúhóti koeku Jesus. ²Ina epemó'ikoa Poûlu namúkeanehiko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti koeku kutípea. Yane hara kixópahiko:

—Muhíkinova ápeyea ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, ako kámeaku úti koyuhoâti —koénehiko.

³Ina kixovókokopamaka Poûlu:

—Ná'ikopo kixé'eyenoe yáhikikono?

Ina yumopâhiko:

—Kuteâti páhoenovi Xuaum Mbátita.

⁴Ina kixovókokopamaka Poûlu:

—Enepone áhikeovo ne xâne xoko Xuâum, énomone vo'oku ikótivexea isóneuke ne pahúnevo koane kuríkopea koane kutípea neko keno'ókoti ikénépoke, enepone Jesus —kíxovokoxoane.

⁵Kamoánehiko neko yuho Poûlu, áhikovonehiko ya iháke Vúnae Jesus. ⁶Ina ipíhoa Poûlu vô'u tutíkuke neko xâne, yane namúkoanehiko ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ina turixóvo koyúhoyeahiko inámati yuhôti ákoti itukapu éxone, ikó'iparaxoake Itukó'oviti koyúhoyea, koane koyúhohikomaka koekúti éxokoake Itukó'oviti. ⁷Yoko enepohikoneko hóyeno koetíneye, anêko kuteâti ndusé koêti.

Poûlu ya íhikaxoku Tíranu

⁸Kúveu mopo'âti kohê, kóyekune ne Poûlu yane íhikaxovokuke hó'e jûdeu koyúhoyea koeku Jesus. Koati ákoti píkone koyúhoyea xapákuke neko xâne, exókoati ponóvoku ne ihíkavoti koêku ne natíxea Itukó'oviti xapa xâne, kaha'aínoati kutípeahiko. ⁹Itea ápe xâne tiú'iti omíxone xapákuke, ákoti akutípoa ne yuho Poûlu, koyuhoâti xapa xanéhiko ákoyea aúnnati neko ihíkavoti íhanti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti. Yane ipúhikopeane Poûlu xapákuke. Xanépoamaka neko kutípotihiko Jesus. Yane turíxoponemaka íhikaxea ne Poûlu uhá koeti káxe íhikaxokuke hóyeno koéhati Tíranu. ¹⁰Pí'a xoénae íhikaxoya, kutí'inoke kamotíhiko emo'u Vúnae ne uhá koeti ko'óvokuti ya poké'exa Ázea, jûdeuhiko koánemaka po'ínuhiko xâne ákoti itukápa.

Xé'ahiko hóyeno koéhati Séva

¹¹Yoko poréxoá Itukó'oviti ne Poûlu itúkea koati êno hána'iti iyupánevoti. ¹²Muhíkova kuteâti léhuna Poûlu, áko'o itukovo ramá'o, omokóno xoko xâne ka'arínetai, yane koati itóvoti ne ka'arínetai koeku sípoheya, koane ipúhikopeamaka ne ndémoniuhiko xoko xâne úroevo. ¹³Ápemaka jûdeuhiko ákoti tópi yónoku, kopúhikopotí ndémoniu xapa

xâne. Ina kahâ'a ikó'itukexea iha Vúnae Jesus kópuhikopea ndémoniu kuteâti kíxoaku Poûlu. Hara kixóhiko ndémoniu neko hóyenohiko:

—Ya iháke Jesus, enepone koyúhone Poûlu, mbahúkopi ipíhikopi ne xâne yúroevo —kíxoanehiko.

¹⁴Yoko seti kôe ne hóyeno kixotíneye ítuke. Aínovo xe'éxaxapa jûdeu koéhati Séva, tuti uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke. ¹⁵Itea hara kíxovokoxoa ndémoniu mani âha kópuhikopeahiko:

—Énjoa ne Jesus koánemaka itukóvotiye ne Poûlu, itea kuti itínoe? —kíxovokoxoane.

¹⁶Yane enepone hóyeno úroevo ndémoniu, kovése'uxovanehiko. Koati yupihóvati xunáko, ákoinoke ítahiko sa'fkeova. Êno kíxoakuhiko. Mahupí koépo ne hóyenohiko kohó'ipea neko ovokúti óvoheixoku, koane êno óko'onevohiko. ¹⁷Enepone uhá koeti ko'óvokuti ya Éfezu, jûdeu koánemaka ne po'ínuhiko xâne ákoti itukápa, yupíhovo píkea eyekóxoá neko koekúti. Êno ihayú'ikoati ne iha Vúnae Jesus vo'ókuke. ¹⁸Enómaka xâne kutípotine Jesus exepúkoti nonékuke po'ínuhiko xâne, koyuhópoti váhere ítuke yanekóyoke. ¹⁹Enómaka koixómoneti kuríkoti itúkovoqe, itixoátimaka ne koyúhopehiko íhikaxovoqe itúkea ítuke. Ina oro'ókoahiko nonékuke uhá koêti. Itukínoahiko yé'akeye tiúketi ovâti neko koyuhópetihiko, pó'okoahiko itóponea kuteâti sinkoenta koeti mili pe'u tiúketi. Koati yupihovó koe êno tiúketi ovâti. ²⁰Énomone koéneye yupíheovo itóhineyea koane ukóponea ne emo'u Vúnae yanekóyoke.

Koturíhikovo xâne ya Éfezu

²¹Ikénepokehiko ra koekúti, kóusokone isóneu ne Poûlu yónea Njeruzálem, koane vekópea poké'exe Masédonea yoko Ákaya. Haramaka koeti isóneu: “Ikénepoke yóneam Njeruzálem, ngónokomaka yóneam Róma” koêti isóneu.

²²Yane pahúkone Timóti yoko Erástu yóneahiko Masédonea. Enepone pi'âti, koati huvo'óxoti Poûlu ya ítukeke Vúnae. Kene Poûlu, óvaikone ya poké'exe Ázea kali ye'á koeti káxe.

²³Énomone yaneko káxehiko, êno koturíhikovoti ya Éfezu vo'ókuke ne ihíkavoti íhauti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti. ²⁴Ápe hóyeno koéhati Ndeméturu, ko'ítuketi péhu. Enepone itúkovoqe, énomone itúkea kali iyoyónevoti, okovo péti, óvoku sándu iháxoneti Ndeána, kuvóvone xanéhiko. Koati ênoti tiúketi námoe enepo kavanêa ne ítuke. Kúteanemaka koêku ne po'ínuhiko ko'itúkeati. ²⁵Ina ho'uxôa Ndeméturu neko po'ínuhiko ko'itúkeati ne kuteâti ítuke. Hara kíxovokoxoa:

—Itínoe hóyeno, yéxoanoqe itúkeovo ukínoviku apeínoviti ra ko'ítukeyea úti râ'a. ²⁶Neíxoanenoqe koane kémoane koeku ítuke ne hóyeno koéhati Poûlu, enó'iyeeane xâne ítone kutípea yúho koane kátavoqe ya hó'e úti. Yoko haina póhutine yâye Éfezuke, itea kalíhanini ya heú koeti poké'exe Ázea kíxeaneye. Koyúhoa ákoyea akána'u ne hó'e úti koeku itúkeovo ítuke vo'u xâne. ²⁷Haina póhutine itukéti vitúkovoqe koimaí ákoyeane

itúkokonoke, itea koímaitimaka ákoyeane itúkokonoke ne hána'iti imokóvokuti ítuke sáandu kuvóvone úti, enepone hána'iti teyonéti Ndeána. Koímaiteoxo uké'eyea ítúkeovo hána'iti teyonéti nê'e, hó'e ne heú koeti íhae Ázea koáne ne heú koeti xâne yara kúveu mêum —koéne.

²⁸Kamoáne xanéhiko neko yuho Ndeméturu, yupihovó koéne ímaikexeovo, ina turixóvo vaúkexea:

—Hána'iti teyonéti ne Ndeána, hó'e úti, uti íhae Éfezu —koénehiko yúho vaúkexea.

²⁹Ehane koyó'i uhá koêti neko ko'óvokuti yane pitivóko ákoti koâti éxea koêku. Éhahikovo xoko ho'uxóvokuti iháxoneti teáturu, koane namúkeahiko pi'âti hóyeno íhae Masêdonea koéhati Ngáyu yoko Aristáku, ha'ine Poúlu. Káhakoa tukú koeti teáturuke. ³⁰Kahá'amaka úrukeova Poúlu xapákuke neko êno xâne, itea ako síka po'ínuhiko kutípoti Jesus. ³¹Ápemaka pahúkotihipo yane poké'e, ínikone Poúlu, pahukínoatimaka yúho ákoyea píha xapákuke neko xanéhiko. ³²Yoko pó'ti koeku yúho po'ínuhiko neko xâne, koánemaka po'ínuhiko. Koati ákoti tópi koêku yuhóhiko vaúkexea. Kalíhani uhá kó'iyea ákoyea éxina isóneu kó'inokeneye ne koekúti. ³³Enepone júdeuhikoya, veyo hóyeno koéhati Alíxandere xapákuke neko êno xâne, ina pahukôa píhea nonekútiye koyúhoinoahiko. Yane koéxepukinoane vô'u Alíxandere, kaha'aínoati kóyunuhikeovo neko xâne motovâti koyúhoyea. ³⁴Itea exoáne po'ínuhiko xâne ítúkeovo júdeu ne Alíxandere, heú koéne turíxeovo vaúkexea. Yoko kutikokó koe yúho vaúkexea kúveu pi'âti ôra. Hara kóyehiko:

—Koati hána'iti teyonéti ne Ndeána, hókone úti, uti íhae Éfezu —kóyehiko.

³⁵Yoko ápe pahúkoti yane pitivóko, yutoxínoti nâti, itoti kóyunukea neko xanéhiko. Hara kíxovokoxoa kóyunuhikinovoke:

—Ítínoe hóyeno íhae Éfezu, enepora pítivokona úti, hi'imé koe xâne exoâti ítúkeovo utíne katarákoa ne hána'iti imokóvokuti óvoku Ndeána, enepone hána'iti teyonéti hó'e úti, koane utímaka katarákoa ne mopô, irikóvoti ukeâti vanúkeke, enepone okovóxinoviti Ndeána. ³⁶Yoko ako motovâti koyúhoyea ákoyea akána'u. Yusikóneikopo kéyunukivo. Hako hú kixêa ne ítike. Itíkinanoe iséneu koêkumo inúxotike. ³⁷Vo'oku enepohikora hóyeno yómone yâye, ako kaésayu'ixa hána'iti imokóvokuti óvoku hó'e úti. Ákomaka ókoemoke'e Ndeána, hó'e úti. ³⁸Enepo áva xâne ínixone Ndeméturu yoko ha'ínehiko poé'ayea ítuke, ápe koati kaxena yúhoikeokonoku xâne epó'oxo anêko pahúkotihipo. Yusikóneikopo ítúkeovo énomone iyónoa. ³⁹Ava'ávo po'ínu koekúti yahánoe keyúhoyi vo'ókuke, ápe koati kaxena ho'úxinovaku xanéhiko ne koekúti kuteâti. ⁴⁰Koati koímaiti ápeyeya koyúhoti vokópea pahúkotihipo vo'oku kóturíhikeovo xanéhiko kó'oyene. Enepomo vihaxíkakana yuhoíkovokutike, ákomo yuho úti sa'íkeovake úti vo'ókuke ra êno koturíhikovoti —kíxovokoxoane

⁴¹Uke'éxone koyúhoyea, ina pahukôa pihópea ne xanéhiko.

Piho Poûlu ya Masêdonea koáne ya Ákaya

20 ¹Koyunúhikovone neko koturíhikovoti, pahúkoane Poûlu iháxikoponeovo ne kutípotihiko Jesus. Simohíkone xokóyoke, kouíhepekopea Poûlu isóneuhiko, ina ikopóvamaka. Yane pihóne poké'exake Masêdonea. ²Heú kixoá vékea neko poké'e noíxoponea ne kutípotihiko Vúnae koane káxunakea ikéneke Vúnae yane êno enékeake. Yane pihóne Ákayake. ³Mopó'a kohê ovo Ákaya. Usó koyépone yónea Sírea ya hána'iti vatéke, eyékozone koeku júdeuhiko kahá'ayeá koépekea. Yane káyukopovo ya Masêdonea. ⁴Yoko hara íha ne xanépotihiko Poûlu (tukú koeti Âzea): Sópaturu íhae Mbêreya, xé'a Píru, koane Aristáku yoko Sékundu íhae Tesálonika; yoko Ngáyu íhae Ndêrbe. Ina apémaka Timóti yoko pi'âti íhae Âzea, enepone Tíkiku yoko Torófimu. ⁵Enepohikorâ'a, inuxó koe tumúneke úti kuxo'óviti ya Torôadi. ⁶Ikénepoke áyui júdeuhiko ya hó'eke níkeaku pâum ákoti kohiyákoati, vivú'ixopone hána'iti vatéke vukopeâti Filípu. Singu koe káxe ikénepo, tokópanehiko úti neko kuxo'óviti ya Torôadi. Poéha kúveu lúmingu vókoaya.

Poûlu ya Torôadi

⁷Yane inúxoti káxe ya sêmana, ho'úxinovo níkea uti pâum, puyákoponovope vokóvo ivókinovovi Jesus. Koeku itúkeovo pihópopenemo Poûlu yaneko po'i káxe, ixomo koyúho nê'e, enekoâti ne po'ínuhiko úti xoko Jesus. Tukú kixoá kuku yóti koyúhoyea. ⁸Koati ênoti íhaku yúku ihuxoké koyêti yane kúveu pèti vanúkeke ho'úxovoku úti. ⁹Yoko ápe homoêhou koéhati Eútiku vatá koyêti njánelake. Ehane ítoa ixépa neko homoêhou koeku kó'umokea koyúhoyea ne Poûlu. Koati imókoti neko homoêhou. Yane íkorokovone ukeâti njánelake. Mopó'apeke ovokúti ya vanúkeke úkea. Eherúkoponokono ne homoêhou, uké'ene omíxone, ivókovone. ¹⁰Ina evesékinoa Poûlu, yane yupúninikinovane, ina xovokúxovo oukeke ne homoêhou xaneâti kó'iyea:

—Hákonoe kenóko'i. Aúkopovone omíxone. Iyúkopovone —koéne.

¹¹Yane alú'okoponemaka ne evo Poûlu kúveuke ne pèti, ina hono'ékexoane ne pâum, puyákoponovope okóvo ivókinovovi Jesus, ina níkoá. Enópoikomaka yuhó'inoahiko Poûlu. Tukú kixoá uhapú'ine káxe, yane pihópone. ¹²Kene ne homoêhou, xanépoa kutípoti Jesus, yoko ákone yuvâti. Yupihovó kôe úhepepea isóneuhiko vo'ókuke.

Ipuhíkopeane Torôadi ne Poûlu

¹³Ina namukópono uti hána'iti vatéke vonoti Âso, tokópeakunemo uti Poûlu kuteâti yuhu úti yanekôyoke, vo'oku itúkeovo hêve yónea ne Poûlu tukú koeti Âso. ¹⁴Tokopó'ovine Poûlu ya Âso, ina ivu'íxopomaka vivú'e vonoti pitivóko koéhati Mitíleni. ¹⁵Yaneko po'ípone káxe, vukopeâne Mitíleni, ina hunonêo uti kali poké'e koéhati Kíyo kukúkeke úne. Poéha

káxe ikéne, vitópono Sâmu. Poéhapoakomaka káxe ikénepo, ina símo utíya Milêtu. ¹⁶Yoko tumúneke símea úti, kóusokone isóneu ne Poúlu ákoyeamo áka ya Éfezu. Akó'oti akaha'a xu'ikeneyea ya poké'exa Ázea. Koáhati iyóvotine okóvo símea ya Njeruzálem, enepo omotóva, tumúne ne áyui júdeu ya hó'eke, enepone Pentekósti.

Poúlu ya Milêtu simôa inuxínoti ítuke Itukó'oviti ukeâti Éfezu

¹⁷Koeku vókea ya Milêtu, pahúkoa Poúlu iháxikoponeovo ne inuxínotihiko itukéti imokóvokutike ya Éfezu. ¹⁸Simoánehiko, hara kíxovokoxoa Poúlu:

—É'exo kíxeanoe ne ngxokoku indúkeovo xepákukenoe ukeâti inâ urúngovo poké'exa Ázea tukú koeti kó'oyene. ¹⁹Yéxoanoé ne ngxokoku ngo'ítukeino Vúnae ákoyea ngapáyasakapu, koane enó'iyea írihikeovo nzo'oúike, koane enó'iyea kotíveti koekúti ndokópone vo'ókuke ne isóneunonu júdeu kahá'atihiko koépekeonu. ²⁰Yéxoamaka ákoyea kuríinja ngoyúhoinopinóe uhá koeti nékone kémi motovâti keúkoponivo ikéneke Vúnae, koane ínzikaxeopinóe imokóvokutike koánemaka ya yóvokukenoe. ²¹Ngoyúhoinoa emo'u Itukó'oviti ne júdeuhiko koánemaka ne po'ínuhiko xâne ákoti itukápa, ngoyuhó'inoati kónokea ikótivexea isóneuke ne pahúnevo nonékuke Itukó'oviti, koane kuríkopeamaka, yoko kúveovomaka Vúnae Jesus (Kristu). ²²Kó'oyene koati eombâti ngónokea yóneam Njeruzálem. Ako énja ngxókónokumoya. ²³Poéhane éngo ne kotúhapu'ikinonuke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti ingá'akeokonomo yoko ápeyeamo kotíveti koekúti kuxónuti ya uhá koeti pitivóko véngokuikomo. ²⁴Itea ya uhá koeti koekúti, usó ngóye ngoítóponeovo kotíveti yoko ivóngeovo okonókovo. Poéhane ngahá'ayea únzexea ne itukéti ítukexeonuke Vúnae Jesus, enepone ngoyúhoyea ne inámati ihíkavoti koyúhoti koêku ne hána'iti seánakovi Itukó'oviti.

²⁵—Kó'oyene énja ákoyeanemo neíxanu, itínoe ngoyúhoinoke kixoku koeku natíxea ne Itukó'oviti xapa xâne. ²⁶Énomone ngxínopinóe ákoyea itúkapu oúngékemo yóno áva yonópoti ipihóponovokutike xepákukenoe. ²⁷Vo'oku heu-heú ngíxoá ngoyúhoinopeanoé ne isóneunovi Itukó'oviti. ²⁸Yokóhiyanavo, itínoe inuxínoti ítuke Itukó'oviti. Yokóhiyanamaka ne uhá koeti yíxovone ítukeke Itukó'oviti, enepohikone kutí koeti su'úso konókoti katarákoati, pónepikemaka Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti iníxinoa ikéneke Vúnae. Koati kaha'aínopitinoe Vúnae hivó'oxi ne ho'uxínovoti ítuke pónea kixoku hókea, vo'oku aínovone poréxopinóe ésa'i itúyoepa pahúnevo yaneko ovokóvo itína kuruhúke. ²⁹Enepo mbihapáne, énja símeopimo kutí koeti ipúhokovotihiko yovíre, enepohikone xâne ákoti okoseâna ne ínzau su'úso, yóyonone. ³⁰Muhíkova xepákukenoe, exepúkótimo hóyehohiko poe'á kixoti íhikaxea emo'u Itukó'oviti, kahá'atihiko ítúkeovo énomone hokópo ne po'ínu úti kutípoti Jesus. ³¹Énomone ngxínopinóe: Yokóhiyanavo, koane yokóhiyanamaka ne po'ínu úti. Itíkapunoe xâne iyukóvoti isóneu. Hako inotóva yokóvo ámbeyea xepákukenoe kúveu mopo'âti xoénae. Káxe, yóti ixómoyea enéngopi, péhutinoe, koane ápe írihikeovoku nzo'oúike ve'ókukeneo.

32—Kó'oyene hane nguvínovopinoe Itukó'oviti yoko emó'u, enepone koyuhó'inoviti hána'iti seánakovi. Ápemaka xunáko neko emo'úti kótiu'ikeopinoe ikéneke Vúnae, koane ímotokenaxeopinoe nemúkopi koúnaenovi Vúnae yakahá'inepoane ne uhá koeti po'ínuhiko kasása'iuo. 33 Ako ápahuina xâne íyongeovoke tíúketina koane uhé'ekotinoe ípovo. 34 Yéxoapeponoe ngo'ítukeyea indúkoti ésa'i nóngone koánemaka nókone nza'ínehiko. 35 Ya uhá koeti koekúti, énjokopinenoé kónokea ko'ítukeyea úti motovâti huvó'oxea uti xâne apêti nókone, puyakóponovati vokóvo ne emo'úti Vúnae Jesus enepo kôe: “Haina xâne iko'íparaxokonoti, itea xâne huvo'óxoti po'ínu ya nókone yupihóvomo unako koéku” kôe —kíxovokoxoane Poúlu. 36 Uke'éxone koyúhoyea nê'e, ipuyuké koéne itúkea orásaum koánemaka uhá koêti neko inuxínoti ítuke Itukó'oviti simoâti. 37 Koati êno hána'iti ikáxu'iyea okóvo uhá koêti, koane íyoyea, koane opóno'ekeahiko Poúlu, yoko siúnoneyea ikopóvati, exókoati hána'iko ne ákoyea omotóva okóvo. 38 Hane ikótívexo isóneukehiko yuho Poúlu ákoyeanemo naíxahiko. Ina xanepoâhiko tukú koeti xoko hána'iti vatéke ivú'epo.

Yóno Njeruzálem ne Poúlu

21 ¹Vuké'exone víkopeovahiko neko inuxínoti ítuke Itukó'oviti, yane namúkopone uti hána'iti vatéke, pihópone úti. Ponó koépone úti ya kali poké'e koéhati Kô ovoti kukúkeke úne. Poéhapoa káxe ikénepo, simóne úti ya Rôdi, ina vukopónomaka ya pitivóko koéhati Pátara, ²vitóponoku po'í hána'iti vatéke yonoti Fenísea. Énomone vivú'ixopo. Vúkeane pihôpo úti. ³Iyuseône Xípere yátike lopékuke úti, hunóneopane úti vonoti íyeuke Sírea. Ina símo uti pitivóko koéhati Tíru, kuríkoku ínone ne vivú'e. ⁴Yane pitivóko, vopósiko po'ínuhiko kutípoti Jesus. Vinixóponoa, poéha sêmana vókoa xapákukehiko. Vo'ókuke ne kouhahu'ikinoake Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti koéku ne kixókonokumo Poúlu, ixíko'okohiko Poúlu ákoyea píha ya Njeruzálem. ⁵Itea simovóne káxe pihópope úti, kóusokovone úti ina vukopóno. Yoko heú kôe neko po'ínu úti xoko Jesus píhea kuríkoponeovi, xané kixotíhiko yêno koane xe'éxaxapa. Tukú kíxoa vipuhíkopeane ne pitivóko. Yákonoye xe'ókuke ne úne, vipúyukexo vitúkoti orásaum. ⁶Vikopóvanehiko, vivú'ixopa ne hána'iti vatéke. Yane káyuhikopovone óvokuke ne po'ínuhiko úti kurikóponoviti.

Poúlu ya Sezâreya

⁷Vukeáne Tíru, pího úti ya Tolêmaida. Yaneko pitivóko, ápe po'ínu úti xoko Jesus noíxoponone úti. Poéha káxe vókoa xapákuke. ⁸Yaneko po'ípone káxe, vipúhíkopea xapákuke vonoti Sezâreya. Simoné'e utíya, pihóne úti xoko Filípi, enepone koyuhóponoati xapa xanéhiko ne inámati ihíkavoti omínovike Jesus. Yoko enepone Filípi, énomone póhuti xapákuke neko seti koeti ndeákinu noivókoeti yanekôyoke. Vókoane ya xokóyoke. ⁹Yoko ápe koaturu koeti ihíne, ainóvoti âvoti oko'íma, koyúhotimaka koekúti kouhahu'ikinoake Itukó'oviti.

¹⁰Kali ye'á koeti káxe ike símine ûti xoko Filípi, ápe hóyeno koéhati Ágabu simo'óviti ukeâti Njúdeya. Koati porófeta ne hóyeno koyúhotimaka koekúti kouhupu'ikinoake Itukó'oviti. ¹¹Simoné'e xapákuke ûti, ina véyo ho'e Poûlu. Yane ikáhevexopeova koane ikávo'uxopeova, koane kó'iyea:

—Hara koe kouhupu'ikinonuke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti: Kuteâti ngxíópovoku, énomonemo kíxoaneye jûdeuhiko ya Njeruzálem únae ra ho'êti, ínamakamo kurikâ xoko xâne ákoti itukapu jûdeu, enepone payásoti ya utíke —koéne.

¹²Kamoáne ûti ne yuho Ágabu, uti ha'ine Poûlu koánemaka neko po'ínuhiko íhae Sezâreya, êno yuhó'inoa ûti ne Poûlu ákoyea píha Njeruzálem. ¹³Itea hara kixó'ovi Poûlu:

—Na koeti íyeinonoe kehá'ati kemúya'iki inzóneu? Haina póhutine ingá'akeovo, itea usó ngóyemaka ivóngeovo ya Njeruzálem okonókovovo'oku iha Vúnae Jesus —kixó'ovine.

¹⁴Noixoáne ûti ákoyea víta vípokea isóneu, sikó kíxoane ûti kuteâti isóneunoa, koane kíxea ûti:

—Kaúsakapuikopo ahá'inopi Itukó'oviti —kíxoane ûti.

¹⁵Ikénepoke, kousokopovone ûti ina vukopóno ya Njeruzálem. ¹⁶Ápemaka po'ínu ûti xoko Jesus íhae Sezâreya xane'éviti iyonó'oviti xoko Menáso, kúxoti kutípoti Jesus íhae Xípere, vo'oku itúkeovo vókokunemo óvokuke.

Poûlu ya Njeruzálem

¹⁷Símo ûti ya Njeruzálem, elókea okóvo símea ûti ne po'ínu ûti xoko Jesus. ¹⁸Yaneko po'ípone káxe, xané'evi Poûlu xoko Teâku. Ina ho'uxóvomaka uhá koêti neko inuxínoti ítuke Itukó'ovitiya. ¹⁹Yúhoikoanehiko Poûlu, yane uha-uhá kíxoá koyúhoínoa kíxoaku Itukó'oviti ikó'itukexea ya ítukeke xapákuke xanéhiko ákoti itukapu jûdeu. ²⁰Kamoánehiko neko yuho Poûlu, iháyu'ikohiko Itukó'oviti ina kixohíko Poûlu:

—Iti po'ínu ûti xoko Vúnae, yéxoapepo enó'iyeeane mili xâne kutípoti Jesus xapákuke viyénoxapa jûdeu, yoko ainóvoti koâti yuixóvati ne Ponóvoti Kixovókuti yútoenovi Muíse. ²¹Hara koe eyékoxeopikehiko íhikexi uhá koeti jûdeu ovâti xapákuke ne xâne ákoti itukapu jûdeu kuríkea hókea yútoe Muíse. Mahi keyuhó'inoatihikomaka kónokea kuríkea sirkunsidá kíxea xé'ahiko, koane kuríkeamaka itúkea kuteâti hókone ne voxúnoekene, uti jûdeu, enepone yutoxóvoti yútoeke Muíse. ²²Kó'oyene, namo víxaye maka éxane ákoyea akána'u ne eyékouhiko? Vo'oku eyekóxoatihikomo sími. ²³Mani únati itikâ ra visóneunopi. Anéye koaturu koeti hóyeno xapákuke ûti itúkoti purumésa xoko Itukó'oviti. ²⁴Yaxénahiko. Yákoenemakaye kuteâti nókone itúkea kasása'ikeovo nonékuke Itukó'oviti. Epó'oxo enepone nókone itúkea kaúlalapu'ikeovo koeku itúkea purumésa, itíne parexêa ésa'i kíxeovoneyehiko koane kíxivonemakaye. Yane exoâtimo uhá koeti xâne ákoyea akána'u ne eyékou ve'ókuke, itea itúkeovo itikoâteoxo ne páhoenovi Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse. ²⁵Kene

ne po'ínuhiko ûti kutípotimaka Jesus ákoti itukapu jûdeu, pahúkinoane uti visóneunoa ákoyea yusíka níkea níkokónoti ikó'iparaxokonoke sánduhiko, koane ákoyea yusíka níkea nau hó'openo kotitínoeti. Pahúkinoamaka ûti ákoyea yusíka kapíneyea xâne ákoti itukapu koati múxone —kixónehiko Poûlu.

²⁶Yane xânea Poûlu neko koaturu koeti hóyeno yaneko po'ípone káxe. Xané kixókóhiko kasása'ikeovo nonékuke Itukó'oviti, ina urúhikova ne hána'iti imokóvokuti, etó'okoponoati ne tuti imokóvokuti itukóvotiye káxe evésekeamo nókone kúxeako motovâti ómeahiko ikó'iparaxope Itukó'oviti, kuteâti koeku nókone itúkea koeku ápeyea porómesana xoko Itukó'oviti.

Ika'ákokono ne Poûlu

²⁷Ye'ekóne uké'eyea neko seti koeti káxe, nókone kúxoixeahiko neko itúkotihipo porómesana, ápe po'ínuhiko jûdeu ukeâti Ázea noíxoti Poûlu ya témpuluke. Enepohikoneko jûdeu, itoa ítokuxea okovo uhá koêti ne po'ínuhiko xanéya okópeahiko Poûlu koane namúkeahiko. ²⁸Hara koe yuhóhiko vaúkexea:

—Itínoe izaraelíta, hivá'axavi. Enepora hóyeno, koati énomone ihíkaxo xanéhiko ya uhá koeti ipuxóvokuti okópea xanena ûti, koane okópea ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, koane púvea ra hána'iti imokóvokuti, enepora témpulu. Haina póhutine, itea muhíkova úrukua témpuluke ne xâne ákoti itukapu jûdeu, ikopí'ti'ikoati ra sasá'iti péti —kíxoanehiko.

²⁹Kó'inokeneye yúho vo'oku noíxeane Torófimu, íhae Éfezu xané'iyea Poûlu yane kúveu pitivóko. Yoko ikútixati urúkoatine Poûlu témpuluke. ³⁰Ehane ímaikexovo uhá koeti ovâti ne pitivóko, koane omoxohí koéne xanéhikoya. Ina namukóhiko Poûlu, kahakôa meúke yane témpulu, yane exéxopokononehiko páhapetea ne hána'iti imokóvokuti. ³¹Mani koepékotihiko Poûlu, itea enepone tuti húndaru pahúkoti uhá koeti húndaru íhae Róma ovâti ne pitivóko, eyékoaxa enó'iyea koêku ne uhá koeti ko'óvokuti ya Njeruzálem. ³²Yane ho'úxo neko po'ínuhiko tuti húndaru koánemaka ne húndaruhiko páhoe, ina ehahíkovo xapákuke xanéhiko. Noixoâne xanéhiko kenó'okea êno húndaru yóko'omaka ne koati payásoti tuti húndaru, kurí kixónehiko isúkea Poûlu. ³³Ina pihinôa tuti húndaru koane namúkea Poûlu, ina pahukôa iká'akeokono ya pi'âti korénde. Ina kaha'â tuti húndaru éxea itukóvotiye ne iká'ae, koáne ne váhere ítuke.

³⁴Ako tôpi kixoku vaúkexea ne xanéhiko yumopâ. Pó'iti koeku yúho po'ínuhiko koánemaka po'ínuhiko. Koáhati yupihóvati koêku ne xanéhiko vaúkexea. Vo'oku ákoyea iyúsea yuvâti, ina pahukôa tuti húndaru omópeokono ne Poûlu xoko óvohikoku húndaru. ³⁵Seopânehiko xokóyoke ne hu'okókuti yonoâti, kónokoa húndaruhiko éherukea ne Poûlu vo'oku yupíheovo ímaikexinova xanéhiko. ³⁶Hara koéhiko yúho vaúkexea neko xanéhiko:

—Képeka! Képeka! —kóyehiko.

³⁷Ehá'axo mani úrukua húndaruhiko xoko óvohikoku, hara kixo tuti húndaru ne Poûlu:

—Motóva yúnzo'ixeopi?

Ina kixôa tuti húndaru:

—Yéxoikopomaka keyúhoyi emo'u ngerêku? ³⁸Hainá'ikopo îti neko íhae Ejítu koturíkoti xanéhiko yane kôyoke, eneponeko omoti koaturu koeti mili hóyeno, ainóvoti ísukenatihiko, ya mêum ákoti apêti?

³⁹Ina kixôa Poûlu:

—Undi jûdeu íhae Társu, hána'iti pitivóko ya Silísea. Embemópití peréxinu ngoyúhoinea ra xanéhiko —kíxoane.

⁴⁰Porexókonone koyúhoyea ne Poûlu, xe'ó koéne yane hu'okókuti, ina koexépukinoa vô'u neko xanéhiko kaha'aínoati kóyunuhikeovo. Koáne, yunu-yunú koénehiko. Yane ina koyúho ne Poûlu ya emó'uke ebaraíku, yuho jûdeuhiko. Hara kíxovokoxoa:

Koyuhôa Poûlu ákoyea váhere ítuke

22 ¹—Itínoe mbo'ínu, keánemaka itínoe teyonéti xapákuke îti, uti jûdeu, yakámokenoano e ra yúnzo, maka yéxaneno e ákoyea váhere índuke —kíxovokoxoane Poûlu.

²Kamoáne xanéhiko ítúkeovo emó'uke ebaraíku koyúho ne Poûlu, inamá'axoneoxo koyunúhikovo. Ina koepómaka ne Poûlu:

³—Undi jûdeu. Hane imbúhikea inâ ambê yara kúveu mêum Társu, pitivóko ya Silísea, itea mbayá'iyekune yâye yara pitivóko. Undi íhikau Ngamalye. Uha-uhá kíxoa íhikaxeonoa ne íhíkavoti yútoeke Muíse, hó'e voxúnoekene. Koâti yuinjóvoti nzókea Itukó'oviti kuteâti kíxeakunoe héki kó'oyene. ⁴Undi áhati íkoitoponea kotíveti xâne hokoâti ra íhíkavoti íhauti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti, ngaha'âti ungé'exea. Koêkuti xâne hokoâti, hóyeno koánemaka sêno, ingá'akoa koane nguríkoamaka ika'ákovokutike. ⁵Éxo koâti payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti xanena îti hó'eke ítúkeovo kaná'uti ra yúnzo, koane éxoamaka uhá koeti po'ínuhiko pahúkoti xapákuke viyénoxapa, vo'oku énomonehiko itukínonu koyuhópeti ómonem ya Ndamásku xapákuke po'ínu îti, uti jûdeu, motovâti veyómbonea ne hokotíhiko Jesus-ya, koane omómbea ya Njeruzálem ika'ó koêti ya korénde motovâti ípíhóponeokonohiko.

Koyúho kixoku koêku inâ hokôpo Jesus ne Poûlu

Át 9.1-19, 26.12-18

⁶—Yanekôyoke koeku véngea ne xêne yonoti Ndamásku, ako'óne anjikâ ne pitivóko, ye'ékonemaka ítúmukea káxe, apé koéne koati xúnati uhapú'iti ukeâti vanúke kouhápu'ikonuti. ⁷Yane íngorokovone poké'eke koane ngámea emo'úti kixónuti: “Saulú, imáko ké'iyivoku. Na koeti ixómoino váherexo ítikeinonu?”

⁸—Ina ngixôa: “Kuti îti Unaém?”

—“Undi Jesus íhae Nazâre, enepone váherexinoko ítike” kixónune.

⁹—Yoko noíxoá njánena ne uhapú'iti, itea akó'oti kamâ neko yuhó'ixonuti. ¹⁰Ina ngixopâmaka: “Unaém, kuti indúka?”

—“Yexépukapa, yûrukapa ne pitivóko yénoku, ínamo yexákakana uhá koêti ne nêkone itíki” kixónune.

¹¹—Vo'oku ikómítixeonu neko êno xúnati uhapú'iti noínjone, namú kixópohiko vô'um ne njánena hiríkeonu, isímonuti ya Ndamásku. ¹²Yoko ápe hóyenoya teyoti Itukó'oviti koéhati Anániya, itúkótimaka páhoenovi yútoe Muíse vitúkea. Enepone hóyeno, koati téyonemaka uhá koeti viyénoxapa jûdeu ovâti neko pitivóko. ¹³Opósikopononu ne hóyeno. Simoné'e njokóyoke, koeku ahí'okeovonu, hara kixónu: “Saulú, iti mbo'ínu xoko Vúnae Jesus, ínixepane” kixónune.

—Énomone yaneko ókoku ôra, íninjopone. Ina ngomomâ ne Anániya, ¹⁴yane hara kixóponumaka: “Itukó'oviti, enepone hókone voxúnoekene mekúne, énomone noivócoxopi yéxi ahá'inopi, koane néxi neko Sasá'iti Páhoenovi, koane kémi yûho koeku yúho'ixeopi. ¹⁵Vo'oku itínemo koyuhôa xapákuke uhá koeti xâne ne neíxone koane kémone xokóyoke. ¹⁶Kutí'ikopo kixó'iko kó'oyene? Yexépuka, yáhikapu iháke Vúnae motovâti sasá'ipea pehúnevo” kixónune —kíxovokoxoane.

Ítukexeake Itukó'oviti ne Poûlu

¹⁷Ina koe'íkomaka:

—Yane aúngopovone ya Njeruzálem. Koeku indúkea orásaum ya hána'itike imokóvokuti, ápe kouhapu'ikinonuke Itukó'oviti ya kutí koeti njopúne, itea iyukovó ngoyêti. ¹⁸Noínjoa ne Vúnae, enepone yuhó'ixonuti. Ká'aye kixónu: “Yéhakapu ipíhikopi ra pitivóko, vo'oku ákomo akútípoa xanéhiko yâye ne yiúho vo'ónguke” kixónune.

¹⁹—Ina ngxôa: “Unaém, koati exoâtihiko ra ngxívokoku ixómoyea mbího íhikaxovokuke hó'e úti, uti jûdeu, ingá'akea yoko yenjépoke'exea ne kutipópitihiko. ²⁰Yaneko koépekeokonoku Etévaum, enepone koyúhoti yemó'u xapa xâne, ámbemakaya ininjoâti unáko koépekeokono. Muhíkova ngóyoninoa kápanahiko neko koepékoati” ngxóane.

²¹—Itea hara kixónune Vúnae: “Ipíhikapi ra pitivóko, vo'oku mbahukópitimo ákotike malíka xapákuke ne xâne ákoti itukapu jûdeu” kixónune —kíxovokoxoane Poûlu.

Iteôva Poûlu ne mani yehépoke'exeokono

²²Koati kamokénoti Poûlu neko xanéhiko tukú koeti koyúho “mbahukópitimo xapákuke xâne ákoti itukapu jûdeu” koêti. Yane turíxovonehiko vaúkexea. Ká'aye koéhiko yúho vaúkexea:

—Konókoti koépekeokono hóyeno kuteâti râ'a. Ákone omótova óvea ra kúveu mêum! —koénehiko.

²³Koeku vaúkexeahiko neko jûdeu koane kóhupikeamaka kápana vanúkeke koane kuríkea marípa vanúkeke vo'oku yupíheovo ímaikinovo Poûlu. ²⁴Enepone payásoti húndaru pahúkoti po'ínuhiko húndaru, pahúkoa úrukeahiko ne Poûlu xoko óvohikoku ne húndaru. Pahúkoamaka yehépoke'exoati maka enepo

epemá'ikakana, okóyuhone váhere ítuke évotikokonoke, kóturihikinovokemaka ne jûdeuhiko. ²⁵Itea koêkuiko itúkinokono iká'o, hara kixoá Poûlu neko pahúkoti póhuti sendu húndaru xe'ó koyêtiya:

—Yusíkoikopo yehépoke'exeokono xâne koeku âvoyea iyúsea ápeyeya váhere ítuke? Koáhati undi xâne ovóheixoti opékuke xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma, enepone kotíxoti xanéna —kixoane.

²⁶Kamoáne húndaru neko yuho Poûlu, úkeane kixopónoa ne pahúkoti uhá koeti húndaru. Hara kixoá:

—Neíxipa ne ítike! Vo'oku koati apêti xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma kotíxea ne hóyeno —kixoane.

²⁷Yane hara kixópono Poûlu ne pahúkoti uhá koeti húndaru:

—Kaná'uti ápeyeya xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma kotíxeopi?

—Êm, koati kaná'uti —kixoane Poûlu.

²⁸Ina kixoá'ikomaka tuti uhá koeti húndaru:

—Koati êno tiúketi mbôreu, ésa'i koyuhópeti nóngone véyeam, kutí'inoke apêti xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma kotíxeonu.

Ina kixôa Poûlu:

—Pó'iti ngoêku, vo'oku ukeátinekene inâ ambê, énomone ngoéneye vo'oku énomonemaka koéneye nzá'a —kixoane Poûlu.

²⁹Énomone yaneko ôra, ahíkuxopeovo Poûlu neko húndaruhiko mani yehépóke'exoati vo'oku kahá'ainoa koyúhoyea itukóvotiye ne váhere ítuke. Enepone pahúkoti uhá koeti húndaru, exoâne ápeyeya xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma kotíxea Poûlu, kali koyó'ikenemaka vo'oku pahúkeameku Poûlu iká'akeokono. Yoko ako yusíka kixeokononeye koeku âvoyea iyúsea itúkeovo pahukóvoti.

Poûlu nonékuke ne koati payásoti yúhoikovoku jûdeu

³⁰Poéhapoane káxe ikéne, pahúkoa pahúkoti uhá koeti húndaru veyópeokono ne korénde iká'akeokonoke Poûlu. Yane vo'oku kahá'ayea éxeaxo puínoake jûdeuhiko, pahuko ho'úxeovo ne tutíhiko sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke yoko uhá koêti neko pahúkotihiko yane koati payásoti yúhoikovoku jûdeuhiko. Ina pahukómaka veyopónoati ne Poûlu koane ísimeamaka nonékukehiko.

23 ¹Yane pono-ponó kixínoane úke Poûlu ne pahúkotihiko yuhoíkovokutike koane kixovokoxea:

—Ítínoe iyénonjapa izaraelíta, koati kaná'uti mbónea ngxokoku indúkeovo nonékuke Itukó'oviti ákoti indúkaheapu tukú koeti kó'oyene —koéne.

²Kamoné'le yuho Poûlu ne Anániya, enepone koati payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke, pahúkone hóyenhiko ovoti xêrerekuke Poûlu ipúsopahoxea. ³Ina kixôa Poûlu ne Anániya:

—Okopópitimo Itukó'oviti, iti kutí koeti xâne sásasa koyêti nonékuke po'ínuhiko xâne, itea ainovó koe ítíkoheovoti. Inípono, iti ivatákoti yara yuhoíkovokuti yúhoikeonu, mani konókoti héki ne yutoéti Ponóvotike

Kixovókuti yútoe Muíse koeku yíhoikinu, pehúkoikomaka inzúkeokono, koekúti ákoti sikâ ne Ponóvoti Kixovókuti itúkeokono —kíxoane.

⁴Ina kixóhiko Poûlu neko xâne oveâti xêrerekuke:

—Imáko ákoino tiya váherexinoa yiúho ne noívokoe Itukó'oviti, enepone payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti xâne ikéneke Itukó'oviti!

⁵Ina yumopâ Poûlu:

—Hako kixênu, itínoe iyénonjapa. Akó'oti enjâ itúkeova ne koati payásoti ya uhá koeti sasedóti, ínapo hako ngixoáneye, vo'oku ápe yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti koêti: “Hako vaheréxinoa yiúho ne payásoti xapákuke xenéna” kôe —kíxoanehiko Poûlu.

⁶Yoko koati exoâti Poûlu pí'ayea iháxakoku hó'e ne jûdeuhiko yane yuhoíkovokuti, farízeu yoko sadúseu. Énomone kóhonokino yiúho yanekôyoke kíxovokoxea:

—Itínoe iyénonjapa izaraelíta, undi farízeu. Undímaka xé'a farízeu. Koati yunzoíkokonoti kó'oyene vo'oku ngutípea exépukopeamo ne ivokóvoti —kíxovokoxoane.

⁷Ehá'axo koyuho itúkeovo farízeu ne Poûlu, turíxovone yumópeokokohiko ne farízeu yoko sadúseu, yane haxákeovokokonehiko. ⁸Vo'oku ako akútipoa sadúseuhiko ápeyea exepúkopeati ukopeâti xapa ivokóvoti. Muhíkova ánju íhae vanúke, ovoxe Itukó'oviti, ako akútipoahiko ápeyea. Ya isóneukehiko, koati uké'etine ne xâne ivokóvone, ako yonópoku. Kene ne farízeuhiko, uhá kôe kutípea ápeyea ánju, koane yonópoku xâne ivokóvone. ⁹Ina turixóvo yupíheovo yumópeokokohiko neko xâne. Yane apé koéne éskiribahiko, enepohikone ihákaxoti yútoe Muíse, exepúhikoti koyúhoyea. Yoko farízeumaka neko ihákaxotihiko yútoe Muíse. Koati kotíxotihiko Poûlu. Hara kíxovokoxo xanéhiko:

—Ako ápahuina váhere ítuke ra hóyeno vínixone. Ávaina ánju yuhó'ixoa, áko'o anêkomea po'i kó'iyevoku yuhó'ixoati ákoti inixákana, kouhupu'ikinoake Itukó'oviti —kíxovokoxoane.

¹⁰Yane vo'oku yupíheovo okópeokokohiko neko jûdeu, píkoa pahúkoti uhá koeti húndaru mítakexeekonomono ne Poûlu híyeuke. Hukínóvoti pahúkea ihaxíkoponoati neko po'ínuhiko húndaru kenó'okea veyóponea Poûlu koane omópea xoko óvohikoku húndaru.

¹¹Yaneko yóti, apé kôe ne Vúnae xêrerekuke Poûlu yuhó'ixoati. Ká'aye kíxoa:

—Hako píke. Kuteâti koeku keyúhoyi ngoêku yâye yara Njeruzálem, énomonemakamo kíxeaneye keyúhoinonu pítivokonake Róma —kíxoane.

Mani koepékokono Poûlu

¹²Yuponíne ho'úxovone ne jûdeuhiko, ina itúko koati yuhôti ya iháke Itukó'oviti epemóvoti pahúkopeekonomono ipihóponovokutike enepo níka koane enâpu koêkuti kó'iyevoku ekâti ya koeku âvoveya kaepeka Poûlu.

¹³Yoko anú'uko koarenta koeti hóyeno ne kixotíneye yúho. ¹⁴Yane pihónehiko koyúhoponea isóneu xoko tutíhiko sasedóti inuxínoti jûdeuhiko hó'eke yoko po'ínuhiko pahúkoti xapákuke jûdeu. Hara kixóponoa:

—Vitúkone koati yuhôti ya iháke Itukó'oviti vepemóvoti pahúkopekonomo úti ipihóponokutike enepo níka úti koeku ávoyea kaepeka úti Poúlu.

¹⁵Kó'oyene, itínoe, koánemaka uhá koêti ne pahúkotihiko yane koati payásoti yúhoikovoku úti, pehúkanoe yemó'u xokóyoke ne pahúkoti uhá koeti húndaru, yepemoâti pahúkinopinoe Poúlu vo'oku kehá'ayinoe yépemo'ikiko, itíkovoti kehá'ati yéxi po'ínuhiko koekúti vo'ókuke. Itea koêkumo kenó'okea ne Poúlu, usó koyêtimo koépekea úti xenékuke tumúneke símea yâye —kíxovokoxoane.

¹⁶Itea eyékoxo xé'a mokexa Poúlu neko isóneunokono eúko. Úkeane pího xoko Poúlu ya xoko óvohikoku húndaru. Urúkovone, ina etó'oko Poúlu uhá koeti kámone. ¹⁷Yane iháxikoane Poúlu ne pahúkoti póhuti sendu húndaru koane kíxea:

—Yáma ra homoêhou xoko pahúkoti uhá koeti húndaru. Anéye âha koyúhoinoa —kíxoane.

¹⁸Koáne, evékoane xokóyoke. Yane hara kixo pahúkoti uhá koeti húndaru:

—Enepone iká'aeti Poúlu, iháxikonu epemónuti evéngea ra homoêhou xikóyoke vo'oku ápeyea âha koyúhoinopea —kíxoane.

¹⁹Yane namúkone vo'u homoêhou ne pahúkoti uhá koeti húndaru. Kali ahíkuxoa motovâti ákoyea po'i kamoâti, ina epemó'ikoa âha koyúhoinoa.

²⁰Yane hara kíxoane homoêhou:

—Kóusokone isóneu ne jûdeuhiko épemeopi pehúki Poúlu yuhoikovokutike ihârotike nonékuke ne jûdeu pahúkotiya. Itúkotovihikomo kahá'ati éxea po'ínu koekúti xokóyoke. ²¹Itea hako kitipôa, vo'oku xapákuke neko hóyenhiko, anêko itúkoti koati yuhôti ya iháke Itukó'oviti epemóvoti pahúkeonomo ipihóponovokutike enepo níka koane enâpu koêkuti kó'iyevovoku ekâti koeku ávoyea kaepeka Poúlu. Anú'uko koarenta koeti hóyeno kixotíneye yúho. Usokó kóyenehiko koépekea. Poéhane yemó'u pehúki Poúlu yónea yuhoikovokuti kuxónehiko.

²²Yane ina kixôa pahúkoti uhá koeti húndaru:

—Hako keyuhó'inoa koêkuti xâne yéto'okinu —kíxoane.

Yane pahúkoane pihópea.

Pahúkókono ne Poúlu xoko ngovenâdo koéhati Fêli

²³Yane enepone pahúkoti uhá koeti húndaru, iháxiko po'i pi'âti húndaru ainóvoti pahúkoti póhutihiko séndu húndaru. Hara kíxoaxo:

—Usó ixexa pi'âti séndu húndaru, yoko po'i setenta koetíhiko ivu'ixoti kámo, koánemaka po'i pi'âti sendu húndaru omoti suíke yonotíhiko Sezâreya. Usó íxeixa uhá koeti motovâti ipíhiki ukeâti nove ôra óno ya yóti. ²⁴Keúsakane kámohiko ivú'emo evo Poúlu. Kétiu'ika kéyonoyi yomâti xokóyoke ne ngovenâdo, enepone Fêli —kíxoane pahúkoti uhá koeti húndaru.

²⁵Ina yutoxómaka koyuhópeti yonoti xoko Fêli. Hara koe yútoe:

²⁶“Mbahúkinopi yúndoe, iti Fêli, iti hána'iti teyonéti ngovenâdo. Yúnzoikopi, undi Kalautiu Lízea.

²⁷“Enepora hóyeno mbáhoenopi, iká'akoa jûdeuhiko. Mani koepékoatine indopónoa, ûndi yoko uhá koeti húndaru mbáhoe. Itea enjoâne ápeyea xunáko ne ponóvoti kixovókuti ya Róma kotíxea ne hóyeno, ngoítovane. ²⁸Yane vo'oku ngahá'ayea énjea évotikoake jûdeuhiko, mbahúkoane ómeokono ne hóyeno yuhoíkovokutike nonékuke ne pahúkotihiko xapa jûdeu yane koati payásoti yúhoikovoku. ²⁹Hukinóvoti énjea itúkeovo koekúti ya Ponóvotike Kixovókuti hó'e puínokono, itea haina koekúti mani kutí'inoke koepékokonoti. Muhíkova iká'akeokono, ako omótova. ³⁰Eyengóxoane ápeyeamo he'onó koyêti xenékuke usó koyêtihiko koépekea Poûlu, ombósikoane hú ngíxea mbahúkea xikóyoke. Mbahúkoamaka neko puvâti píheamaka koyúhoponea puínoake xikóyoke. Koékune yúndoe” koéne yútoenoa.

³¹Yane itúkoa húndaruhiko ne páhoenokono. Ya yóti omóhiko Poûlu yaneko pitivóko koéhati Antipátiride. ³²Yaneko po'ípone káxe, aúkopovohiko po'ínuhiko húndaru xoko úkeaku. Poéhane ne húndaruhiko ivu'íxoti kámo ukopóno ómea Poûlu. ³³Simoné'ehiko ya Sezâreya, poréxoanehiko neko koyuhópeti xokóyoke ne ngovenâdo koane kuríkeamaka Poûlu xokóyoke. ³⁴Yuhókoane ngovenâdo neko koyuhópeti, ina epêmo Poûlu itukóvotiye poké'e úkeaku xapákuke neko poké'ehiko ítuke Róma. Exoâne itúkeovo íhae Silísea, hara kixo Poûlu:

³⁵—Enepo simahíka ne puvópiti, ínamo angamókeno yíúho —kíxoane.

Ina pahukôa ómeokono ne Poûlu ika'ákovokutike ya óvokuke nâti, enepone Êrodi, óvokumaka natíxea.

Koyúho ne tutíhiko jûdeu évotikoake Poûlu nonékuke Fêli

24 ¹Singu koe káxe ikénepo, símo Sezâreya ne Anániya, enepone koâti payásoti ya uhá koeti sasedóti inuxínoti jûdeu hó'eke. Ápemaka po'ínuhiko teyonéti xapákuke tuti jûdeu, yoko hóyeno koéhati Tétulu, ahúkoti ya koyuhó'iyeatike. Aínovone koyúhote évotikoake Poûlu nonékuke Fêli, enepone ngovenâdo. ²Ihaxíkokono nonekútike ne Poûlu, koyúhone ne Tétulu évotikoake jûdeuhiko. Hara kixo Fêli:

—Iti koati hána'iti teyonéti xapákuke úti. Aínapo yákoé yexôa kíxeku netíxi xapákuke úti ákoinoke isukókoti koane ákoinoke aúke'e úhepeko kóyeku úti yara poké'exa úti. Enómaka ítene itúki poké'exake úti. Koane vo'ókuke ne inámati isoneúti ípihene, énomone kutí'inoke yusikópotine koeku úti, uti jûdeu. ³Koati iyúseoti kó'iyeaneyea ya uhá koeti kixé'eviku koáne ya uhá koeti ípuxovoku iyénonjapa jûdeu, epó'oxo ákomo hunókoku ne víkoro'ixinovopi vo'ókuke. ⁴Itea ákomo ngá'umaka ra yúnzo mará'inamo ngámamikapi. Embemópiti kémokenoyinu koeku kalihú ngíxea emó'um vo'oku iti hóyeno seánati. ⁵Véxoa itúkeovo áhati kópoe'akea isóneu xanéhiko ra hóyeno yuhoíkovoti nenékuke.

Koêkuti óvoku itóhineyea ne jûdeuhiko ya uhá koêti ra kúveu mêum, koati koturhikoati. Énomonemaka inuxínoa ne xanéhiko poe'áti hókone, enepone iháxoneti nazârenu. ⁶Ákomaka téya ne témpulu, enepone hána'iti imokóvokuti. Mani apêti úroeya ákoti parexâ Ponóvoti Kixovókuti hó'e úti úrukeova. Yane namúkoane úti. Mani yuhofkovoti ne hóyeno nonékuke ne Ponóvoti Kixovókuti hó'e úti. ⁷Itea énomone yaneko mani vika'ákoa, kenó'okinovi Lízea, tuti uhá koeti húndaru, mikukóponoati xoko úti. Koati xúnati hú'uxopeova. ⁸Pahúkoamaka Lízea símeahiko yâye xikóyoke ne koyúhóti ápeyea váhere ítuke ra hóyeno. Enepo yepemá'ika râ'a, kemoâtimo xokóyoke uhá koêti ne koekúti yuhó'inopi úti kó'yene, vévotikoake —kíxoane Tétulu.

⁹Kúteanemaka koeku yúho po'ínuhiko jûdeu. Aínovomaka koyuhoâti itúkeovo koati kaná'uti kó'iyeaneye.

Sa'ikóva Poûlu yúho ne puvâti

¹⁰Ina koexépuko vô'u neko ngovenâdo porexoâti ne Poûlu koyúhoyea. Yane hara kixo Fêli ne Poûlu:

—Énjoa enó'iyeané xoénae itíkivo yúhoikovoku úti, uti jûdeu. Énomone kutí'inoke úhepeti inzóneu nzímea nenékuke nza'fkeova ne yunzó'inokono.

¹¹Motóva éxeokono itúkeovo kaná'uti ra yúnzo ákoyea anú'uka nduse koeti káxe ike nzeópine ya Njeruzálem, yónongu inzáyut'ikoponea Itukó'oviti. Motóvamaka éxeokono kaná'uko ra yúnzo ¹²ákoyeamaka angapa yuho xanéhiko ya hána'iti imokóvokuti, inu'fkonu ne jûdeuhiko. Ákomaka íngatuxa isoneu xanéhiko okópea koêkuti xâne, yusíkotí itúkeovo íhikaxovokuke hó'e jûdeuhiko, áko'o ya kúveu pitivóko. ¹³Akó'otimaka oxene kouhapat'ikeokono kaná'uko ne yuhómeku ápeyea váhere índuke. ¹⁴Itea koati ngoyuhó'inopiti nzókea ra íhíkavoti fhauti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti, enepone koyúhonemekuhiko itúkeovo poe'áti hokonéti. Énomone koéneye nzókea Itukó'oviti, enepone hó'emaka voxúnoekene, uti jûdeu. Ngutípoa uhá koêti ne yutoéti yara Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, yoko uhá koeti yútoe porófetahiko, enepone koyúhóti emo'u Itukó'oviti mekúke. ¹⁵Ápemaka ngúxoixone xoko Itukó'oviti, énjone kousokeovomo, kuteâtimaka kúxonehiko râ'a. Énomone exépukopeamo ne ivokóvoti, enepohikone únati kixoku itúkeovo koánemaka ne pahukóvotihiko. ¹⁶Énomone ngóxuna'ixinovo, ngaha'âti mbónea ngixoku indúkeovo nonékuke Itukó'oviti koane nonékuke uhá koeti xâne ákoti indúkaheapu.

¹⁷—Kali enóne ike imbúhikine Njeruzálem ina aungópovoya, omombínóti iyénonjapa jûdeu kali huvó'oxeokonoke ya nókoneke, koane indúkótimaka íngó'iparaxoke Itukó'oviti. ¹⁸Énomone indúko ya hána'ítike imokóvokuti noixónu ne jûdeuhiko íhae Ázea. Yoko ngoúsokoane ne nóngone indúkea ngasása'ikopeovo nonékuke Itukó'oviti inúxótike. Epó'oxo ako ho'uxóvoti xâne ya njokóyoke, koane ákomaka okopókoti. ¹⁹Enepohikone jûdeu íhae Ázea, mani konokoâti símea nenékuke koyúhoponea évotikonuke eneponi áva índuke ínixonehiko ákoyea aúmati, ²⁰áko'o itukovo ra jûdeu yâyeke, énomonehiko okoyúhoa áva váhere

índuke, ínixone pahúkotihiko xapa júdeu yaneko yunzoíkokono nonékukehiko yane koati payásoti yúhoikovoku. ²¹ Poéhanemea itukapu vo'ókuke neko hónoti yúnzo yuhóikovokutike nonékukehiko évodíkokono. Vo'oku hara koeti yúnzo yanekóyo: “Anéyem kó'oyene yúnzoikeokono nenékukenoé vo'oku ngutípea exépukopeamo ne ivokóvoti” ngôe —kíxoane Poúlu ne Fêli.

²² Yane vo'oku éxea Fêli koêku ne ihíkavoti íhauti Kaná'uti Xêne yonópoti xoko Itukó'oviti, ixíkopa po'i káxe épemo'ikeokono ne Poúlu. Ina kixôa Fêli ne Poúlu:

—Enepo síma Lízea, enepone pahúkoti uhá koeti húndaru, ínamo ongoyúho kixékonokumo —kíxoane.

²³ Yane pahúkoa Fêli ne exoti koeku póhuti séndu húndaru itúkinoa koyonoâti ne Poúlu. Pahúkoamaka iyuhii kixéokono ne Poúlu koane ákoyea itápa simínoa ínikonehiko kousókinoponoati nókone.

Poúlu nonékuke Fêli yoko Ndurúsila

²⁴ Avo áxu'íkene ikénépoke, aúkopovo ne Fêli xaneti yêno, seno júdeu koéhati Ndurúsila. Yane pahúkoa Fêli iháxikoponoati ne Poúlu. Yane kámokenoyea yúho koyuhó'ino Poúlu koêku ne kutípea Kristu Jesus. ²⁵ Koati koyuhó'inoati Poúlu kónokea pónea kixoku itúkeovo ne xâne, koane éxea sayá'ikopeovo, koane kónokeamaka seópea nonékuke Itukó'oviti yúhoikopeokonomo vo'oku kixoku itúkeovo. Yane yupíhova píkea Fêli. Hara kixo Poúlu:

—Motóva pihépi kó'oyene. Koêkutimo káxe motó'iyevaku, ínamakamo inzaxíkapapi —kíxoane.

²⁶ Yoko koati kuxoâtímaka Fêli ápeyeamo tiúketi póneake Poúlu, ésa'i kuríkopea. Énomonemaka kali enó'ino iháxi'ixea Poúlu yúho'ixea.

²⁷ Pí'a xoénae ikéne, ápe ahe'ókopati ne Fêli, hóyeno koéhati Posiu Féstu. Vo'oku kahá'ayea Fêli iyúni'ikea júdeuhiko, ene ákoino kuríkapa Poúlu. Síkoane óvoheixea ika'ákovokutike.

Epemóvo ne Poúlu yúhoikeokonomo xoko koati payásoti nâti

25 ¹ Mopó'a káxe ike itúkopinevo pahúkoti ne Féstu yane poké'e, pihóne Njeruzálem ukeâti Sezâreya. ² Simoné'eya, ina pihinôa tutíhiko sasedóti inuxínoti júdeu hó'eke, yoko po'ínuhiko payásoti júdeu koyúhopoinoa évotikoke Poúlu, ³ koane épemo'ixeahiko itúkinoa âha pahúkopea Poúlu Njeruzálem-ke. Yoko ápe isóneu nekóyohiko kóusokeamo koepékoti Poúlu xenékuke épeminoakehiko. ⁴ Ina kixovóxoxoa Féstu:

—Sezâreya iká'akokono ne hóyeno. Ákomo ánju'íkene yâye, yonómbokunemakamoya. ⁵ Koêkuti kahá'ati píhea ya xepákukenoe, axénaponu, maka enepo áva váhere ítuke ne hóyeno, yokóyuhoponoane —kíxovokoxoane.

⁶ Itopónone kuteâti oitu, áko'o yehí koeti káxe óvea ne Féstu xapákuke, ina aukópovo ya Sezâreya. Yaneko po'ípone káxe, ivátakone ne Féstu xoko óvoku pahúkoti yuhóikovokutike, yane ina pahúko veyóponeokono Poúlu. ⁷ Simoné'e Poúlu, yakukú kíxoane júdeuhiko, enepohikone ukeâti

Njeruzálem, koyuhoâti enó'iyea koati váhere ítuke, itea ako veínoake kouíhapu'ikea itúkeovo koati kaná'uti ne yúho. ⁸Ina kôe ne Poûlu sa'ikóva:

—Haina ongopâti ne Ponóvoti Kixovókuti hó'e júdeuhiko. Ákomaka váherexina índuke ne hána'iti imokóvokuti, koane ako angapa Sêza, enepone koati payásoti natina úti —koéne.

⁹Ina kízo Poûlu ne Féstu kaha'âti iyúni'ikea ne júdeuhiko:

—Kehá'aikopo píhi ya Njeruzálem yíhoikikono njokóyoke vo'ókuke ra koekútihiho?

¹⁰Ina kixôa Poûlu:

—Xoko Sêza, natina úti ya Róma, émbemovo yúnzoikeokono. Énomone motókeyea yúnzoikeokono. Ako váhere índukeinoke júdeuhiko. Yéxoapepo kó'iyeaneye. ¹¹Eneponi áva ákoti aunáti índuke, itukapu apêti koati hána'iti mbahúnevo évondíkokonoke ngoépekeokono, mani usó ngoyêti ngoépekeokono. Itea koeku ákoyea akána'u ne yuhóhiko vo'óngu, ako yusíka iyúni'ikeekonohiko ne júdeu ngurí'okeokonoahiko. Émbemovo yúnzoikeokono xoko Sêza —kízoane.

¹²Yuhó'ixoane Féstu neko hóyenhiko huvo'óxoati yoko enekoâti ya natíxoku, ina kízo Poûlu

—Keha'âpo itúkeovo xoko Sêza yíhoikokono, émononemo yéno —kízoane.

Símo Agirípa yoko Mbereníse xoko Féstu

¹³Kali ye'á koeti káxe ikéne, ina símo ya Sezâreya ne nâti iháxoneti Agirípa. Yoko Mbereníse xáne. Koati yuhoíkoponotihiko Féstu koeku itúkeovo inámati ngovenâdo. ¹⁴Koeku ókeaya kali ye'á koeti káxe, koyúhoinoa Féstu koêku ne Poûlu. Hara kízoa:

—Anéye hóyeno iká'ae Fêli. Óvaikone ika'ákovokutike ipuhíkopeane Fêli itúkeovo ngovenâdo. ¹⁵Yaneko mbíheaku ya Njeruzálem, enepone tutíhiko sasedóti inuxínoti júdeu hó'eke, yóko'omaka ne po'ínuhiko teyonéti xapákuke tuti júdeuya, koyúhoinonoa ne évotikoke Poûlu. Épemonuhikomaka mbahúkea koépekeokono. ¹⁶Ina ngxoáhiko ákoyea víxaneye, uti íhae Róma. Ako pahuka uti koépekeokono ne koêkuti kó'iyevoku xáne koeku ávoveya síma xanéhiko yuhoíkovokutike koyúhoyea évotikoake, koane kónokeamaka ápeyea ne yuhoíkovoti xapákuke maka omótothane sa'íkeova ne yuhó'inokono. ¹⁷Koati énomone yaneko símeakuhiko yáye njokóyoke, ako ingá'akarixa. Itea yaneko po'ípone káxe, ivándakone xoko óvoku pahúkoti yane yuhoíkovokutike, koane mbahúkoane ómeokono ne hóyeno. ¹⁸Ina koyuhóhiko évotikoake, itea ako ápahuina váhere ítuke ne hóyeno kuteâti mbó'okone koyúhoyeahikomo. ¹⁹Koati koekúti vo'oku hó'e okópinoahiko, ínapoxo vo'oku hóyeno ivokóvotine koéhati Jesus, koyúhone Poûlu itúkeovo ukopeâti xapa ivokóvoti. ²⁰Akó'oti enjína inzóneu mani ngxokoku ngóyuseopea ra koekúti. Yane émbemoa ne hóyeno kahá'ayea yónea ya Njeruzálem yúhoikoponeokonoya vo'ókuke ra koekútihiho évotikokonoke. ²¹Itea kahá'a óvoheixeaneye motovâti itúkeovo xoko Sêza yúhoikoponeokono. Yane mbahúkoa iká'akeovoiko tukú koeti mbahukâ xoko Sêza —kízoane.

22 Ina kixo Féstu ne Agirípa:

—Mani ngaha'âtimaka ngámea yúho ne hóyeno —kixoane.

—Kemoâtimo ihârotike —kixoane Féstu.

Yuhó'inoa Féstu ne Agirípa yoko xánena

23 Yaneko po'ípone káxe, úrukovone yuhoíkovokutike ne Agirípa yoko Mbereníse. Koati iyoyókovotihiko, koane êno teyonéti xánena, enepohikone payásoti húndaru pahúkoti po'ínuhiko húndaru yoko payásotihiko hóyeno yane pitivóko. Yane pahúkoane Féstu veyóponeokono ne Poûlu. 24 Ina kixôa Féstu neko xanéhiko ho'uxóvotiya:

—Iti nâti Agirípa, yoko uhá ketínoe apêti yâyeke, enepora hóyeno neíxone, koati énomone simínonu uhá koeti jûdeuhiko íhae yâye, koánemaka ukeâti Njeruzálem, koyúhota kónokea koépekeokono. 25 Itea akó'oti íninjone évotikokonoke mani koépekinokonoke. Yoko vo'oku épemeovo yúhoikeokono xoko Sêza, natina úti, ngoúsokone inzóneu mbahúkeaya. 26 Itea akó'oti ênja mani koeku yúndoe, mbáhoe xoko nâti, “Éha kôe pahúnevo râ'a” koêti. Énomone omínoam yâye nenékukeno, ínapoxo nenékuke, iti nâti Agirípa, maka enepo epemá'ikakanane, aváne koekúti motovâti yundóxea vo'ókuke. 27 Vo'oku íninjoa ákoyea aúnnati mbahúkea iká'aeti enepo hákotimaka yúndoe koyuhoâti évotikokonoke ne hóyeno —kíxovokoxoane Féstu.

Yuhu Poûlu nonékuke Agirípa

26 1 Ina kixo Poûlu ne Agirípa:

—Motóvane se'íkivoa yúho ne puvópitihiko —kixoane.

Yane koéxepukone vó'u ne Poûlu koane turíxeovone sa'íkeova yúho ne puvâti. Hara kôe:

2—Koati úhepeti inzóneu kó'oyene koeku mboréxeokono nzímea nenékuke, iti nâti Agirípa, motovâti nza'íkeova uhá koêti ne yuhu jûdeuhiko puvónuti. 3 Ínapoxo koeku yéxi uhá koeti kixoku itúkeovo ne jûdeuhiko, koánemaka ne koekútihiko ákoti akutíkoko isóneunoa yumópinokokoke. Énomone émbeminopi kévesekimo kémokenoyi ra yúnzo.

4—Enepora ngóyeku ya xapákuke iyénonjapa xoko úngeaku koánemaka ya Njeruzálem ukeátine indukóvoiko kalivóno tukú koeti kó'oyene, heú koe jûdeu éxeahiko ngoêku. 5 Koati kaná'uti éxeonuhiko ukeátinekene ngalivónoxoiko. Yoko enepone akahá'ahiko, mani motovâti koyúhoyea ngoêku vo'oku indúkeovo farízeu, enepone koati hokoâti ra hó'e úti, uti jûdeu. 6 Kó'oyene koati vo'oku ngúxone xoko Itukó'oviti, énjone kousokeovomo, yúnzoikinokono. Énomone neko koati emo'úti yuhó'inoa Itukó'oviti ne voxúnoekene ápeyemo. 7 Énomonemaka kúxoixo ne nduse koeti iháxakoku viyénoxapa, uti jûdeu. Káxe, yóti kóxuna'ixovoxo ikéneke Itukó'oviti, kaha'âti itóponeamaka. Koati vo'ókuke ra ngúxone xoko Itukó'oviti, énjone kousokeovo, ene

koyúhoino ne júdeuhiko indúkeovo váhere. ⁸Námea koeti ínixinoa xâne xepáukenoe itúkeovo koati tiú'iti koéxepukopea Itukó'oviti ne ivokóvoti?

⁹—Yanekóyoke, íninjoamaka ngónokea xuná'iyexao ongópea ne hokotíhiko Jesus íhae Nazâre. ¹⁰Énomone indúko ya Njeruzálem. Namungóne koyuhópeti, yútoe tutíhiko sasedóti inuxínoti júdeu hó'eke, koyúhote indúkeovo páho, êno kasása'iuo Jesus ingá'ae. Enepo koyuhókono kixókonokumo, ámbemaka xapákuke neko xâne koyuhoâti kónokea koépekeokonohiko. ¹¹Enómaka váhere índukeinoa ya uhá koeti íhikaxovoku hó'e júdeu. Muhíkova mbahúkoa váherexinoa yúho ne Kristu. Koane vo'oku yupíheovo mbúveahiko, ako malíka yónongu ya pitivókohiko ya po'i poké'e nzopenókexoati.

¹²—Énomonemaka ngahá'a indúkea yanekóyo, mbihínoko ya Ndamásku omondi koyuhópeti itukeinonu tutíhiko sasedóti inuxínoviti hó'eke úti, uti júdeu. Enepone koyuhópeti, koati koyúhote indúkeovo páhoehiko indúkea ne itukéti. ¹³Koeku véngea neko xêne, yoko itumúkotine káxe yanekóyo, apé koéne noínjone, êno xúnati uhapú'iti ukeâti vanúkeke anu'úkoti uhapu'ine káxe. Úhapu'i koéne njêrerekuke koane xêrerekuke njánena. ¹⁴Heú koe úti víkorohikeovo poké'eke. Ina ngámo emo'úti kixónuti ya yuhóke úti, uti júdeu: “Saulú, imáko ké'iyivoku. Na koeti váherexino itukeinonu? Koati itíne okó'okopovo kuteâti kixórovoku vúí okó'okopeovo enepo ixômo akasúrako heú'iti kiri haváva veínokonoke hokúxeokono” kixónune. ¹⁵Ina ngxôa: “Kuti íti Unaém?” Ina yumopónu Vúnae: “Undi Jesus, enepone váherexinoke ítike. ¹⁶Yexépukapa, xe'ó yákoepo! Ngoútata'ixinovopine kó'oyene vo'oku indukópitinemo ovónje. Keyuhó'inonoatimo xâne ne neixone njokóyoke kó'oyene, koáne ne íngomumuxeopikeikomo. ¹⁷Ngoitóvopitimo ya áha kíxeopi ne júdeuhiko, koánemaka yane áha kíxeopi ne xanéhiko ákoti itukapu júdeu ya xoko mbahúkopikumo keyúhoyi emó'um. ¹⁸Yané'e, imihé'okotimo isóneuhiko koane ipuhíkopeatihikomo hahákutike yonópoti uhapú'ítike. Iteôvatimo ne xunako Satánae hokópotimo Itukó'oviti. Ituyôpotinemo pahúnevo, koane itukópovotimo xanena Itukó'oviti, xaneâtimaka ne po'ínuhiko xâne sasa'ípotine vo'oku kutípeonuhiko” kixónune Jesus.

¹⁹—Yoko enepone páhoenonu Jesus indúkea yaneko koútata'ixinovonuku xenékuke, énomone indúko, iti náti Agirípa. ²⁰Inúxotike, ngoyúhoino ne íhae Ndamásku, koánemaka ne íhae Njeruzálem, yóko'omaka ne íhae uhá koeti poké'ixa Njúdeya. Yane ngoyúhoinoamaka ne po'ínuhiko xâne ákoti itukapu júdeu, enjókoatihiko kónokea ikótivexea isóneuke ne pahúnevo yoko kuríkopea, koane hokópea Itukó'oviti, yoko itúkea únatinoe koekúti kuteâti motókeyea itúkea ne xâne inámapoti kixoku itúkeovo ikéneke Itukó'oviti. ²¹Vo'oku kó'iyeaney ne yúnzo xapákuke xâne, énomone namúkinonu ne júdeuhiko koeku óveam ya hána'iti imokóvokuti ina kaha'áhiko koépekeonu. ²²Itea vo'oku huvó'oxeonu Itukó'oviti, anéyeingo tukú koeti kó'oyene, ngoyuhó'iyeti emó'u xapa uhá koeti xâne, kúteanemaka xapákuke ne ákoti apayáso koánemaka xapa payásotihiko. Ako po'i yúnzo ákoti itukápa neko koyúhone porófetahiko koánemaka Muíse ápeyemo. ²³Énomone ne kónokea koítóponeovo kotíveti ne Kristu,

koane itúkeovo énomone inuxô exépukepo ukópea xapa ivokóvoti, motovâti kouhupu'ikea viyénoxapa jûdeu, koánemaka po'ínuhiko xâne ákoti itukapu jûdeu.

Tetú kixôa Féstu koyúhoyea ne Poúlu

²⁴Koêkuiko koyúhoyea ne Poúlu ixómoti sa'ikóva ne yuho puvâti, kóhonokone emó'u ne Féstu tetú kixeâti yúho. Hara kixoá:

—Pipókeoxovone vo'oku enó'iyea fhikexivo Poulú.

²⁵Ina yumopâ Poúlu:

—Iti koati hána'iti teyonéti Festú, itea ako ángoeneye kuteâti iséneunonu. Haina undi pepokéxovoti. Ako kalíhuina! Itea enepora yúnzo, aínovo koati kaná'uti emó'úti. Haina yuho xâne pepokéxovoti ra yúnzo.

²⁶Éxoapepo nâti Agirípa uhá koêti ra koekúti. Ako ongónokoa ámbiku'ixea ongóvo yúnzo'ixea, enjoâti ákoyea ápahuina koekúti yara yúnzo ákoti exâ. Vo'oku ako he'onó ákoe itúkeokono ra koekúti. ²⁷Iti nâti Agirípa, ako ongónokoa émbemeopi kitípi itúkeovo kaná'uti ne yuho porófetahiko koyúhoti emó'u Itukó'oviti mekúke. Énjoa kitípi —kixoane Poúlu.

²⁸Ina kixôa Agirípa:

—Ikítixati iténutimo nzokópea Kristu yara kalihú koeti emó'úti kuteâti yemó'uinonu?

²⁹Ina yumopâ Poúlu:

—Yusíkoti itúkeovo yara kalihú koeti ngoyúhoyea, áko'o ya umó'iyea, itea ehá'ani kutipasí kényinu ya uhá koeti koekúti, ákoti itukápu ya ingá'akeovo. Haina póhutine íti, itea ehá'animaka kó'iyeaneye ra uhá koeti po'ínuhiko kamokénonuti kó'oyene —kixoane Poúlu.

Mani kurikópovotine ne Poúlu

³⁰Yane exépucone nâti, koánemaka ne Fêli, enepone ngovenâdo, yoko Mbereníse, koánemaka uhá koeti neko ha'íne ivatáhkotiya.

³¹Ahikúxoepovonehiko Poúlu, ina exókoko isóneu. Hara koéhiko:

—Ako ítuke ra hóyeno mani koépekinokonoke. Muhíkova iká'akeokono, ákomaka évotikinokonoke —koénehiko.

³²Ina kixôa Agirípa ne Féstu:

—Mani kurikópovotine ne hóyeno eneponi hákoti epemóvo yúhoikeokono xoko Sêza —kixoane.

Pahukókono ne Poúlu ya Róma

27 ¹Usoné'e visóneunokono vóneamo Ítalea ya hána'iti vatéke, kurikokonone ne Poúlu koánemaka ne po'ínuhiko iká'aeti xoko hóyeno koéhati Njúliu, kali payásoti húndaru pahúkoti póhuti séndu húndaru. Enepone hóyeno, hane úkea xoko iháxakoku teyonéti húndaru iháxoneti “Húndaruna Sêza”. ²Yane namúkone uti hána'iti vatéke íhae pitivóko koéhati Andaramítíu. Yoko koati usó koyétine yónea ne ivú'eti íyeuke pitivókohiko ya poké'exa Ázea

ya xe'lo mar. Yane pihóne úti. Hane xáne úti Aristáku, íhae Tesálonika, pitivóko ya Masêdonea. ³Po'ípone káxe, simóne úti ya pitivóko koéhati Sídom. Kóseana Poúlu ne Njúliu. Síkoa noíxoponea ínikonehiko motovâti koušokinohiko Poúlu nókone. ⁴Vukeáne Sídom, hane véko úti íyeu norte ya kali poké'e iháxoneti Xípere kukúikeke úne. Akó'oti sikâ ihunóvoti vékea vivú'e xoko mani vékoku úti. ⁵Hunoneâne úti ne Silísea yoko Páfílea, ina símo úti ya Míra, pitivóko ya Lísea. ⁶Yaneko pitivóko, ínixopono po'i vivú'e ne pahukoâti ne húndaruhiko omo'óviti. Enepone vivú'epo, hane úkea Alíxandiriya. Kene Ítalea yóno. Yane pahúkovine ne pahúkoti húndaruhiko vivú'íxea.

⁷Kali êno káxe he'oo kóyeyea vivú'e koane tiú'iti píhea tumúne, ina hunonêo uti pitivóko koéhati Kinídu. Koati okotumoné kixoti uti ihunóvoti ákoinoke omótova ponó kó'iyea úti xoko mani vékoku úti. Yanê'e vayákukoponovo poixô'oke kali poké'e koéhati Keréta xoko ákoyeaku áxuna ihunóvoti. Hane véko úti hunókokuke émeuxa Keréta, enepone iháxoneti Sáumona. ⁸He'oo kóye húse'okea uti Keréta tukú koeti pitivóko koéhati Únati Ókokuhiko Ivú'eti. Yoko ako ahika po'i pitivóko koéhati Láseyá nê'e.

Koímaiti koane tiú'iti yoneáti

⁹Vo'oku ko'ókoriyean ne vónea koane enó'iyean káxe vévoe, simóvone kaxena tiú'ipe yoneáti ya hána'iti vatéke. Koáhati pihotíne ne áyui júdeuhiko hó'eke, enepone irikóvoti xapa kásati. Yane enékoa Poúlu ne po'ínuhiko úti. ¹⁰Hara kíxovokoxoa:

—Ítínoe hóyeno, íninjoa tiú'iyeamo vónea koane koímaitimo.

Enómakamo evónevoti, haina póhutine ya xoko vivú'e koane ínone, itea enómo koeku úti, póhutihiko úti —kíxovokoxoane.

¹¹Itea enepone pahúkoti húndaruhiko, hane kuvóvoxo isóneunoa únae ivú'eti, koánemaka ne iyonoâti ne hána'iti vatéke. Ako koati itúkoke yuho Poúlu. ¹²Yoko enepone ókoku vivú'e, haina koati únati okokúti ya xapa kaxena kásati yoko ihunóvoti. Énomone xu'ínaino ha'íne úti inixoâti kónokea vukóponea, kahá'atihiko itóponea pitivóko koéhati Feníse motovâti vókeaya xapa kásati. Enepone Feníse, po'i ókoku ivú'eti yane kali poké'e koéhati Keréta. Yoko pi'á kôe ínonexinovoku úkeaku ihâroti. Ápe xoko úkeaku kótuti koánemaka xoko úkeaku kásati.

¹³Yane turíxovone ápeyean ihunóvoti he'oo koyêti ihúneovo íhae úkeaku kásati. Yoko ikutíxatihiko itopónoatimo neko áha yónea, énomone veyópoinoahiko neko ínati haváva ixikoâti ne vivú'e. Úkeane pího úti. Huse'oo kíxoá vivú'e ne poké'exa Keréta ákoti koati ahíkea. ¹⁴Avo áxu'ikene vónea, kenó'okone êno xúnati ihunóvoti iháxoneti “Nordeste” ukeâti íyeu Keréta. ¹⁵Yane koati xúnati amátitikea vivú'e. Ákone víta vévekea xoko mani vâha vékea úti vo'oku xunáko ne ihunóvoti. Énomone síkó kixínoa úti ya koékuti iyónoaku ihunóvoti. ¹⁶Yane hane véko úti xoko ákoyeaku áxuna ihunóvoti poixô'oke ya kali poké'e koéhati Kalaúda kukúike úne. Énomone veyópea úti ne kali vatéke híre ne vivú'e.

Êno vikó'okorixea ina vitopâ vîrukea vivú'eke. ¹⁷Vurúkoane, ina ika'ákexoa ahinoêtihiko ya mâreso kotí'úikoati, puvâti itóhineyeya. Vo'oku píkeahikomaka ómeovimo ihunóvoti ya koéhati Siríte, óvoku êno harîri, ene poké'exinoanehiko ne kayápaehiko ihunóvoti iyonoâti ne vivú'e. Yane sikó kixoanehiko ne vivú'e ya koêkuti iyónoaku ihunóvoti. ¹⁸Yupíhovo kixó'oviku ne êno xúnati ihunóvoti. Yane ko po'ípone káxe, kûrihikoanehiko ínone ne vivú'e oévoke úne motovâti yapáhiyeya. ¹⁹Yane mopó'apeke káxe, vánahixovane ne ahinoêtihiko huvo'óxoati úti kûrihikea oévoke úne ne po'ínu ípovo vivú'e.

²⁰Kali ápe káxe ákoyeane naixa uti káxe koane hékerehiko. Ina apémaka neko êno xúnati ihunóvoti xánena úko ito'óviti. Yane ákone kúxa úti víteovomo.

²¹Yoko enotíne káxe ákoyeane nîka ne uhá koeti ivu'íxoati ne ivú'eti. Yane exépukone Poûlu xapákuke uhá koêti, ina kixovókoaxoa:

—Itínoe hóyeno, mani konokoâti kitípinunoe yaneko ngoyuhó'inopinoo ákoyea yusíka vipúhikea Keréta. Yane áko'oni ra koímaiti koeku úti kó'oyene koáne ra êno vévonevo. ²²Itea kó'oyene injíko'okopinoo ákoyeanoe píke, vo'oku ákomo ápahuina ivokóvoti xapákuke úti. Poéhanemo ra vivú'e evókovo. ²³Kó'inokeneyea ra yunzó'inopinoo, vo'oku yara yóti simónu ánju, ovoxe Itukó'oviti ukeâti vanúke. Yoko énomone nzóko ne Itukó'oviti. Koati undi ovóxe. ²⁴Hara kixónu ánju páhoenonu: “Poulú, hako píke. Koati konokoâti sími xoko Sêza, enepone koati payásoti nâti. Epó'oxo ya hána'iti seánakopi Itukó'oviti, ákomo ápahuina ivokóvoti xapákuke ne xénena yara iví'e” kixónune. ²⁵Hákonooekopo píke itínoe hóyeno, vo'oku koati ngutípoti Itukó'oviti kousokeamo kuteâti ne yuhó'inonu. ²⁶Itea vamatítikokonotikomo xoko kali poké'e kukúke úne —kíxovokoxoane Poûlu.

²⁷Itopónone pi'âti kúveu lúmingu ákoyea íyuhixavi ne xúnati ihunóvoti koane ákoyea tôpi iyónoviku yane mar koéhati Andiriyátiku, pó'okoa ahinoêtihiko yane vivú'e ákoyeane vahika poké'e. Yoko kukúnemea yóti yanekôyo. ²⁸Ina kurinó'ekohiko mâreso apêti ko'inákoati kirípuhike, ihíxoati upénoko neko úne. Yane éxoanehiko itúkeovo tirintai sei koeti méturu upénoko. Ya kali tumúneke, íhixopahikomaka. Yane itóponoiko vinti seti koeti méturu. ²⁹Vo'oku píkeahiko ínumeamo mopô ne vivú'e, kurínó'ekinohiko koaturu koeti ínati haváva ya terékuke ne vivú'e motovâti ókea koáne ákoyeane píha tumúne. Yane épemone hó'e póhutihiko neko xâne ákoyeanemo iká'akarixapu yúponiyeya. ³⁰Enepohikone ahinoêtihiko yane vivú'e, kahá'ane ínixeá oxéne kohó'yeya. Hukinóvoti koévesekehiko úneke ne kali vatéke, enepone ípíhone kúveuke vivú'e yanekôyo. Koati itúkovotihiko kahá'ati itúkinoá po'ínuhiko haváva ixikoâtimaka ne vivú'e ya nonekútike. ³¹Yane hara kíxovokoxoa Poûlu ne pahúkoti húndaruhiko koáne ne húndaruhiko páho:

—Enepomo hákoti óvo kúveuke vivú'e ne ahinoêtihiko, ákomo itépunoe —kíxovokoxoane.

³²Yane tetúkoane húndaruhiko ne mâreso itopâti neko kali vatéke. Sikó kíxoane íríkeovo úneke.

(Átu 27.43-44)

³³Kaha'áne yúponiyea, pahúkoa Poûlu uhá koêti neko xâne níkea. Hara kíxovokoxoa:

—Katoze koene káxe ixómoyea kíxoixinoe ákoti nikenôe tukú koeti kó'oyene. ³⁴Koati mbahukópiti níki vo'oku koxunákopitinoemo. Yoko péhutinoe, muhíkova póhuti kali híyeu tíuti ákomo évakapu —kíxovokoxoane Poûlu.

³⁵Uke'éxoa Poûlu koyúhoyea nê'e, veyone pâum, ina ikoró'ixinovo Itukó'oviti nonékuke uhá koêti, ina hono'ékexoa koane níkea. ³⁶Yane úhepepone isóneu uhá koêti neko xâne, ínamaka nikohíko. ³⁷Yoko duzentu setentai sei koe úti kúveuke neko hána'iti vatéke. ³⁸Uke'éxonehiko níkea, kúrihikoane úneke ne tiríku, ínone vivú'e motovâtimaka yapáhiyea ne hána'iti vatéke.

³⁹Yuponíne, ako éxapana poké'e símoku úti neko ahinoêtihiko. Itea noixoânehiko ápeyea tâki neko úne koane enó'iyea haríri xe'ókuke, ina yuhó'ixokoko oposíkoti kíxoaku iyónea vivú'eya. ⁴⁰Ina tetukoâhiko ne mâresona ínati haváva ixikoâti ne vivú'e. Yane kuríkoane oévoke úne. Kúxeopamaka ne avekópeti, enepone iyonoâti ne vivú'e koékuti âha iyónea. Ínamaka koexéputkopa ne kayápaeti oveâti nonékuke ne vivú'e motovâti iyóneovi ihunóvoti íyeuke

xê'o ne úne. ⁴¹Itea vitopónoane ne ho'úxopovoku êno harîri oévoke úne, yúhukurukovone none vivú'e xapa harîri, itópokonone. Yoko turíxovone itátakexea ne ivú'eti terékuke vo'oku yupítheovo xunáko ovóxokeovo ne úne.

⁴²Yane ínixoá húndaruhiko kónokea koépekeexea ne iká'aeti, puvâtihiko âraukea koane kohó'iyea. ⁴³Itea vo'oku kahá'ayea koíteovo Poûlu ne koati payásoti húndaru, ako síka koépekeekonohiko. Yane pahúkoa ne xanéhiko éxoti âraukea inuxó kó'iyeahiko kuríno'ekovo úneke motovâti itóponea movó'iyea ku poké'e. ⁴⁴Kene ne po'ínuhiko xâne, pahúkoko no namúkea tâpoa, áko'o itátakexine vivú'e motovâti íteovohiko. Énomone koéneye uhá kó'iyea itóponea movó'iyea ku.

Kali poké'e koéhati Maúta kukúke úne

28 ¹Vitopóvane neko poké'e, ina vexôa itúkeovo Maúta koéha. ²Koati únati kátarakeovi ne ko'óvokutiya. Óxokuxinovi yúku vo'ókuke ne úko yoko kásati. ³Ápemaka kali noku xelêke, ítixone Poûlu, kúremaka yúkuke. Yane apé koene koéxoe koho'íyeani otuko yúku. Ikókó koéne vo'ókuke Poûlu. ⁴Noixoâne ko'óvokutihiko íkokeovo vo'ókuke Poûlu, hara kixókokohiko:

—Koatímea koepékoti ra hóyeno. Íteova ne mani yúpuririkeovo, itea kó'oyene ípíhóponokonotine kuteâti motókeyea kíxeokono —kixókokonehiko.

⁵Itea ikátatavo'uxovo ne Poûlu, kurikoâti ne koéxoe yúkuke. Yane ako yuvâti. ⁶Yoko kúxoane ko'óvokutihiko momó'oxeamo ne vô'u, áko'o hú kó'iyeamo ivókeovo. Xu'ikénene, noixoânehiko ákoyea yuvâti, ípokone isóneunoa. Yane koyuhoâtihiko itúkeovo íhae vanúke ne Poûlu.

⁷Yoko xêrerekuke neko vóvoheixoku, ápe émeuxa hóyeno koéhati Pûbiliu, enepone pahúkoti yane kali poké'e. Poréxovi ne hóyeno vókea óvokuke kúveu mopo'âti káxe. Koati únati kátarakeovi. ⁸Yoko ka'aríneta há'a ne Pûbiliu. Ípeke óvo, yuvâti xúnati íhoréketa yoko êno otuko múyo. Ina noixóponoa Poûlu, yane itúkinoane orásaum koane ípíhone vô'u tutíkuke koitóvati. ⁹Ikénepoke, heú koe símohikea ne po'i ka'aríneta yane kali poké'e koane koíteovahiko Poûlu. ¹⁰Koati ênoti íparaxeovike nekóyohiko. Simovóne kaxena pihópea úti, ípíhoahiko xoko vivú'e ne uhá koeti nókone úti koékumo vónea.

Ukopóno ne evo Poûlu yonoti Róma

¹¹Ya hunókokuke ne mopo'âti kohê vókea yane kali poké'e, namúkopone uti po'i ivú'eti íhae pitivóko koéhati Alíxandiriya. Yoko ókokunemaka yaneko poké'e xapa kaxena kásati. “Hapáparu” íhaxeokono neko hána'iti vatéke, hokópoti íha pí'âti ípunéti, mahi hapáparu, hókone po'íhiko xâne. ¹²Simóné'e úti pitivóko koéhati Sirákusa, mopó'a káxe vókoaya, ¹³ina vukopónomaka. Yane simóne uti pitivóko koéhati Rêxiu. Poéhapoako káxe ikéne, turíxovone ihúneovo ihunóvoti ukeâti úkeaku kásati. Pí'a káxe vómone ina símo úti pitivóko koéhati Potêyoli. ¹⁴Yane pitivóko, tokópone uti po'ínuhiko kutípoti Jesus. Épemovihiko vókea xokóyoke kúveu póhuti sêmana. Koáne, vókoaneya. Koatine kóye imókone

vitopóno pítivokona Róma. ¹⁵Yoko eyékoxoane po'ínuhiko úti kutípoti Jesus ya Róma kenó'okeamo úti. Énomone pihíno okótumonexeovi ya ipuxónvokutihiko koéhati Parásana Ápiu yoko Mopo'áti Kavanékuti. Noixoânehiko Poûlu, íkoro'ixinovo Itukó'oviti koane úhepeponeoxo isóneu vo'ókukehiko.

Poûlu ya Róma

¹⁶Simoné'e úti ya Róma, poréxokono ne Poûlu ápeyea koati óvoku koane éxopea koêku. Itea kóyeane ápeyeamaka húndaruya koyonoâti.

¹⁷Mopó'a káxe ike símine úti, ítaikoa Poûlu ne payásoti jûdeu íhae Róma simínoa. Hara kíxovokoxoa simonéhikoya:

—Ítínoe iyénonjapa jûdeu, ako váhere índukeino a ne viyénoxapa jûdeu. Ákomaka angápa ne kixoku itúkeovo ne voxúnoekene kûreinovike. Itea kóyeane ingá'akeokono ya Njeruzálem, koane ngurí'okeokono íhae Róma. ¹⁸Uke'éxone épemo'ikeonuhiko íhae Róma koêku ra índuke, kahá'ahiko kuríkopeonu, inixoâtihiko ákoyea váhere índuke mani ngoépekinokonoke. ¹⁹Itea ako kaha'á íxa viyéno jûdeuhiko nguríkopeokono. Énomone kutí'ino ngonokoâti émbemeovo yúnzoikeovo xoko koati payásoti natina úti, enepone Sêza. Kene haina nzimínoti yáye vo'oku ápeyea váhere ítukehiko ne iyénonjapa jûdeu ânja ngoyúhoyea nonékuke náti. ²⁰Inzáxikinopikeno e yáye, ngaha'áti noínjeopi yoko yúnzo'ixeopinoe. Koati vo'ókuke ne kúxoixone úti, uti íhae Izaráe, véxone kousokeovomo, ingá'akinovo yara korénde —kíxovokoxoane.

²¹Ina kixoáhiko jûdeu iháxiu:

—Ako ápahuina koyuhópeti simo'óviti ukeâti Njúdeya koyuhó'inoviti kêku. Ákomaka viyéno simo'óviti koyuhópoinoviti ápeyea váhere ítike. ²²Itea kóyeane kahá'ayea kámokenoyea uti iséneu, vo'oku véxoane itúkeovo koati puvonéti ya uhá koeti poké'e ra ho'éti hékone —kíxoanehiko.

Koyúho emo'u Itukó'oviti ne Poûlu ya Róma

²³Yoko hoénaxohiko káxe ho'úxovopemo. Simovóne neko káxe, êno simôti xoko Poûlu óvokuke. Ukeâti yuponí koêti, tukú kíxoa yóti koyúhoinoahiko Poûlu koeku natíxea Itukó'oviti xapa xâne, kaha'a'ainoati kutípea Jesus. Hane veínoa ne Ponóvoti Kixovókuti yútoe Muíse, koánemaka ne yútoe porófetahiko koyúhoti emo'u Itukó'oviti mekúke. ²⁴Ápe ítonehiko Poûlu kutípea vo'oku yuhó'ino. Kene po'ínuhiko, ako akútipoa.

²⁵Koeku yumópeokoko ne jûdeuhiko yaneko pihópeaku, hara kíxovokoxoa Poûlu tumúneke pihópeahiko:

—Koati tokopóvoti yúho ne Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti mekúke vo'oku yoxúnoekene. Énomone ne yúho xoko porofeta Izâiya, ²⁶enepone koêti:

“Yokóyuhopoinoa ra xanéhiko. Hara íxeahiko: ‘Kemoâtinoemo, itea ákomo kalíhuina yéxinoa iséneu ne kémone. Neixoâtimo, itea ákomo kalíhuina iyúseinopi koêku ne neíxone.’ ²⁷Vo'oku títiu

kóyeya omíxone ra xanéhiko, exexó kixóhiko kêno koane úke. Yane ako ínixone koane kámone. Ákomaka éxina isóneu koêku. Yane ákomaka aúkapapu njokóyoke, koane ákomaka ngaitapahiko” kôe.

Izâiya 6.9-10

²⁸Ina kixovókoxopamaka Poûlu:

—Ivévaka itúkeovo xapa xâne ákoti itukapu jûdeu omókonomo ra ihíkavoti koyúhoti kixoku koíteovovi Itukó'oviti ya pahúnevo úti, uti xâne. Yoko ivavákoatihikomo nê'e —kíxovokoxoane.

(²⁹Uke'éxone koyúhoyea ne Poûlu, pihóponehiko ne jûdeu. Yoko kali xúnati yumópeokokohiko koeku pihópea vo'oku kámone.)

Pí'a xoénae iká'akovo ne Poûlu

³⁰Pí'a xoénae óva Poûlu neko ovokúti alúkaxone, koane ú'uso kóye ivávakea uhá koeti xâne noixóponoati. ³¹Ako píkone ne Poûlu, koane ákomaka itopâti koyúhoyea koêku ne natíxea Itukó'oviti xapa xâne. Ákomaka itopâti íhikaxea ne ihíkavoti koyúhoti koeku Vúnae Jesus Kristu. Hunókokune.